ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ของประเทศต่าง ๆ

- แนวโน้มและความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษา
- การปฏิรูประบบการศึกษา
- ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา
- วิเคราะห์เปรียบเทียบ

ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ในยุคปัจจุบันที่สังคมโลกก้าวสู่สังคมฐานความรู้ การศึกษาต้องเป็นกลไกสำคัญในการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาเพื่อเผชิญสิ่งต่าง ๆ ที่ก้าวหน้าท้าทาย ด้วยเหตุนี้ประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา จึงต่างทุ่มเทความคิดและแสวงหายุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อจัดระบบและกระบวนการศึกษาที่มีคุณภาพอันเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากรและการพัฒนาคุณภาพชีวิต นอกจากนั้นในสภาวการณ์ของโลกไร้พรมแดนที่ประเทศต่าง ๆ ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นประชาคมโลก ประเทศต่าง ๆ จึงได้ใช้ยุทธศาสตร์ทั้งความร่วมมือและการแข่งขัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะเป็นองค์กรหลักองค์กรหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนานโยบายและวางแผนการศึกษาของชาติ จึงได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่างๆ โดยเลือกศึกษาประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิกและกลุ่มสหภาพยุโรป ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา และมียุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาที่ก้าวหน้าท้าทาย

สำนักงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ยุทธศาสตร์และความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย และจะเป็นข้อมูลองค์ความรู้ที่สำคัญ ต่อการพัฒนานโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาไทย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย

ศาสตราจารย์

(วรเดช จันทรศร)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

คำนำ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ก-ช

บทที่ 1 บทนำ : แนวโน้มและความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษา 1

1.1 ประเทศกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก 1

1.2 ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป 3

บทที่ 2 การปฏิรูประบบการศึกษา : ยุทธศาสตร์ของประเทศต่างๆ 9

2.1 ประเทศกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก 9

- สิงคโปร์ 9

- มาเลเซีย 15

- สาธารณรัฐเกาหลี 25

- ญี่ปุ่น 29

- สาธารณรัฐประชาชนจีน 35

- ออสเตรเลีย 41

- นิวซีแลนด์ 45

2.2 ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป 49

- สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี 49

- อังกฤษ 53

- ฝรั่งเศส 59

- ฟินแลนด์ 63

- สวีเดน 67

บทที่ 3 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา : กรณีศึกษา
ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี 71

3.1 ความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษา 71

3.2 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา 74

3.3 วิเคราะห์จุดเด่นระบบการศึกษา 75

บทที่ 4 การปฏิรูปการศึกษาไทย : วิเคราะห์เปรียบเทียบ 85

4.1 ความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษาไทย 85

4.2 ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน 86

4.3 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย 87

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบ สรุปและเสนอแนะ 88

บรรณานุกรม 91

บทสรุปผู้บริหาร

ในสังคมโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งประเทศต่าง ๆ ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นประชาคมโลก การแข่งขันและความร่วมมือนับเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ดังจะเห็นว่าประเทศต่าง ๆ ได้มีการรวมตัวกันในภูมิภาคเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของประเทศให้มากขึ้น สำหรับประเทศในแถบเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งประเทศไทยร่วมเป็นสมาชิก ได้มีการรวมตัวกันในการพัฒนาเศรษฐกิจหรือเรียกว่า APEC (Asia Pacific Economic Cooperation) เมื่อ พ.ศ. 2532 ในปัจจุบันมีสมาชิก 21 เขตเศรษฐกิจ แม้ว่าวัตถุประสงค์หลักขององค์กรนี้จะจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้า ในปัจจุบัน การพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็ได้รับความสำคัญและความสนใจมากขึ้นเป็นลำดับ หลายประเทศในภูมิภาคนี้ ได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก

ส่วนประเทศในแถบยุโรป ได้มีการรวมตัวกันเป็นสหภาพยุโรปหรือ EU (The European Union) โดยเริ่มจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ และการเมือง ในปัจจุบันได้ขยายวงไปในด้านอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง จากเดิมมีสมาชิก 6 ประเทศ ในปัจจุบันขยายเป็น 25 ประเทศ และจะมีสมาชิกเข้าร่วมมากขึ้น ในด้านการศึกษา ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่ม EU ส่วนใหญ่เป็นประเทศชั้นนำของโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านการศึกษา และมีศักยภาพในการแข่งขัน ได้มีการรวมตัวกัน ภายใต้โครงการต่าง ๆ มากมาย เพื่อพัฒนาสหภาพยุโรปให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในระดับนานาชาติ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศ EU ที่ใช้การปฏิรูปการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและฟื้นฟูประเทศในช่วงที่เกิดวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจภายหลังการรวมประเทศและประสบความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างดี ระบบการศึกษาของเยอรมนีมีความคล้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ของประเทศทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ทำให้การพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน มีความสมดุลและยั่งยืน นอกจากนั้นเยอรมนียังให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษากับประเทศต่าง ๆ ทั้ง EU และประเทศอื่น ๆ ทำให้เยอรมนีเป็นประเทศที่มีความเข้มแข็งทางการศึกษาและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง ในขณะเดียวกันก็ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการศึกษาให้กับประเทศอื่นๆด้วย

สำหรับประเทศไทย นับตั้งแต่ได้มีการริเริ่มปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ.2542 เป็นต้นมา ได้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์และการพัฒนานโยบายการศึกษาเชิงรุก ทำให้การปฏิรูปการศึกษาไทย มีการกำหนดวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และทิศทางที่ชัดเจน มีโครงการและการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาทั้งด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการจัดการและคุณภาพการเรียนรู้ และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

อย่างไรก็ดี ในการที่ประเทศไทยจะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตามแนวโน้มความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่มีความก้าวหน้าทางการศึกษา รวมทั้งการศึกษาวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย เพื่อให้สามารถประเมินสภาวการณ์การศึกษาไทยในภาพรวมเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งสามารถนำข้อมูลองค์ความรู้และประสบการณ์ความสำเร็จของประเทศดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล อันจะส่งผลให้ประชากรไทยมีคุณภาพ สังคมไทยเป็นสังคมฐานความรู้ และประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

บทที่ 1
บทนำ
แนวโน้มและความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษา

1.1 ประเทศกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก

1) ความเป็นมาและความสำคัญ

ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก นับเป็นภูมิภาคที่กำลังมีบทบาทโดดเด่นในประชาคมโลก นอกเหนือไปจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง การศึกษาในภูมิภาคนี้ได้มีการปฏิรูปการศึกษาและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ เพื่อให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการศึกษาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หรือเอเปค มีผลอย่างสำคัญมาจากการรวมกลุ่มของนานาประเทศในภูมิภาคนี้ โดยการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Asia Pacific Economic Cooperation : APEC) เมื่อ พ.ศ. 2532 ในปัจจุบันมีสมาชิก 21 เขตเศรษฐกิจ ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี จีน ฮ่องกง ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย อินโดนีเซีย นิวซีแลนด์ ชิลี เม็กซิโก บรูไน ปาปัวนิวกินี เวียดนาม เปรู และรัสเซีย แม้ว่าวัตถุประสงค์หลักขององค์กรนี้จะจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ก็ตาม ในปัจจุบันการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้รับความสำคัญและสนใจมากขึ้น โดยมีการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาคนี้มากขึ้นตามลำดับ

2) แนวโน้มและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา กระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประกอบกับความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้อยู่รอดเจริญเติบโต และมีศักยภาพการแข่งขันทั้งในระดับนานาชาติและระดับภูมิภาค ได้กลายเป็นแรงผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการเผชิญกับวิกฤติทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียในปี 2540 รวมทั้งผลกระทบของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าท้าทาย ทำให้ผู้บริหารระดับนโยบายต้องแสวงหาแนวทาง วิธีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อรับมือกับความเจริญและการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นผลให้มีความเคลื่อนไหวอย่างขนานใหญ่ เพื่อผลักดันการปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศในภูมิภาคเอเชีย ได้แก่ ฮ่องกง ญี่ปุ่น เกาหลี สิงคโปร์ มาเลเซีย จีน และไทย ส่วนประเทศที่มี

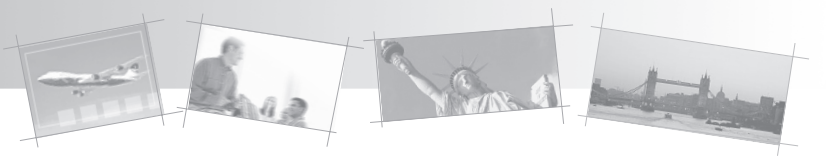

ความก้าวหน้าทางด้านการศึกษาอยู่แล้ว ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ก็ยิ่งพัฒนาการศึกษาให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันยิ่งขึ้น

ในบรรดาประเทศเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ทั้งรัฐบาลและผู้วางนโยบาย ให้ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และมีการเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษาดังเช่น ประเทศเกาหลีใต้ ภายใต้การนำของประธานาธิบดีคิม ยัง ซัม (ช่วงปี 2538-2540) คณะกรรมาธิการแห่งประธานาธิบดีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (Presidential Council for Education Reform) ได้เสนอแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาใหม่เพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศให้ได้มาตรฐานโลก ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่ให้ประเทศเป็นผู้นำด้านสารสนเทศ โดยกำหนดว่าในปี ค.ศ. 2000 จะเป็นเกาะแห่งอัจฉริยะ IT 2000 A Vision of an Intelligent Island คณะกรรมการเศรษฐกิจของรัฐบาลสิงคโปร์ (ช่วงปี 2534-2540) ได้เสนอความคิดริเริ่มที่สำคัญหลายประการเพื่อปรับปรุงระบบการศึกษา ผู้นำประเทศได้รณรงค์ให้การเรียนรู้เป็น “วัฒนธรรมของชาติ” (national culture) และกำหนดวิสัยทัศน์ “โรงเรียนแห่งความคิด-ชาติแห่งการเรียนรู้” (Thinking schools-learning nation) เพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และมีปฏิรูปโครงสร้างระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ในประเทศมาเลเซีย รัฐบาลภายใต้การนำของมหาธีร์ ได้เสนอวิสัยทัศน์ 2020 (Vision 2020) เพื่อปรับเปลี่ยนประเทศมาเลเซียจากประเทศที่ส่งสินค้าออก เป็นประเทศอุตสาหกรรมและเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว การปฏิรูปศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างสริมความเป็นเอกภาพของประเทศ ความเสมอภาคในสังคมและการพัฒนาเศรษฐกิจ สำหรับ จีน เกาหลี ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ได้มีการทบทวนจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของประเทศและสังคมโลกในศตวรรษหน้า

การปฏิรูปการศึกษาในบางประเทศอาจครอบคลุมระบบการศึกษาทั้งหมด แต่บางประเทศอาจมีจุดเน้นโดยเฉพาะ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา จึงแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ อย่างไรก็ดีกระแสโลกาภิวัตน์ ได้เป็นผลให้ความก้าวหน้าทางด้านการศึกษาสามารถแพร่ขยายจากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่ง และจากหน่วยการศึกษาหนึ่งไปยังอีกหน่วยการศึกษาหนึ่ง ด้วยเหตุนี้การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ จึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน สำหรับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก แม้ว่าการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาจะมีข้อแตกต่างกันแล้วแต่บริบทของแต่ละประเทศ แต่ก็มีประเด็นการปฏิรูปการศึกษาที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

- การกำหนดจุดมุ่งหมายและวิสัยทัศน์ทางการศึกษา
- การจัดโครงสร้างระบบการศึกษา

- การแสวงหาแนวทางเพื่อสร้างโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้การศึกษาที่มีคุณภาพ
- การประกันมาตรฐานและรับรองคุณภาพการศึกษา
- การใช้กลยุทธ์ความสมดุลระหว่างความเสมอภาคทางการศึกษาและส่งเสริมการแข่งขันเพื่อสร้างความเป็นเลิศ
- การส่งเสริมการศึกษาของเอกชน
- การเปลี่ยนรูปแบบการบริหารเป็นการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปสู่โรงเรียน
- การวางแผนเพื่อพัฒนาและการจัดการเชิงยุทธศาสตร์
- การให้พ่อแม่และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน
- การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ
- การเปลี่ยนแปลงวิธีการสอบ และประเมินผล
- การแสวงหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพครู
- การพัฒนาวิชาชีพครูและผู้บริหาร

กล่าวได้ว่าในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ได้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างกว้างขวาง เพื่อก้าวให้ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยเฉพาะวิกฤตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย เป็นผลให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ได้มีการเคลื่อนไหวอย่างมากเพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยใช้การปฏิรูปการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับประชากรเพื่อรับมือให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าท้าทาย ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ได้มีความร่วมมือด้านการศึกษามากขึ้น โดยมีโครงการความร่วมมือมากมายหลายรูปแบบ ในปี 2004 ได้มีข้อตกลงในการประชุมเอเปค ให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ (Strategic Action Plan for English and Other Languages : SAP) เพื่อสร้างความเข้มแข็งในภูมิภาคและก้าวสู่ความเป็นนานาชาติ

1.2 ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป

1) ความเป็นมาและความสำคัญ

ประเทศในยุโรปส่วนใหญ่เป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและการศึกษา มาเป็นเวลาช้านาน ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ ยิ่งมีความเจริญรุดหน้าและเติบโตมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจและการเมือง ตั้งแต่ปี 2494 จากแรกเริ่มมีสมาชิก 6 ประเทศ ได้แก่ เบลเยี่ยม เยอรมันตะวัน

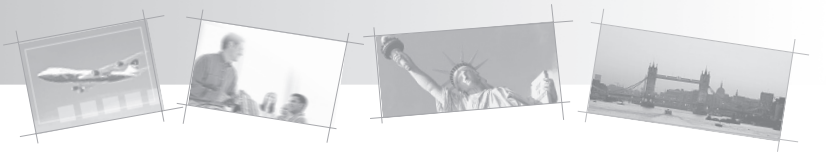

ตก ลักซ์เซ็มเบอร์ก ฝรั่งเศส อิตาลี และเนเธอร์แลนด์ ได้ก่อตั้ง European Cool and Steel Community (ECSC) ต่อมาได้ขยายความร่วมมือด้านอื่น ๆ โดยก่อตั้ง European Atomic Energy Community (URATOM) และ The European Economic Community (EEC) ในที่สุดได้มีการรวมตัวของสถาบันทั้งสามของ European Communities ในปี 2510 และต่อมาในปี 2535 ตามสนธิสัญญา Maastrict ทำให้มีระบบ “Community” ของ The European Union (EU) ความร่วมมือได้ขยายวงออกไปอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านการค้า การคลัง การเกษตร สภาพแวดล้อม วัฒนธรรม และการศึกษา การรวมตัวกันทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างรัฐสมาชิกของ EU มีวิธีการว่า ประเทศสมาชิกเหล่านี้จะมีการตัดสินใจร่วมกันในเรื่องสำคัญ ๆ ดังนั้น จึงได้พัฒนานโยบายสาธารณะออกไปในวงกว้างขึ้น จากด้านเศรษฐกิจไปสู่วัฒนธรรม จากผู้บริโภคไปสู่การแข่งขัน จากพลังงานไปสู่การขนส่งและการค้า และการรักษาสภาพแวดล้อม ในช่วงปี 2533 ได้มีการยกเลิกหนังสือเดินทางและภาษีศุลกากรสำหรับพรมแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกันระหว่างกลุ่มรัฐสมาชิก EU ด้วยกัน และในปี 2545 ได้มีการใช้สกุลเงินยูโร (euro) อย่างเป็นทางการ ในปัจจุบัน EU มีสมาชิก 25 ประเทศ ได้แก่ เบลเยี่ยม เยอรมนี กรีซ สเปน ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซ็มเบอร์ก เนเธอร์แลนด์ ออสเตรีย โปรตุเกส ฟินแลนด์ เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร สวีเดน ไซปรัส สาธารณรัฐเช็ค เอสโธเนีย ฮังการี ลัทเวีย สิทูเนีย มอลทา โปแลนด์ สโลวาเกีย และสโลวาเนีย สำหรับบุลกาเรีย โรมาเนีย และตุรกี กำลังจะเข้าร่วมเป็นสมาชิก

2) แนวโน้มและความเคลื่อนไหวทางการศึกษา

ประเทศต่าง ๆ ในกลุ่ม EU ส่วนใหญ่เป็นประเทศชั้นนำของโลกที่มีศักยภาพในการแข่งขันและมีความเจริญก้าวหน้าด้านการศึกษา แม้ว่ากลุ่มประเทศ EU จะเน้นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการเมือง แต่การรวมตัวกันของประเทศต่าง ๆ ก็เป็นผลให้มีการเรียนรู้และร่วมมือด้านการศึกษามากขึ้นตามลำดับ

กลุ่มประเทศ EU ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต นับตั้งแต่แรกเกิดไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยให้ความสนใจกับประสบการณ์การเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ในโรงเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิต การเรียนการสอน ส่งเสริมการแสดงออกศิลปะ ดนตรี และกีฬา การสอนคุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ กลุ่มประเทศ EU ได้ริเริ่มโครงการทางด้านการศึกษาที่มีการบูรณาการการศึกษาเพื่อคนรุ่นใหม่ในยุคหลังปี ค.ศ.2006 โดยให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนของประเทศในกลุ่มสมาชิก EU และประเทศเพื่อนบ้าน เน้นกลยุทธ์การพัฒนาที่ก้าวหน้า ความมีเสถียรภาพ และความปลอดภัยของประเทศในยุโรป โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ริเริ่มและบูรณาการการศึกษาที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1) โครงการ Comenius เป็นโครงการการศึกษาในระดับโรงเรียนเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน โครงการร่วมมือระหว่างรัฐและเครือข่ายของ Comenius 2) โครงการ Erasmus เป็นโครงการบูรณาการการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา เพื่อเน้นการพัฒนาครู อาจารย์และนิสิตนักศึกษา โดยจัดสรรทุนการศึกษาให้ในหลายระดับ รวมทั้งการทำงานของนักศึกษาและบุคลากรในมหาวิทยาลัยเป็นการทำงานร่วมกัน 3) โครงการ Leonardo de Vinici เป็นโครงการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม โดยเป็นโครงการต่อเนื่อง และจัดหางานให้แก่ผู้ฝึกอบรม ดำเนินโครงการเป็นโครงการนำร่อง โดยการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งและประเทศอื่น ๆ ด้วย และ 4) โครงการ Grundtving เป็นโครงการการสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ การแลกเปลี่ยนบุคลากร การจัดสรรโอกาสการฝึกอบรมให้แก่นักวิชาการศึกษา

สหภาพยุโรปได้เปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพื่อพัฒนาให้สหภาพยุโรปเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในระดับนานาชาติ ทุก ๆ ปีประชากรจำนวนมากในสหภาพยุโรปได้มีโอกาสในการศึกษาต่อต่างประเทศตลอดจนได้ทำงานภายใต้โครงการต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปโดยการสนับสนุนของโปรแกรมโซเครติส (socratises) มีโครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาภายใต้โปรแกรมอีรามุส (erasmus) ซึ่งปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมโซเครติส ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการบูรณาการยุโรปทางการศึกษา ส่วนโปรแกรมเทมพัส (tempus) คือความร่วมมือในการพัฒนาระบบการศึกษาตั้งแต่ภูมิภาคอัฟริกาเหนือ ยุโรปจนถึงมองโกเลีย การศึกษามีอิทธิพลมากต่อความเจริญของยุโรป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในหลาย ๆ ประเทศ ได้ร่วมกันจัดตั้งเครือข่ายข้อมูลทางการศึกษา ซึ่งสะท้อนถึงการให้ความเคารพในระบบการศึกษาที่แตกต่างกันของสมาชิกในสหภาพยุโรป ในขณะเดียวกันความร่วมมือทางการศึกษา การฝึกงาน และการสมัครงาน ได้ถูกพัฒนาภายใต้โครงการยูรีได (eurydice) ซึ่งเป็นเครือข่ายข้อมูลทางการศึกษาแห่งยุโรป การเปรียบเทียบแนวคิด ตลอดจนแนวทางปฏิบัติของแต่ละประเทศ ได้กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของความร่วมมือทางการศึกษาแห่งสหภาพยุโรป โดยแนวทางนี้ได้ถูกพัฒนาหลากหลายรูปแบบ จากเครือข่ายทางวิชาการ การศึกษาดูงาน และการเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา ไปจนถึงบทบาทในการกำหนดนโยบายทางการศึกษาระหว่างประเทศเพื่อประกันคุณภาพทางการศึกษาของสหภาพยุโรป

ในปี ค.ศ.1992 สหภาพยุโรปได้ลงนามในสนธิสัญญามาสทริกส์ เพื่อสร้างความชอบธรรมให้สหภาพยุโรปมีสิทธิในการรับผิดชอบและพัฒนาการศึกษาในวิถีทางของตนเอง การพัฒนาการศึกษาได้ถูกหล่อหลอมและพัฒนาภายใต้โปรแกรมโซเครติส ซึ่งครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกระดับการศึกษาของสมาชิกในสหภาพยุโรป โซเครติสคือ โปรแกรมทางการศึกษาระหว่างประเทศ ซึ่งนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนอาจารย์ สามารถได้รับประโยชน์ทางการศึกษาตลอดจนการเปิดโอกาสให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงภาคธุรกิจ ได้มีส่วนสนับสนุน

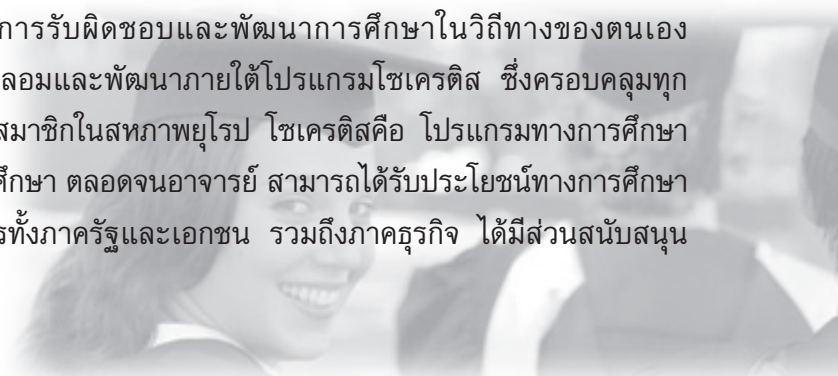

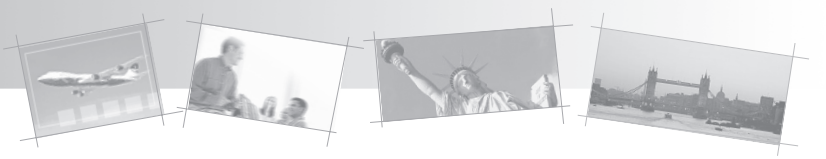

การฝึกงานและการเรียนรู้ของนักศึกษาในฐานะหุ้นส่วนทางการศึกษาระหว่างประเทศ โปรแกรมนี้ถูกบริหารโดยตัวแทนซึ่งถูกจัดตั้งในแต่ละประเทศที่เข้าร่วมโครงการ ในทำนองเดียวกัน อธิบดีทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรม จะต้องรับผิดชอบและมีส่วนสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือทางการศึกษาแห่งยุโรปในหลากหลายสาขาเพื่อพัฒนายุโรปให้มีการบูรณาการที่ยั่งยืนในอนาคต

รัฐบาลต่าง ๆ ในสหภาพยุโรปต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการศึกษา แต่เนื่องจากการมีโครงสร้างและระบบทางการศึกษาที่แตกต่างกันทั้งระดับภายในและระดับระหว่างประเทศ สหภาพยุโรปจึงเปรียบเสมือนเวทีในการแลกเปลี่ยนแนวคิดและแนวทางปฏิบัติทางการศึกษาของแต่ละประเทศ สหภาพยุโรปไม่เพียงแต่จะสร้างนโยบายร่วมทางการศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบความร่วมมือที่แท้จริงระหว่างประเทศสมาชิกโดยการให้สิทธิในการรักษาไว้ซึ่งสิทธิและเอกลักษณ์ทางการศึกษาของแต่ละประเทศ โดยสหภาพยุโรป ได้มีโครงการทางการศึกษาที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) การเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาในระดับนานาชาติ 2) โครงการแลกเปลี่ยนและการสร้างโอกาสในการศึกษาต่อต่างประเทศ 3) โครงการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการสอนและการเรียนรู้ 4) การจัดตั้งโครงข่ายในการพัฒนาการศึกษา เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา และการประกันคุณภาพทางการศึกษา 5) การจัดเวทีสัมมนา ปรึกษาหารือเกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษา โครงการเหล่านี้ ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมโดยสมาชิกต่าง ๆ ในสหภาพยุโรป ซึ่งครอบคลุม ทุกบริบททางการศึกษา ตั้งแต่โรงเรียน เอกชน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และนักเรียน นักศึกษา

ปัญหาสำคัญที่ท้าทายคณะกรรมาธิการตลอดจนอธิบดีทางการศึกษาและวัฒนธรรมแห่งสหภาพยุโรป คือ การขจัดอุปสรรคทางการเรียนรู้และสร้างมาตรฐานทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภายใต้การรักษาไว้ซึ่งระบบการศึกษาที่หลากหลายของแต่ละประเทศในสหภาพยุโรป พื้นฐานทางกฎหมายการศึกษา ภายใต้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรปต้องมีความรับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีที่สุด เพื่อพัฒนาประเทศ โดยสนธิสัญญามาสทริกส์ มาตรา 149 และ 150 ได้วางหลักการไว้ว่า สหภาพยุโรปมีบทบาทสำคัญในการกระจายคุณภาพทางการศึกษา โดยการส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อพัฒนามิติทางการศึกษา ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เพื่อธำรงไว้ซึ่งบทบัญญัติแห่งสนธิสัญญามาสทริกส์

สหภาพยุโรปได้จัดทำนโยบายร่วมด้านการศึกษา ตลอดจนสร้างระดับความร่วมมือทางการศึกษา ดังนี้ 1) การจัดทำโปรแกรมทางการศึกษา เช่น โปรแกรมโซเครติส หรือ ลีโอนาโดดาวินชี (การฝึกงานด้านอาชีวะ) ซึ่งเกิดจากกระบวนการตัดสินใจระหว่างคณะกรรมาธิการและรัฐสภายุโรป 2) การสร้างสรรค์ความร่วมมือระหว่างประเทศในนโยบายต่าง ๆ เช่น การให้คำแนะนำ การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ที่ยั่งยืน การประเมินคุณภาพของโรงเรียนและมหาวิทยาลัย การร่วมมือกับประเทศนอกสมาชิก การจัดทำเอกสาร โครงการนักบิน และอื่น ๆ

ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก การพัฒนานโยบายทางการศึกษาแห่งสหภาพยุโรป ได้รับการสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรมภายหลังการประชุมลิสบอนเดือนมีนาคม ค.ศ.2000 ซึ่งสหภาพยุโรปได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์และสังคมไร้พรมแดน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสหภาพยุโรปให้กลายเป็นชุมชนเศรษฐกิจการศึกษาที่มีคุณภาพและมีพลวัตรในประชาคมโลก โดยการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ควบคู่กับการประกันการศึกษา การมีงานทำ และสวัสดิการทางสังคม เพื่อตอบสนองกระบวนการโลกาภิวัตน์ สหภาพยุโรปได้จัดทำโครงการปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาและระบบฝึกงานในอนาคต เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นเครื่องมือที่พัฒนานโยบายทางการศึกษาระหว่างประเทศให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์

การประชุมที่บาเซโลนา ปี ค.ศ.2002 ได้แสดงให้เห็นว่า การศึกษาคือพื้นฐานสำคัญของสังคมยุโรป และระบบการศึกษาในยุโรปจะต้องถูกพัฒนาให้มีคุณภาพชั้นนำในเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2001 สหภาพยุโรปได้จัดทำรายงานว่าเป้าหมายของระบบการศึกษาในอนาคตซึ่งได้วางเป้าหมายพื้นฐานทางการศึกษาของยุโรปไว้ 3 ประการ คือ 1) พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและระบบการฝึกงาน 2) พัฒนาการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยเข้าถึงประชาชนทุกชนชั้น 3) พัฒนาระบบการศึกษาให้โดดเด่นในประชาคมโลก ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาแบบใหม่นี้ยังได้สร้างสรรค์วิธีการ ที่เรียกว่า วิธีการแห่งความร่วมมือระบบเปิด ซึ่งเป็นการประสานนโยบายทางการศึกษาของประเทศสมาชิกและนโยบายร่วมด้านการศึกษาของสหภาพยุโรปให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีพื้นฐานสำคัญดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายในความร่วมมือร่วมกัน 2) การสร้างตัวชี้วัดตลอดจนข้อมูลทางสถิติด้านการศึกษาเพื่อให้ประเทศสมาชิกได้ทราบจุดยืน สถานะทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาของตนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสหภาพยุโรป 3) การกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยการร่วมมือทางการศึกษาผ่านโครงการต่าง ๆ นอกจากนี้ องค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาคือ แนวคิดว่าด้วย การเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการหลอมรวมการศึกษาให้เข้ากับสังคมความเป็นพลเมือง และการพัฒนาศักยภาพของปัจเจกบุคคล การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการประสานการเรียนรู้สำหรับจุดมุ่งหมายของพลเมือง สังคม รัฐ และองค์กรเหนือชาติเข้าด้วยกัน โดยการลงทุนสร้างคนและความรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน ตลอดจนการใช้คอมพิวเตอร์ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในยุโรปมีสิทธิเท่าเทียมกันในการศึกษาทั่วทั้งสหภาพยุโรป

เป็นเวลาหลายปีที่ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนายุทธศาสตร์ความร่วมมือแห่งสหภาพยุโรป โดยคณะกรรมาธิการแห่งสหภาพยุโรปได้จัดทำสมุดปกเขียว ว่าด้วยความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ปี ค.ศ.1996 ซึ่งกล่าวถึงความสำเร็จในการพัฒนาโปรแกรมทางการศึกษาระหว่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่นในปี ค.ศ.2000 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของกลุ่มประเทศจีแปด (แคนาดา ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ญี่ปุ่น

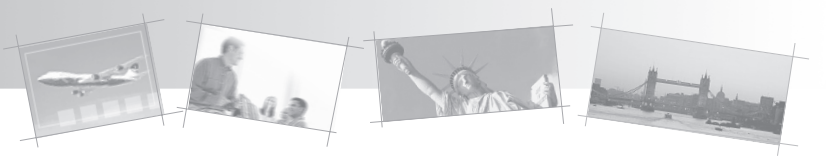

รัสเซีย สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา) ได้ร่วมมือกันและตอบรับความสำเร็จของโครงการอิรามุส เพื่อรองรับการพัฒนาการศึกษาในปี ค.ศ.2010 เพื่อเป็นที่ยอมรับในระดับสากลให้กับประเทศสมาชิก ซึ่งรวมถึงกลุ่มประเทศยุโรปใหม่ อันได้แก่ ยุโรปกลาง ยุโรปตะวันออก ไซปรัส และมอลตาร์ โดยได้พัฒนากลไกประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้ 1) การออกวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรเพื่อประกันคุณภาพทางด้านอาชีวะศึกษา 2) การออกรูปแบบใบรับรองการศึกษาที่มีมาตรฐานสากล 3) การออกหนังสือเดินทางที่ระบุความรู้และประสบการณ์ในการทำงานเพื่อรองรับการฝึกงานภายใต้โครงการ europass นอกจากนี้ สนธิสัญญาอัมสเตอร์ดัม มาตรา 149 ยังได้สนับสนุนให้สหภาพยุโรป จัดทำระบบการเรียนรู้ในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ภายใต้แผนการ e-europe and e learning เพื่อขยายความร่วมมือด้านคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ โดยการเชื่อมโยงทุกบริบททางการศึกษาเข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน มหาวิทยาลัย สมาคม กองทุน ตลอดจนองค์การระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาสหภาพยุโรปให้เข้มแข็งภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์

สำหรับความร่วมมือกับประเทศนอกกลุ่มหลายๆประเทศในประชาคมโลก ได้พยายามจัดทำความร่วมมือแบบพหุภาคีกับมหาวิทยาลัยและศูนย์การฝึกสอนในสหภาพยุโรป และในปัจจุบันสหภาพยุโรปได้มีเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเป็นจำนวนมากกับประเทศนอกกลุ่มดังนี้ 1) ข้อตกลงทางการศึกษากับสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ซึ่งเริ่มใช้เมื่อปี ค.ศ. 2001 โดยมีระยะเวลาห้าปี 2) โปรแกรม tempus ซึ่งเป็นการกระชับความร่วมมือกับอดีตสหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศในแหลมบอลข่านฝั่งตะวันตก เช่น ยูโกสลาเวีย และมองโกเลีย 3) โปรแกรม alta ซึ่งเป็นความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างกลุ่มละตินอเมริกา ทั้งนี้สหภาพยุโรปได้พิจารณาว่าความร่วมมือกับประเทศนอกกลุ่มอาจมีมากขึ้นในอนาคต หากมหาวิทยาลัยและศูนย์การเรียนการสอนในสหภาพยุโรปได้รับผลประโยชน์เป็นจำนวนมากและกาารมีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีคุณภาพเพื่อรองรับนโยบายพัฒนาการศึกษาให้เป็นสากล ภายใต้บริบททางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งการศึกษาข้ามชาติได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สหภาพยุโรปได้กระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยการส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศในสหภาพยุโรปสร้างความสัมพันธ์แบบทวิภาคีกับประเทศนอกกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาที่ลึกซึ้งและหลากหลายในอนาคต ในเดือนมีนาคม ค.ศ.2001 ผู้นำในยุโรปหลายประเทศ ได้วางวัตถุประสงค์ทางการศึกษาร่วมกันเป็นครั้งแรก รวมถึงการขยายความร่วมมือในประชาคมโลกโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายขยายสมาชิก (eu enlargement) และการบูรณาการยุโรปทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก เช่น การให้ประเทศต่างๆ เข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปผ่านโปรแกรมต่าง ๆ เช่น ลีโอนาโด และโซเครติส เพื่อใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือกระชับความสัมพันธ์ และเพิ่มอำนาจต่อรองของสหภาพยุโรปในเวทีเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ

บทที่ 2
การปฏิรูประบบการศึกษา : ยุทธศาสตร์ของประเทศต่างๆ

2.1 ประเทศกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก

การปฏิรูปการศึกษาได้มีผลให้ระบบการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปดังนี้

สิงคโปร์

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

จุดมุ่งหมายทางการศึกษาในระบบโรงเรียนของสิงคโปร์เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะความรู้ความสามารถเพื่อการดำรงชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดีของชาติ กระบวนการพัฒนาการศึกษามุ่งให้เด็กแต่ละคนสามารถพัฒนาศักยภาพให้ได้สูงสุด การศึกษาของสิงคโปร์กำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 ปี เป็นการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้เด็กทุกคนต้องอยู่ในระบบโรงเรียนอย่างต่ำ 10 ปี ก่อนออกไปสู่การทำงาน กล่าวคือ ประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษา 4 ปี โดยเด็กต้องเข้าเรียนเมื่ออายุ 6 ปี ส่วนการศึกษาหลังมัธยมนั้น มีการจัดการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย การศึกษาทางด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา และการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษา กำหนดไว้ ดังนี้

ก่อนประถมศึกษา หรือการศึกษาก่อนวัยเรียน ไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่โดยทั่วไปผู้ปกครองได้ให้เด็กเข้ารับการศึกษาระดับนี้ เพื่อเตรียมความพร้อม 1-3 ปี หรือ “Foundation Stage”

ประถมศึกษา แบ่งออกเป็นประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี (ประถม 1-4) และประถมศึกษาตอนปลาย 2 ปี (ประถม 5-6) หรือ “Orientation Stage” เมื่อจบประถมศึกษาตอนปลายแล้ว เด็กทุกคนจะต้องผ่านการทดสอบระดับชาติที่เรียกว่า PSLE (Primary School Leaving Examination) เพื่อศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในสายต่างๆ ตามความสามารถและความถนัด

มัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร ตามความสามารถและความสำเร็จ **(Special/Express/Normal)** ใช้เวลาเรียน 4-5 ปี

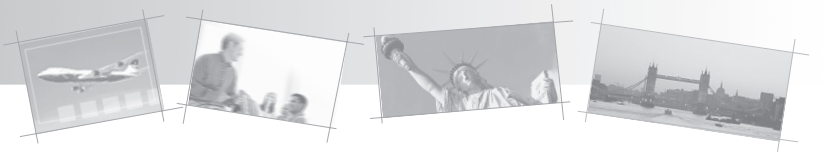

การศึกษาหลังมัธยมศึกษา (Post Secondary Education)

Junior Colleges/Centralized Institutes

นักเรียนที่สำเร็จมัธยมศึกษาแล้วจะต้องสอบ GCE "O" level เพื่อเข้า "Junior Colleges" หลักสูตร 2 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย (pre-university) หรือ Centralized Institutes หลักสูตร 3 ปี ก่อนเข้ามหาวิทยาลัย การรับเข้าศึกษาขึ้นอยู่กับคะแนนผลการสอบ GCE "O" level

Institute of Technical Education : ITE จัดฝึกอบรมการศึกษาทางเทคนิคและอาชีวศึกษาให้แก่ผู้สำเร็จมัธยมศึกษา เพื่อเตรียมตัวสำหรับทำงาน รวมทั้งจัด ฝึกอบรมให้แก่ผู้ที่ทำงานแล้ว เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานที่สนองตอบความต้องการด้านอุตสาหกรรม

Polytechnics เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนด้านวิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงินการบัญชี การเดินเรือ พยาบาล เทคโนโลยีชีวภาพ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ฯลฯ

มหาวิทยาลัย (Universities)

สิงคโปร์มีมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่

1) มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (National University of Singapore: NUS)

2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยาง (Nanyang Technological University : NTU) ซึ่งรวม NIE (National Institute of Education) ที่มีหลักสูตรศึกษาศาสตร์และการฝึกอบรมครู

3) มหาวิทยาลัยการจัดการแห่งสิงคโปร์ (Singapore Management University : SMU)

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

ปฏิรูปอุดมศึกษา : การเตรียมอนาคตของประเทศ

รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อศึกษาระบบบริหารและการจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยางจะได้รับอิสระมากขึ้นด้านการบริหารการเงิน และการบริหารงานบุคคลเพื่อให้สนองตอบความท้าทายสังคมโลกยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยได้มีการพัฒนาระบบการตรวจสอบเพื่อให้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลมีการใช้อย่างเหมาะสมนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

การทบทวนรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยางเป็นสถาบันหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างบัณฑิตที่เป็นกำลังคนในอนาคตเพื่อก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการ

สร้างองค์ความรู้สู่สังคม รูปแบบการบริหารของ NUS และ NTU ดำเนินการไปได้ด้วยดีทำให้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตและพัฒนากำลังคนได้อย่างมีคุณภาพ ภายใต้ระบบการปฏิบัติงานที่โปร่งใสจากแนวทางการดำเนินงานด้านการเงินและบุคลากรที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น

ในระยะต่อไปองค์ประกอบสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณา ได้แก่

1) การแข่งขันกับมหาวิทยาลัยนานาชาติที่ต้องอาศัยการตัดสินใจและการปรับตัวอย่างทันเวลา

2) การมีความอิสระในด้านการบริหารของมหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าจากการลงทุนของรัฐบาลภายใต้โครงสร้างและระบบการบริหารที่คล่องตัว มหาวิทยาลัยต้องกำหนดเป้าหมายภารกิจเพื่อยกระดับบัณฑิต งานวิจัย และการบริหารวิชาการ

การพิจารณาศึกษาทบทวนความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบทั้งสามส่วน ได้แก่

1) หลักของความเป็นอิสระและโครงสร้าง

2) นโยบายการจัดสรรงบประมาณและกลไกการจัดสรร

3) การบริหารงานบุคคล

แนวทางการดำเนินงาน

1) คณะกรรมการอำนวยการภายใต้การดำเนินงานของคณะทำงานที่แต่งตั้งขึ้น ได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการศึกษาที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศแคนาดา ฮ่องกง สหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาปรัชญาและการปฏิบัติงานตามระบบ รวมถึงการบริหารจัดการบุคลากร

2) การรับข้อมูลจากบุคลากรในมหาวิทยาลัยและประชาชน และจากคณะกรรมการสรรหาทรัพยากร ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่

1) สรุปผล : มหาวิทยาลัยควรได้รับอิสระในการบริหารจัดการด้วยตนเองต่อไป เพราะจะทำให้ตอบสนองต่อสภาพการณ์ได้รวดเร็ว ซึ่งจะทำให้ได้รับความเชื่อมั่นทำให้สาธารณชนมั่นใจได้ว่าการลงทุนได้นำไปสู่ความสำเร็จและมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การบริหาร

(1) กระทรวงศึกษาธิการดำเนินจัดทำนโยบายที่จะให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการบริหารตนเองมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันก็จะมีระบบตรวจสอบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นกำกับ

(2) กระทรวงศึกษาจัดระบบรับรองคุณภาพโดยเน้นผลผลิตและกระบวนการที่จะนำไปสู่ผลผลิต รวมทั้งการนำระบบประเมินภายนอกมาใช้ทุก 3 ปี เพื่อรับรองการประเมินคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัย ซึ่งผลของประเมินภายในจะนำไปใช้ในการตัดสินใจเรื่องเงินทุน

(3) บทบาทของสภามหาวิทยาลัยควรจะดำเนินแบบ CEO ในการวางแผน

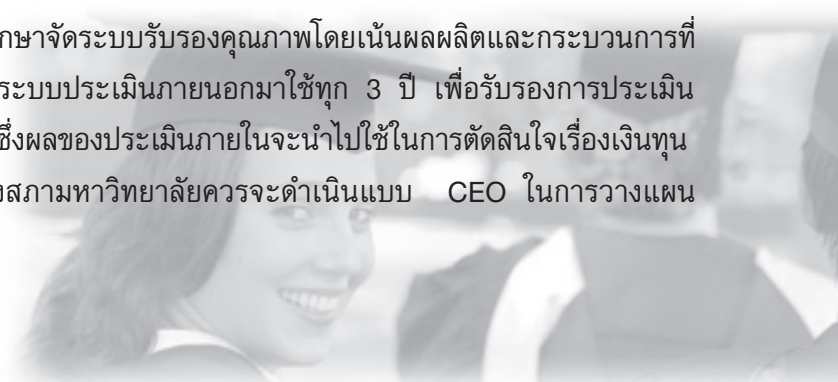

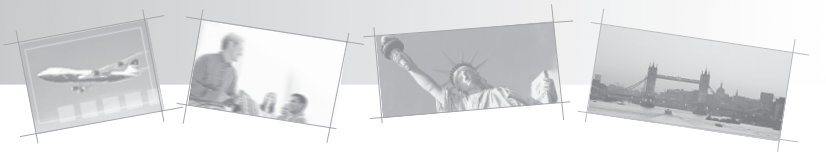

ยุทธศาสตร์การพัฒนาของสถาบัน

3) เงินทุน

มหาวิทยาลัยควรแสวงหาเงินทุนจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อจะได้นำมาพัฒนาสถาบันโดยการเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรม

4) การบริหารงานบุคคล

(1) ระบบการให้เงินตอบแทนจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบพื้นฐานและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกันในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบและระบบการตลาดจะถูกนำมาใช้ด้วย

(2) ระบบเงินเดือนจะถูกนำมาใช้แทนระบบอัตราเงินเดือนโดยไม่มีการขึ้นเงินเดือนประจำปีแบบเดิม

(3) ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์จะได้เงินเดือนขึ้น 20% ขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงาน

(4) ระบบประเมินที่เข้มงวดจะถูกนำมาใช้กับการคาดหวังผลการปฏิบัติงานซึ่งจะช่วยให้มหาวิทยาลัยและคณาจารย์ประเมินผลการปฏิบัติงานและเป็นปัจจัยในการนำมาตัดสินเรื่องรางวัลและการยกย่อง ซึ่งทำเป็นประจำทุกปีในการเลื่อนตำแหน่งและให้เงินพิเศษ

(5) มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร รวมทั้งการพัฒนาความเป็นผู้นำฝึกทักษะการจัดการกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะนำมาใช้ในการวางแผนเพื่อให้มีระบบใหม่ในการบริหารจัดการบุคลากร

ระบบการศึกษาของสิงคโปร์

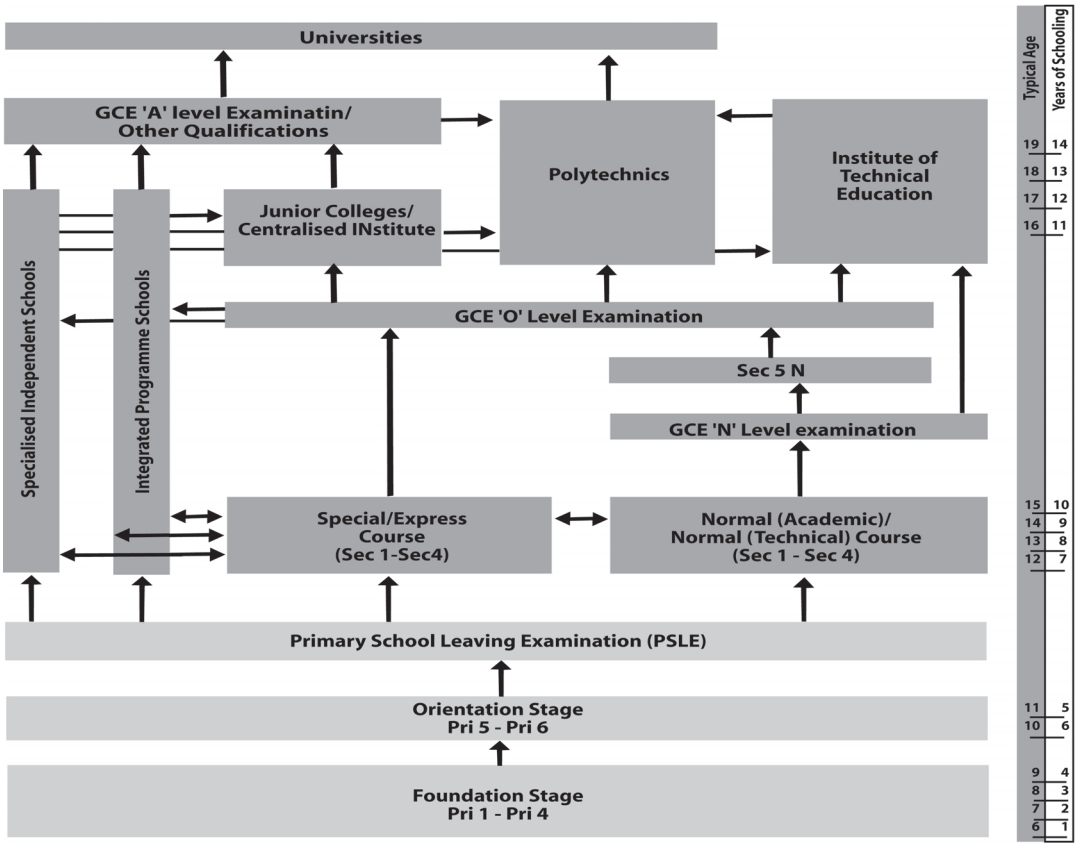

(Source: Ministry of Education)

มาเลเซีย

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

รัฐบาลมาเลเซียให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นได้จากงบประมาณของประเทศจะสนับสนุนด้านการศึกษามากที่สุด ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่รัฐจัดให้ รวมทั้งสิ้น 11 ปี อายุระหว่าง 7-17 ปี เกณฑ์อายุที่เข้าเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 คือ 7 ปี และอายุเฉลี่ยที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คือ 22 ปี เด็กที่เข้าเรียนในระบบการศึกษาของรัฐมีจำนวน 97% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ระบบการศึกษาประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วยระดับการศึกษา ดังนี้

- ระดับก่อนประถมศึกษา ตั้งแต่อายุ 5 ปี (เวลาเรียน 2-3 ปี)
- ระดับประถมศึกษา ตั้งแต่อายุ 7 ปี (เวลาเรียน 5-7 ปี)
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่อายุ 13 ปี (เวลาเรียน 3 ปี)
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งแต่อายุ 16 ปี (เวลาเรียน 2 ปี)
- ระดับหลังมัธยมศึกษา ตั้งแต่อายุ 18 ปี (เวลาเรียน 1 หรือ 1 ปี 5 เดือน)
- ระดับปริญญาตรี ตั้งแต่อายุ 20 ปี (เวลาเรียน 3-5 ปี)
- ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก (เวลาเรียน 1-5 ปี)

รัฐบาลจะสนับสนุนทั้งการศึกษาของรัฐและเอกชน แต่ถ้าเรียนในสถานศึกษาเอกชนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย เอกชนจะมีบทบาทสำคัญในระดับอุดมศึกษาหรือระดับต่ำกว่าปริญญา แต่จะมีบทบาทน้อยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หลักสูตรการศึกษาจะเตรียมนักเรียนในการทดสอบระดับชาติเมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาษาประจำชาติ คือ ภาษามาเลย์ (bahasa) ภาษาอังกฤษจะถูกบังคับให้เรียนในโรงเรียน และเพื่อสนองตอบความต้องการของชนกลุ่มต่างๆ ในมาเลเซีย โรงเรียนของเอกชนของชนกลุ่มน้อยจึงได้รับอนุญาตให้ใช้ภาษาแมนดาริน (จีนกลาง) หรือภาษาทมิฬ เพื่อสอนในโรงเรียนได้

ระดับการสอบ แบ่งได้ดังนี้

- ระดับประถมศึกษา เมื่อสำเร็จชั้นปีที่ 6 เรียกว่า Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR)
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อสำเร็จชั้นปีที่ 3 เรียกว่า Penilaian Menagah Rendah (PMR)
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อสำเร็จชั้นปีที่ 2 เรียกว่า Sijil Pelajaran Malaysi(SPM)

นักเรียนที่ศึกษาจบมัธยมศึกษาตอนปลายและมีผลสอบ SPM ในระดับดีจะศึกษาต่ออีก 2 ปี ในระดับหลังมัธยมศึกษา (Form 6) หรือจะศึกษาต่อในโปรแกรม Matriculation ที่จัด

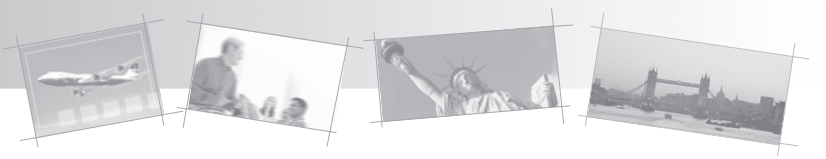

โดยกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อศึกษาจบแล้ว นักเรียนจะสอบ Sijil Tinggi Pelajaran Malaysia (STPM) หรือประกาศนียบัตร หากประสงค์จะศึกษาต่อในระดับเตรียมปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทางเลือกสำหรับนักเรียนที่ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะต่อใน Form 6 หรือ Matriculation หรือไม่ประสงค์ที่จะเลือกต่อทางสาขานี้ นักเรียนที่ได้รับ SPM สามารถศึกษาต่อในระดับเตรียมอุดมศึกษาในสถานศึกษาเอกชนเพื่อศึกษาในระดับปริญญาตรีต่อไป หรือจะเลือกศึกษาต่อด้านวิชาชีพอื่นๆ สถานอุดมศึกษาเอกชนมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษา โดยจะเห็นได้จากจำนวนผู้ลงทะเบียนมากกว่า 2 แสนคน ซึ่งมีนักศึกษาต่างชาติอยู่ถึง 15,000 คน การจัดการศึกษากำหนดไว้ดังนี้

การศึกษาก่อนประถมศึกษา

การศึกษาก่อนประถมศึกษาไม่เป็นภาคบังคับนักเรียนส่วนใหญ่เริ่มเข้าเรียนระดับนี้เมื่ออายุ 4-5 ปี โดยหลักสูตรจะเป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ มีโรงเรียนนานาชาติระดับอนุบาลที่อนุญาตให้เฉพาะเด็กต่างชาติเข้าเรียน (ปีที่ 1-6 อายุระหว่าง 7-12 ปี)

ประถมศึกษามีโรงเรียน 2 แบบ

(1) โรงเรียนแห่งชาติ (National School) ซึ่งภาษาที่สอนเป็นภาษามาเลย์ (Bahasa) และภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

(2) โรงเรียนกึ่งแห่งชาติ (National-type School) ที่ใช้ภาษาแมนดารินหรือภาษาทมิฬเป็นสื่อในการสอน ส่วนภาษามาเลย์และภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ

มัธยมศึกษา (อายุ 13 - 17 ปี) แบ่งเป็นมัธยมต้น 3 ปี และมัธยมปลาย 2 ปี มีหลายสาขาวิชาเลือกที่นักเรียนสามารถเลือกเข้าเรียนได้ ดังนี้

(1) โรงเรียนที่สอนวิชาการ สายวิทย์ และสายศิลป์

(2) โรงเรียนเทคนิค และอาชีวะ

(3) โรงเรียนสอนศาสนา

(4) โรงเรียนสำหรับเด็กพิเศษ เช่น สำหรับนักเรียนที่พิการ

สำหรับโรงเรียนเอกชน มีโรงเรียน 3 ประเภท

(1) โรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตรแห่งชาติ สำหรับคนมาเลเซีย และต่างชาติ

(2) โรงเรียนสอนศาสนา ตามหลักสูตรแห่งชาติ

(3) โรงเรียนนานาชาติ ที่สอนตามหลักสูตรชาตินั้นๆ และรับเฉพาะนักเรียนต่างชาติ

นอกจากนี้ โรงเรียนของรัฐยังมีโรงเรียนอีก 2 ประเภท คือ

(1) Smart School ที่เน้นการใช้ ICT ในกระบวนการสอนและเรียน

(2) โรงเรียนกีฬา ที่มีวัตถุประสงค์ปลูกฝังและส่งเสริมนักเรียนที่มีศักยภาพด้านกีฬา

ระดับหลังมัธยมศึกษา และ ก่อนอุดมศึกษา (อายุ 18-19 ปี)

การเข้าเรียนต่อในระดับนี้ จะต้องผ่านการทดสอบแห่งชาติก่อน จุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมนักเรียนก่อนเรียนระดับปริญญาตรีในอุดมศึกษาของรัฐ เอกชน หรือศึกษาต่อในต่างประเทศ หรือก่อนทำงาน

แบ่งเป็น 2 ประเภท

(1) ประเภทตามคุณสมบัติของมาเลเซีย

(2) ประเภทตามคุณสมบัติของต่างชาติ

สำหรับประเภทตามคุณสมบัติของมาเลเซีย จะแบ่งย่อยได้อีก 2 โปรแกรม

- STPM หรือ form 6 (ใช้เวลาเรียน 1 ปี 5 เดือน อายุระหว่าง 18 ถึง 19 ปี) เมื่อสอบระดับนี้ได้จะได้การยอมรับในระดับนานาชาติ

- โปรแกรม Matriculation ที่จัดโดยกระทรวงศึกษา (ใช้เวลาเรียน 1-2 ปี) ส่วนมากจะดำเนินการโดยวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ซึ่งเมื่อจบระดับนี้แล้วนักศึกษาสามารถศึกษาต่อจนได้ปริญญาตรี

อุดมศึกษา (อายุ 20-22 ปี)

การเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา มีความยืดหยุ่นในการสอบเข้าหรือคุณสมบัติของนักศึกษา ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว หรือต้องการผลการเรียนที่ดีมากในการเข้าศึกษา แต่ในขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต้องการผลสอบ STPM หรือ Matriculation และสถาบันต้องการผลสอบอื่นๆ เช่น SPM หรือ GCSE ‘O’ level ของประเทศอังกฤษ หรือ SAM ของประเทศออสเตรเลีย หรือ CPU ของประเทศแคนาดา หรือ SMU 3 ของประเทศอินโดนีเซีย หรือ การสอบระดับมัธยมปลายที่เทียบเท่าของประเทศอื่นๆ นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์เหล่านี้สามารถเข้าเรียนเพื่อเรียนวิชาพื้นฐานต่างๆ เมื่อได้เรียนครบตามที่กำหนดแล้ว จึงจะสามารถศึกษาต่อจนได้ระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ทั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลและเอกชน ยังเปิดโปรแกรมอื่น ๆ ทางด้านอาชีวะ เทคนิค และทักษะอื่นๆ เพื่อสนองตอบตามความต้องการของสังคม

ประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

(1) **วิทยาลัย** มี 3 ประเภท : วิทยาลัยของรัฐ วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยฝึกหัดครู

(2) **โปลีเทคนิค** มี 13 สถาบัน อยู่ภายใต้การกำกับของ กรมเทคนิคการศึกษา (Technical Dept Education)

(3) **มหาวิทยาลัย** ในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยของรัฐ 13 แห่ง และนานาชาติ 1 แห่ง

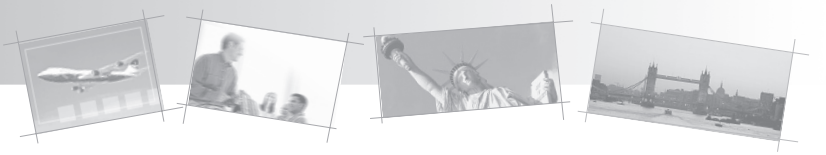

ประเภทของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน

(1) วิทยาลัยเอกชน มี 2 ประเภท : ที่ให้ diploma ใช้เวลาเรียน 1-2 ปี ที่ให้ปริญญาตรี ใช้เวลาเรียน 3-4 ปี

(2) มหาวิทยาลัย รวม 14 แห่ง ซึ่งให้การศึกษาตั้งแต่ระดับ diploma ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

(3) มหาวิทยาลัยสาขาจากต่างประเทศ 4 แห่ง

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

กำหนดอุดมการณ์แห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการจัดระบบการศึกษาในประเทศมาเลเซีย มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อผลิตประชากรชาวมาเลเซียที่มีความจงรักภักดีและมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. เพื่อสร้างพลเมืองที่มีความสุข มีบุคลิกภาพดี มีความซื่อสัตย์ มีความรู้ และมีวิสัยทัศน์

3. เพื่อเตรียมทรัพยากรบุคคลที่สอดคล้องกับความต้องการการพัฒนาชาติ

4. เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนชาวมาเลเซียทุกคน

มาเลเซียเชื่อว่า การศึกษาคือปัจจัยในการสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ เพื่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ ได้ก้าวเดินไปอย่างมั่นคงในอนาคต มาเลเซียจึงมีความพยายาม ในการสร้างจิตสำนึกในความรักความสามัคคีซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญให้ซึมซับในจิตสำนึกของคนรุ่นใหม่ โดยดำเนินการหลายวิธี อาทิ

(1) จัดหลักสูตรบูรณาการในโรงเรียน

(2) จัดโครงการรวมศูนย์โรงเรียนประถมศึกษา(CPS-Centralized Primary School Project) เพื่อพัฒนาพื้นที่ที่ขาดอุปกรณ์ด้านการศึกษา

(3) เปิดสอนวิชาด้านอาชีวศึกษาหรือเทคนิค โดยเฉพาะทางด้านมัลติมีเดียและ ITให้แก่นักศึกษาที่สนใจเรียนทางด้านอาชีวศึกษาหรือเทคนิคมากกว่าด้านวิชาการ

(4) จัดหาสถานที่เรียนให้นักศึกษาได้เรียนเพิ่มมากขึ้น

กำหนดแนวทางปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา

เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าว มาเลเซียจึงปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาขนานใหญ่ เช่น การคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียนโดยคัดเลือกคนมิใช่คัดโดยโควต้าเหมือนที่ผ่านมา สร้างโรงเรียนประถมศึกษาในต่างจังหวัดเพิ่มขึ้น ปรับปรุงการใช้ระบบการยืมตำราเรียน (Textbook Loan System-TBLS) ปรับปรุงหลักสูตร อบรมครูประจำการจากระดับ

ประกาศนียบัตรเป็นระดับปริญญาภายในปี 2010 จัดให้ผู้ที่สำเร็จหลักสูตร National Professional Principalship Qualification (NPQH) ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้มีความรู้และได้ฝึกทักษะการมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการโรงเรียน จัดและแนะนำหลักสูตรใหม่ทางด้านอาชีวศึกษา เช่น การก่อสร้าง การผลิตเทคนิคเกษตรกรรมและเทคนิคการใช้คอมพิวเตอร์

ตั้งแต่ปี 2002 เป็นต้นมา ระบบการศึกษาแบ่งออกเป็น ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ระดับก่อนประถมศึกษา มีจำนวน โรงเรียน 3,231 โรง จำนวนนักเรียน 75,000 คน จำนวนครู 3,231 คน ระดับประถมศึกษา จำนวนโรงเรียน 7,980 โรง จำนวนนักเรียน 2,996,780 คน จำนวนครู 174,189 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวนโรงเรียน 1,916 โรง จำนวนนักเรียน 2,084,747 คน จำนวนครู 128,587 คน ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ระยะเวลาเรียน 2-3 ปี (สำหรับวิทยาลัย) 3-5 ปี (สำหรับมหาวิทยาลัย) จำนวนสถานศึกษา 61 แห่ง จำนวนนักศึกษา 396,610 คน จำนวนอาจารย์ 22,008 คน

จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ

รัฐบาลมีนโยบายให้มาเลเซียเป็นศูนย์การเรียนรู้แห่งความเป็นเลิศในภูมิภาคนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการวิจัยนโยบายด้านการศึกษา ปรับปรุงพระราชบัญญัติการศึกษา ปี 1996 และประปรับปรุงกฎระเบียบการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบันและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในประเทศ นอกจากนั้นยังจัดระบบการติดตามและประเมินผลโรงเรียนตลอดทั้งปีเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ไปสู่ระดับที่พึงประสงค์ของการให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้ตรวจการโรงเรียน (School Inspectorate Board-JNS) ตามพระราชบัญญัติการศึกษา ปี 1996 จำนวน 350 ตำแหน่งเพื่อไปสังเกตการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน แนะนำและเผยแพร่ระบบที่เรียกว่า Pemastian Standard Tinggi Kualiti Pendidikan(SPPSTKP) ในปี 2001 และ ระบบ Standard Kualiti Pendidikan Malaysia(SKPM) ในปี 2003

ตั้งแต่ปี 2003 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการสอนในบางวิชาในระดับประถมและมัธยมศึกษา อาทิ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเน้นการสอนภาษาอังกฤษโดยการจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษเพื่อยกระดับมาตรฐานการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ครูต้องผ่านการอบรมหลักสูตรครูประจำการที่เรียกว่า EteMS กระบวนการทั้งหลายจะต้องเสร็จสิ้นภายในปี 2007 สำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และในปี 2008 สำหรับระดับประถมศึกษาภายใต้นโยบายใหม่นี้ ครูจะได้รับคอมพิวเตอร์ Notebook และ LCDs สำหรับใช้สอนในห้องเรียน กระทรวงศึกษาธิการจะเพิ่มศักยภาพของโรงเรียนด้วยการจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในด้าน ICT เพื่อช่วยการเรียนรู้ให้แก่โรงเรียนทั่วประเทศ สอดคล้องกับเป้าหมายในการผลิตนักศึกษารุ่นใหม่ที่เก่งด้าน IT ให้ทันกับพัฒนาการของโลกยุคสังคมแห่งความรู้ (knowledge based society)

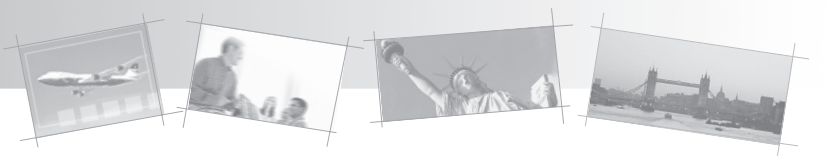

ตั้งแต่เดือนเมษายน 2004 กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซียได้แยกออกเป็น 2 กระทรวง คือ กระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) และกระทรวงการอุดมศึกษา (Ministry of Higher Education) กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นกระทรวงใหญ่ดูแลการศึกษาระดับก่อนประถม ประถม มัธยมศึกษา รวมถึงระดับก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ในขณะที่กระทรวงการอุดมศึกษาดูแลการรับนึกศึกษาเข้าเรียนในวิทยาลัย วิทยาลัยครู วิทยาลัยชุมชน โปลีเทคนิค และมหาวิทยาลัย เพื่อบรรลุเป้าหมายการบริหารจัดการที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพและการบริการด้านการศึกษาในทุกระดับให้พัฒนาไปสู่ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและจัดอยู่ในระดับสากล

กระทรวงศึกษาธิการพยายามจะปรับเปลี่ยนประเทศมาเลเซียไปสู่ประเทศที่ก้าวหน้า (advanced country) โดยให้ความสำคัญสูงสุดที่การจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีจำนวนนักเรียน/นักศึกษาที่เรียนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อนักเรียน/นักศึกษาที่เรียนทางด้านศิลปะ ในอัตรา 60:40 และวางแผนจัดจำนวนห้องเรียนด้านวิทยาศาสตร์ในทุกรัฐให้เพิ่มขึ้นทีละน้อยจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในปี 2001-2010 (Education Development Planning 2001-2010) แผนโดยรวมครอบคลุมการศึกษาทุกด้านและจะเป็นแนวทางให้กระทรวงศึกษาธิการประสบความสำเร็จในจุดมุ่งหมายและวิสัยทัศน์ของระบบการศึกษาแห่งชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายของวิสัยทัศน์ ปี 2020

ภายใต้แผนฉบับที่ 8 ของประเทศมาเลเซีย (ระหว่างปี 2000-2005) รัฐบาลจัดงบประมาณด้านการศึกษา จำนวน 22.7 ล้านเหรียญมาเลเซีย (RM) การประกาศงบประมาณของชาติในปี 2006 เมื่อเร็วๆนี้ได้แสดงให้เห็นว่างบประมาณด้านการศึกษาคืองบที่ได้รับการจัดจำนวนสูงที่สุด

การศึกษาในประเทศมาเลเซียกำลังดำเนินการไปสู่ความพยายามที่จะพัฒนาศักยภาพของพลเมืองทุกคนตามรูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติและรูปแบบที่บูรณาการเพื่อผลิตพลเมืองให้มีความสมดุลย์และมีความสุขด้วยความเก่ง ความมีน้ำใจ มีพัฒนาการทางอารมณ์และมีร่างกายที่สมบูรณ์ มีความเชื่อและการอุทิศตนต่อพระผู้เป็นเจ้า มาเลเซียมีความพยายามในการสร้างประชาชนให้มีความรู้และความสามารถมีมาตรฐานทางด้านคุณธรรมสูง มีความรับผิดชอบ เป็นคนดี อยู่อย่างสงบและสามารถพัฒนาครอบครัว สังคมและประเทศชาติได้อย่างมาก คนเก่งทุกคนมีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพในระดับโลก (World Class) ซึ่งจะช่วยพัฒนาแต่ละบุคคลได้เต็มตามศักยภาพและประสบความสำเร็จตามปณิธานของชนชาติมาเลเซีย

ปฏิรูปอุดมศึกษาสู่ความเป็นอิสระและความสามารถเข้าถึงได้

ในปัจจุบันประชากรที่เป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 17-23 ปี ของประเทศมาเลเซีย ร้อยละ 25 ได้เข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวนดังกล่าวค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ ประเทศญี่ปุ่น หรือกลุ่มประเทศยุโรป จึงได้มีการวางแผนเพื่อให้เยาวชนกลุ่ม

นี้ได้มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยหวังว่าในปี 2005 จะสามารถเพิ่มได้ถึงร้อยละ 30 และเพิ่มเป็นร้อยละ 40 ในปี 2010 ได้มีการวางแผนที่จะเพิ่มจำนวนมหาวิทยาลัยอีกสองสามแห่ง ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐหรือของเอกชน นอกจากนั้น ได้มีความพยายามที่จะให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนทางไกล และการเรียนรู้ตลอดชีวิตตลอดจนการศึกษาต่อเนื่อง

ปัจจุบันรัฐมาเลเซีย ได้นำธรรมรัฐในระบบการอุดมศึกษามาใช้ แม้ว่าจะมีความแตกต่างระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน โดยกำหนดหลักการดำเนินงานต่อไปนี้ขึ้น ได้แก่

(1.) ความเป็นอิสระทางวิชาการและการสร้างความเข้มแข็ง

(2.) การตรวจสอบได้และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

(3.) คุณธรรมและคุณภาพ

(4.) สมรรถนะด้านการจัดการ

มหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดในประเทศมาเลเซียได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นองค์กรร่วมทุน ในปี 1998 แม้ว่ากรอบดำเนินงานในบางประเด็นที่กำหนดไว้ในข้อเสนอยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล สืบเนื่องมาจากสภาวะทางเศรษฐกิจก็ตาม ขณะนี้ได้มีการผลักดันไปยังรัฐบาลอีกครั้งและคาดว่าจะได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี

มุ่งเน้นการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โดยที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคือเป็นกลไกที่นำไปสู่การเจริญเติบโตของประเทศ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญของการกำหนดวิสัยทัศน์ 2020 ของมาเลเซีย ซึ่งได้กำหนดว่าจะมีผู้ที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาเลือกเรียนสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร้อยละ 60 ในปี 2005 ทั้งนี้ในปัจจุบันมีอยู่ร้อยละ 51 จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ด้วยการจัดหาอุปกรณ์ที่ดีสำหรับโรงเรียนเพื่อจูงใจให้นักเรียนได้เลือกเรียนเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่มหาวิทยาลัยเร่งสร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อจะได้มีการทำงานวิจัยที่ทันสมัยร่วมกัน

ความเป็นสากล

โลกาภิวัตน์เป็นสิ่งที่ต้องการให้มีการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันในวัฒนธรรมที่เป็นสากล และการนำไปสู่การดำเนินการที่โดดเด่นในระดับสากล ระบบการศึกษาจึงควรสนับสนุนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงรองรับ การถ่ายโอนนักศึกษาระหว่างกันทั่วทุกทวีป สิ่งที่ควรได้รับการกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยการสร้างแรงจูงใจ เช่น การถ่ายโอนหน่วยกิต จึงจำเป็นต้องมีการสร้างมาตรฐานที่เป็นสากล

กลไกการจัดสรรงบประมาณใหม่

มหาวิทยาลัยของรัฐในประเทศมาเลเซียได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลร้อยละ 85

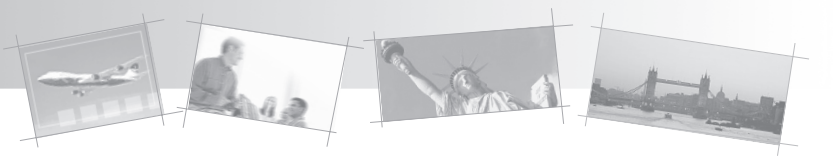

แหล่งทุนอื่น ๆ ได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริหาร การให้คำปรึกษาด้านการวิจัย เป็นต้น การเพิ่มขึ้นของมหาวิทยาลัยของรัฐจำเป็นต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาล ทำให้ต้องมีการสร้างรูปแบบของการจัดสรรงบประมาณใหม่ให้เกิดความคล่องตัวจากการได้งบประมาณจากแหล่งของรัฐและภาคเอกชน

การประกันคุณภาพ

ได้จัดตั้งคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ เพื่อให้การดูแลกระบวนการรับรองสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญด้านการประกันคุณภาพอุดมศึกษา มีการพัฒนาวิธีการวางเป้าหมายการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

STRUCTURE OF PUBLIC EDUCATION IN MALAYSIA

Appendix 1

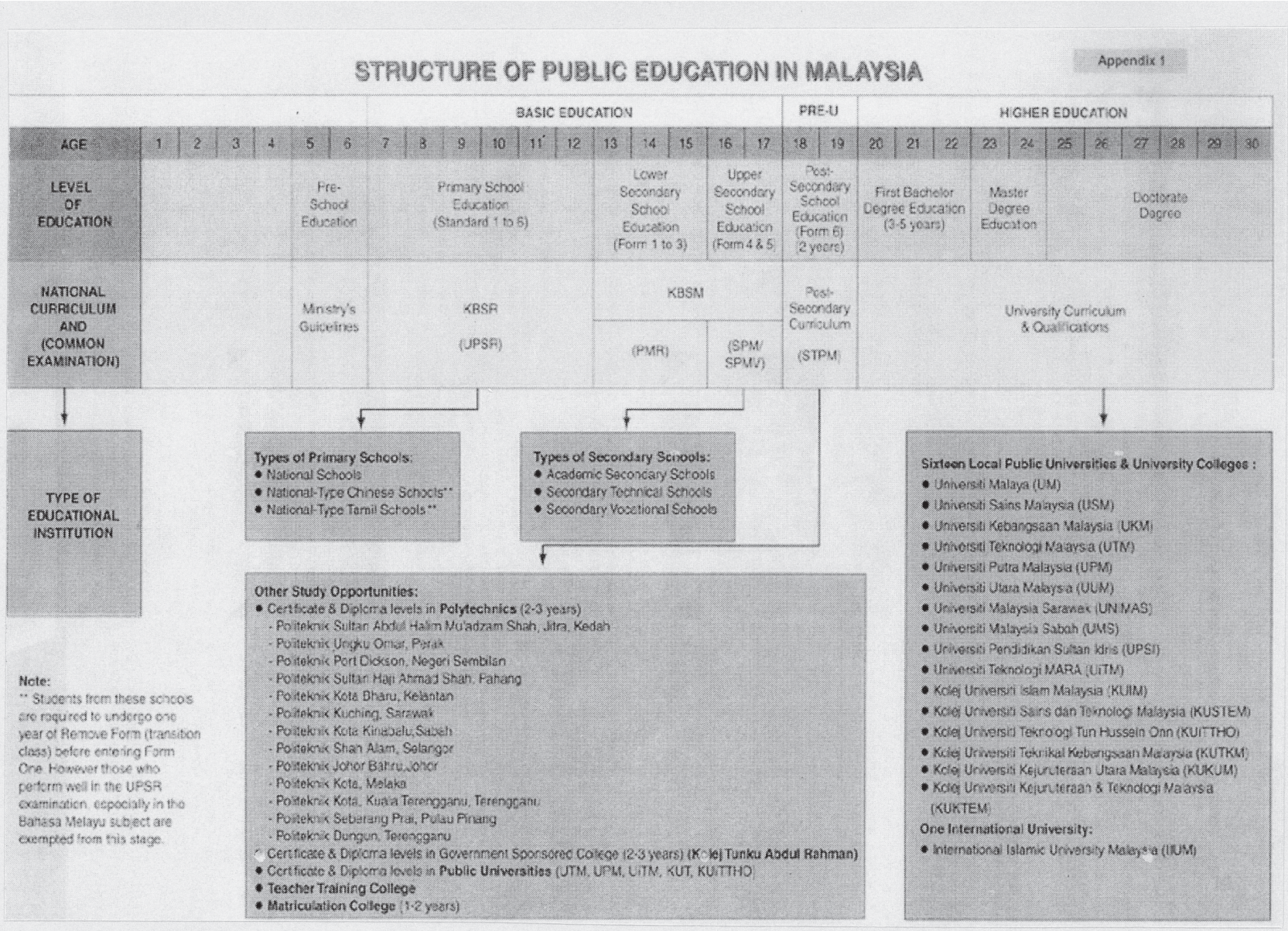

Note:
** Students from these schools are required to undergo one year of Remove Form (transition class) before entering Form One. However those who perform well in the UPSR examination, especially in the Bahasa Melayu subject are exempted from this stage.

STRUCTURE OF PRIVATE EDUCATION IN MALAYSIA

Appendix 2

AGE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
LEVEL OF EDUCATION			Nursery		Pre-School Education		Primary School Education (Standard 1 to 6)						Lower Secondary School Education (Form 1 to 3)			Upper Secondary School Education (Form 4 & 5)		Post Secondary Education & Higher Education												
CURRICULUM					Ministry's Guidelines		National Curriculum and Common Examinations																							

TYPE OF EDUCATIONAL INSTITUTION

- **Child Care Centres**
- **Private Kindergartens**
- **Private Schools**
  - Private Schools that follow the Malaysian national curriculum
  - Private Religious Schools that follow the Malaysian national curriculum
  - International Schools that follow the British/American curriculum
  - Expatriate Schools that follow their specific countries' curriculum in their own languages
- **Private Colleges**
- **Private Universities & University College**
- **Foreign University Branch Campuses**

Awarding qualifications at :
- Diploma Level
- First Bachelor Degree
- Master Degree & Doctorate Degree

14 Private Universities & University College:
- Multimedia University (MMU), Putrajaya
- Multimedia University (MMU), Melaka
- Universiti Tenaga Nasional (UNITEN), Selangor
- Universiti Tenaga Nasional (UNITEN), Penang
- Universiti Teknologi Petronas (UTP)
- Universiti Perubatan Antarabangsa (IMU)
- Universiti Tun Abdul Razak (UNITAR)
- Universiti Industri Selangor (UNISEL)
- Universiti Tertuka Malaysia (UNITEM)
- Universiti Sains dan Teknologi Malaysia (MUST)
- Institut Perubatan, Sains dan Teknologi Asia (AIMST)
- Universiti Tunku Abdu Rahman (UTAR)
- Universiti Teknikal MARA
- Kolej Universiti Teknologi dan Pengurusan Malaysia (KUTPM)

4 Foreign University Branch Campuses:
- Monash University Malaysia
- Curtin University of Technology Sarawak Campus, Malaysia
- University of Nottingham in Malaysia
- FTMS-DeMontfort University Campus Malaysia

Post Secondary Education (1 to 2 years)

External Academic Examination

Awarding the following qualifications:
- STPM, Malaysia (equivalent to GCE 'A' Levels
- Overseas
  - GCE 'A' Levels, UK
  - SAM, Australia
  - WATEE, Australia
  - HSC, Australia
  - Grade 13, Canada

Overseas / Local University Access and Bridging Programme

By way of:
- Pre-University
- Matriculation
- University Foundation Course
- American Degree Programme (Credit Transfer Degree Programme)

Higher Education (3 to 4 years)

Internal Qualification at Certificate and Diploma Levels

In the area of:
- Accountancy
- Advertising & Marketing
- Broadcasting
- Business Studies, Computer Studies / Multimedia
- Engineering
- Fashion & Design
- Hotel & Hospitality Studies
- Health Science
- Journalism
- Public Relations
- Performing Arts
- Secretarial Science & Admin
- Travel Tourism
- Technical Skills, etc.

Bachelor First Degree Award (By Local / Foreign Universities from countries like UK, US, Australia, Canada, NZ, etc)

External Professional & Semi Professional Examinations (Local / Overseas)

By the following Examination Bodies :
- Local
  CLP, IBBM, MLVK, MACPA, MI, IEM etc.
- Overseas
  ACCA, CIMA, ICSA, ABE, CGLI, LCCI, NCC, Pitman Qualification etc.

Master Degree & Post Graduate Qualifications

By way of:
- Distance Learning
- Joint

In the area of:
- Accountancy
- Business & Management
- Education
- Finance
- HR Management
- IT
- Law
- Marketing, etc.

Entire Degree in Malaysia:
- 3+0 Foreign University Degree Franchised Programme
- External Programme
- Distance Learning Programme
- Local Public University Degree Franchised Programme

Split - Degree Arrangement:
- Twinning Programme
- Advanced Standing Programme
- Credit Transfer Programme

In the area of:
- Accountancy
- Arts & Design & Music
- Business and Management
- Commerce
- Computer Technology
- Engineering & Technical Skills
- Health & Welfare
- Humanities
- Law
- Multimedia
- Science & Mathematics
- Medicine
- Services
- Social Science

Note:
All private educational institutions are governed under one or more of the legislations except for the international and expatriate schools which are only governed by the Ministry of Education

สาธารณรัฐเกาหลี

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

ระบบการศึกษาของเกาหลีกำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี กำหนดให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาตามความสามารถ ระบบการศึกษาเป็นระบบ 6 - 3 - 3 - 4 คือ ชั้นประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี และวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย 4 ปี

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 ระดับ คือ อนุบาลศึกษาหรือก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

การศึกษาก่อนประถมศึกษา

เป็นการศึกษาที่หลากหลายลักษณะ จัดสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี หลักสูตรการสอนจะครอบคลุมถึงกิจกรรมทางกายภาพ สังคม การแสดงออก ภาษาและการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการเกาหลีพยายามจัดให้โรงเรียนของรัฐมีการสอนระดับอนุบาล พร้อม ๆ กับกระตุ้นให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษาในระดับนี้มากขึ้น ยังมีหลายหน่วยงานที่ร่วมจัดการศึกษาระดับนี้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดในรูปแบบของศูนย์ดูแลเด็ก ของกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม เป็นต้น

การศึกษาระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับและจัดให้ฟรี สำหรับเด็กตั้งแต่อายุ 6 ขวบขึ้นไป

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เป็นการศึกษาภาคบังคับและฟรีบางส่วน คือฟรีในส่วนของนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทและนักเรียนในกลุ่มการศึกษาพิเศษภายใต้ข้อกำหนดของประกาศกฎหมายส่งเสริมการศึกษาพิเศษ (Special Education Promotion Act) นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาจะได้รับการคัดเลือกให้เข้าเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่ด้วยวิธีจับฉลาก วิธีการเช่นนี้ใช้ทั้งการรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชน

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 สาย คือ

1. มัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ

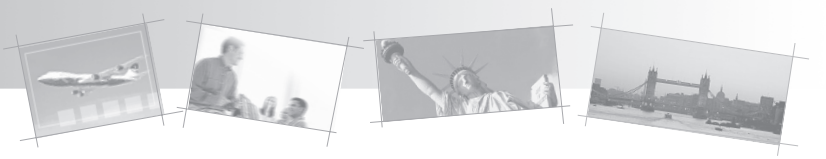

2. มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ

โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสองสายแยกย่อยตามเป้าหมายเฉพาะวิชาหลายอย่าง ได้แก่ โรงเรียนด้านวิทยาศาสตร์ ศิลป ภาษาต่างประเทศ พลศึกษา เพื่อมุ่งหวังตอบสนองเด็กที่มีอัจฉริยภาพให้พัฒนาไปสู่โปรแกรมการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง เช่น โรงเรียนวิทยาศาสตร์ยงจิ (Kyonggi Science) และโรงเรียนทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ จะมีวิธีการคัดเลือกเด็กด้วยวิธีการของตนเอง นักเรียนที่เรียนสายสามัญจะเน้นการเรียนรู้ทางวิชาการทั่วไปและเน้นการฝึกปฏิบัติ โดยเลือกสาขาในขณะที่เรียนอยู่ปีที่ 2 ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และการฝึกอบรมทางวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจ

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของเกาหลีมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทฤษฎีทางวิชาการที่สำคัญ และเตรียมนักศึกษาให้มีความพร้อมในการแข่งขันและทำงานในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว

สถาบันการศึกษาของเกาหลีแบ่งเป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยด้านอุตสาหกรรม 3) มหาวิทยาลัยด้านการศึกษา (มหาวิทยาลัยครู) 4) วิทยาลัยโพลีเทคนิค 5) มหาวิทยาลัยทางไปรษณีย์ 6) วิทยาลัยเทคนิค 7) วิทยาลัยต่าง ๆ ที่สอนในระดับอนุปริญญา โดยสถาบันทั้งหมดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการแต่ละประเภทมีลักษณะดังนี้คือ

- วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ในการควบคุมคุณภาพของมหาวิทยาลัย รัฐจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นบรรทัดฐาน เพื่อการรับรองคุณภาพมหาวิทยาลัย ซึ่งมาตรฐานจะแตกต่างไปตามรูปแบบของมหาวิทยาลัย ปัจจุบันรัฐอนุญาตให้ตั้งมหาวิทยาลัยในระดับจังหวัดได้ เพื่อให้เกิดมหาวิทยาลัยขนาดเล็กที่สามารถตอบสนองชุมชนหรือความต้องการของสาขาวิชาชีพ โดยมหาวิทยาลัยต้องมีการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี การประเมินจากองค์กรภายนอกเชิงคุณภาพจะพิจารณาจากงานวิจัยและเชิงปริมาณจากจำนวนผู้จบการศึกษา

ปัจจุบันมีองค์กรอิสระที่ไม่ขึ้นต่อรัฐทำหน้าที่ประเมินเพื่อการรับรองคุณภาพของมหาวิทยาลัยในเกาหลีองค์กรนี้เรียกว่า สภาการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเกาลี (Korea Council for University Education - KCUE) เป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับจากกระทรวงศึกษาธิการและวิทยาลัย

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของเกาหลี

เกาหลีได้ทำการปฏิรูปการศึกษาครั้งแรกในปี 1995 เพื่อรองรับสังคมแห่งการเรียนรู้และการแข่งขันในทศวรรษที่ 21 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของเกาหลีที่สำคัญมีดังนี้

ปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

เกาหลีได้ปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2001 และเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงศึกษาธิการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาใน

โรงเรียนไปจนถึงการศึกษาเพื่อสังคมและการศึกษาตลอดชีวิตในทุกๆภาคส่วนของสังคม โครงสร้างแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กระทรวงที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง และสำนักงานเขตการศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงฯได้กระจายอำนาจการบริหารจัดการและงบประมาณให้แก่หน่วยงานระดับท้องถิ่น กระทรวงการศึกษามีสภาที่ปรึกษาระดับนโยบาย (Advisory Council for Education and Human Resources Development Policy) ซึ่งมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ประธานาธิบดี และมีสภาที่ปรึกษาด้านการศึกษา (Central Council on Education) มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รองนายกรัฐมนตรีที่ดูแลการศึกษาและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ปฏิรูปหลักสูตร : กำหนดคุณลักษณะผู้เรียนในอนาคต

หลักสูตรการศึกษาประกอบด้วยหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนและครูสามารถจัดทำขึ้นตามลักษณะและจุดประสงค์ของแต่ละโรงเรียนและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การปรับปรุงหลักสูตร ครั้งที่ 7 ในปี 1997 กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตให้เป็นคนที่รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาบุคลิกภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการพัฒนาอาชีพ รู้จักสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมและอุทิศตนเพื่อพัฒนาชุมชนบนพื้นฐานของประชาธิปไตย หลักสูตรจึงเป็นทั้งมาตรฐานหลักของการศึกษา และเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาแบบเรียนและคู่มือครู

ปฏิรูปอุดมศึกษา : สู่ความเป็นเลิศในสังคมฐานความรู้

รัฐบาลเกาหลีมีเป้าหมายพัฒนามหาวิทยาลัยในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเป็นเลิศ มีความหลากหลายและเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยจึงต่างแข่งขันกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ก้าวทันสังคมฐานความรู้และก้าวสู่มหาวิทยาลัยชั้นนำ โดยการปรับปรุงคุณภาพและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญทั้งในการวิจัยและพัฒนาและการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองความต้องการทางด้านอุตสาหกรรม โดยกำหนดเป้าหมาย (Benchmark) ในการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสูง ได้มีการยกเลิกกฎระเบียบต่างๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพมหาวิทยาลัยให้เข้มแข็งมีอิสระในการบริหาร (autonomy) สามารถตรวจสอบได้ (accountability) ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นประสิทธิภาพของอุดมศึกษา มีการปรุงปรุงการบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรม เพื่อยกระดับความสามารถของผู้เรียนให้มีมาตรฐานในระดับนานาชาติ เน้นการเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน เพื่อก้าวให้ทันการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในสังคมโลกยุคใหม่ โดยเน้นการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ก้าวล้ำนำยุคในสังคมฐานความรู้ นักศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการแสวงหาข้อมูลและมีทักษะทางภาษาต่างประเทศ

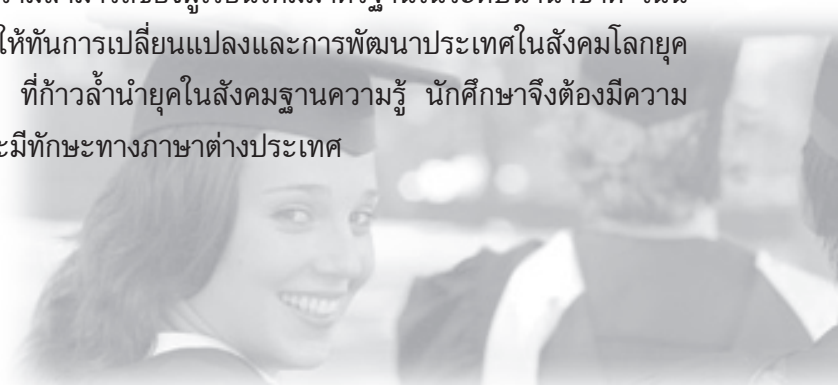

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี

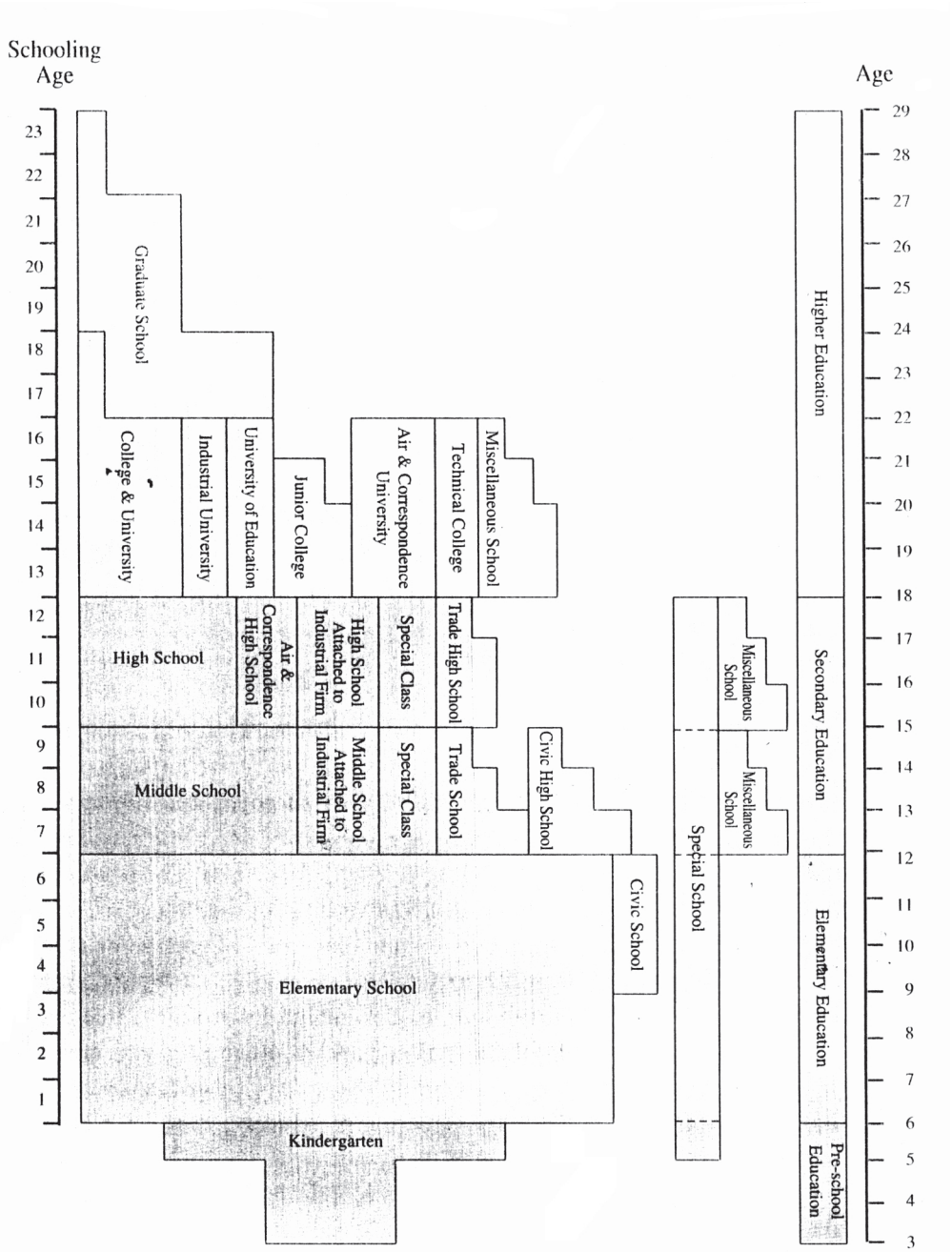

ญี่ปุ่น

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น เป็นระบบ6-3-3-4 คือ ประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี มัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี และอุดมศึกษา 4 ปี การศึกษาของประเทศญี่ปุ่นอยู่ภายใต้กฎหมายการศึกษาที่สำคัญ คือ กฎหมายพื้นฐานทางการศึกษา (Fundamental Law of Education) พ.ศ.2490 ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นความเสมอภาคทางการศึกษา ภายใต้กฎหมายฉบับนี้มีกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลายฉบับที่สำคัญ ได้แก่ กฎหมายการศึกษาในระบบโรงเรียน (School Education Law) ซึ่งว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน และกฎหมายการศึกษาทางสังคม (Social Education Law) ซึ่งเป็นการให้การศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ

ระดับก่อนประถมศึกษา จัดให้แก่เด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกายและอารมณ์ โดยจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ให้เด็ก ใช้เวลาประมาณ 1-3 ปี

การศึกษาภาคบังคับ ตามกฎหมายกำหนดไว้ว่าเด็กทุกคนที่มีอายุในช่วง 6-15 ปี จะต้องเข้ารับการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี สำหรับเด็กพิการจะต้องเข้ารับการศึกษาภาคบังคับในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

ระดับประถมศึกษา จัดให้เด็กเริ่มเรียนเมื่ออายุ 6 ปี ใช้เวลาเรียน 6 ปี เด็กที่เรียนในระดับนี้มีอายุระหว่าง 6-12 ปี เรียนหลักสูตรทั่วไป เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกายและอารมณ์

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เด็กทุกคนเมื่อศึกษาจบระดับประถม จะต้องเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี เด็กที่ศึกษาในระดับนี้อายุระหว่าง 12-15 ปี เรียนหลักสูตรทั่วไปเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกายและอารมณ์ ต่อเนื่องจากระดับประถมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดให้แก่เด็กที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี (ระดับประถมถึงมัธยมศึกษาตอนต้น) ส่วนใหญ่ต้องผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียน การศึกษาระดับนี้กำหนดไว้ 3 ปี แบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร คือ สายสามัญ/หลักสูตรพิเศษและหลักสูตรบูรณาการ

ระดับมัธยมศึกษาใหม่ ในปี 1999 ได้เปิดการสอนระดับมัธยมศึกษาหลักสูตร 6 ปี แบบใหม่ ซึ่งเป็นการผสมผสานระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษาพิเศษเข้าด้วยกัน และแบ่งเป็นตอนต้น 3 ปี ตอนปลาย 3 ปี

-หลักสูตรสายสามัญ เป็นการเรียนหลักสูตรทั่วไปเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่

-หลักสูตรพิเศษ เป็นการศึกษาหลักสูตรด้านอาชีวศึกษา ที่จะนำไปประกอบอาชีพในอนาคต อาทิ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การประมง

-หลักสูตรบูรณาการ เริ่มมีตั้งแต่ปี 1994 จัดหลักสูตรที่หลากหลาย โดยรวมหลักสูตร 2

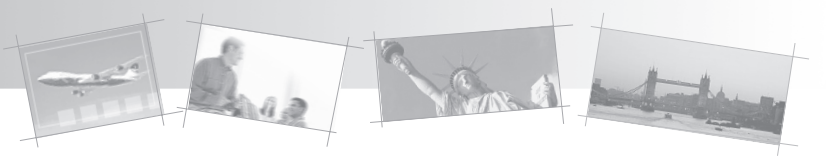

แบบข้างต้น เพื่อสนองตอบตามความสนใจ ความสามารถ และทัศนคติของผู้เรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ จัดการเรียนการสอนแบบเต็มเวลา จัดการเรียนการสอนบางเวลา และการเรียนทางไปรษณีย์ สำหรับระบบการเรียนแบบเทียบโอนหน่วยกิตนั้นใช้กับผู้ที่เรียนบางเวลา และเรียนทางไปรษณีย์ ซึ่ง 2 แบบหลังส่วนใหญ่เป็นเด็กที่ทำงานไปพร้อมกับเรียนไปด้วย

โรงเรียนการศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ ตามความต้องการของแต่ละบุคคล เช่นโรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนสำหรับเด็กหูหนวก และเด็กพิการ เป็นต้น

โรงเรียนสำหรับเด็กพิการ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เด็กที่มีพัฒนาการช้ากว่าเด็กปกติ เด็กพิการทางด้านร่างกาย และเด็กที่มีปัญหาด้านสุขภาพ

โรงเรียนการศึกษาพิเศษ มี 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถม ประถม มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาของประเทศญี่ปุ่นประกอบด้วย มหาวิทยาลัย วิทยาลัย และวิทยาลัยเทคโนโลยี รวมทั้งวิทยาลัยการฝึกอบรมพิเศษด้วย การศึกษาระดับนี้มีสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น

(1) มหาวิทยาลัย เน้นการสอนและการวิจัยในเชิงลึกเพื่อให้นักศึกษาพัฒนาความรู้ให้ก้าวหน้ามากขึ้น โดยทั่วไปจัดหลักสูตรนี้สำหรับปริญญาตรี 2 ปี สำหรับปริญญาโท 3 ปี สำหรับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยของญี่ปุ่นมี 3 ประเภทด้วยกัน คือ มหาวิทยาลัยของรัฐ ของชุมชน และของเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐจะกระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ มหาวิทยาลัยชุมชนและของเอกชนก็เป็นเช่นเดียวกัน มหาวิทยาลัยชุมชนบางแห่งตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะผลิตบุคลากรให้กับบริษัทการค้าหรือโรงงานอุตสาหกรรมในย่านนั้น ๆ มีหลักสูตร 4 ปี (สำหรับสาขาแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ ใช้เวลา 6 ปี) รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การสอบเข้ามหาวิทยาลัยใช้ระบบการสอบเข้าแบบใหม่ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 โดยมีศูนย์แห่งชาติ เพื่อการสอบเข้าเป็นผู้จัดทำข้อสอบสำหรับเกณฑ์การคัดเลือกนั้น พิจารณาจากผลการสอบเข้า ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การสัมภาษณ์ และการทดสอบอื่น ๆ เช่น ทดสอบความถนัด เป็นต้น

(2) วิทยาลัยหลักสูตร 2-3 ปี เน้นการสอนและการวิจัยวิชาเฉพาะเพื่อพิจารณาความสามารถในด้านวิชาอาชีพและทักษะการดำรงชีวิต รับผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อศึกษาต่อในด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ การฝึกหัดครู และคหกรรมศาสตร์ โดยสามารถเทียบโอนหน่วยกิตไปศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ (นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง)

(3) วิทยาลัยเทคนิค เน้นการสอนวิชาพิเศษในเชิงลึก เพื่อพัฒนาความสามารถในการประกอบวิชาชีพ แตกต่างจากมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย กล่าวคือ รับสมัคร ผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้นมีหลักสูตร 5 ปี โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้และฝึกอบรมเป็นช่างเทคนิค

ในสาขาต่าง ๆ เช่น ช่างยนตร์ ช่างไฟฟ้า เคมี อุตสาหกรรมเคมี ผู้ที่สำเร็จวิทยาลัยเทคนิค แล้วสามารถสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้ และสามารถศึกษาต่อหลักสูตรเทคนิค ระดับสูงอีก 2 ปี

(4) วิทยาลัย/โรงเรียนหลักสูตรพิเศษ ซึ่งให้การศึกษาหลักสูตรทางด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาที่หลากหลายเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของสังคมยุคการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยของเอกชน หลักสูตรของวิทยาลัยการฝึกอบรมพิเศษ (Specialized Training Colleges) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ หลักสูตรมัธยมปลาย หลักสูตรพิเศษและหลักสูตรทั่วไป ใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี ขึ้นไป และอบรมอย่างน้อย 800 ชั่วโมงต่อปี วิทยาลัยหลักสูตรพิเศษ (Miscelliness School) เปิดอบรมหลักสูตรปฏิบัติด้านวิชาชีพ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำอาหาร จัดเก็บหนังสือ พิมพ์ดีด ขับรถยนต์ เทคนิคคอมพิวเตอร์ เป็นต้น รับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ใช้เวลาอบรมอย่างน้อย 1 ปี หรือ 680 ชั่วโมงต่อปี และยังมีหลักสูตรระยะสั้น 3-4 เดือนด้วย ให้การศึกษาและฝึกอบรม (1-3 ปี) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตประจำวัน มีทั้งหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งรับผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรในระดับวิทยาลัยซึ่งรับผู้ที่สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ที่สำเร็จหลักสูตร 3 ปี สามารถสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้เช่นกัน

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

-การปฏิรูปอุดมศึกษาและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์

กระทรวงศึกษาธิการของญี่ปุ่น ได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เพราะตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจำเป็นจะต้องมีพื้นฐานของการวิจัย ดังนั้นจึงได้พัฒนาบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อเป็นสถาบันผลิตนักวิจัยระดับสูง มหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนาหลักสูตรโดยมีการสอนรายวิชาที่เป็นสหวิทยาการ (interdisciplinary course) เพื่อให้ผู้เรียนศิลปศาสตร์ได้ศึกษาเนื้อหาแบบลึกและกว้าง และผู้เรียนวิชาเฉพาะทางได้มีโอกาสฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์แบบองค์รวม ในปี 1994 ร้อยละ 40 ของมหาวิทยาลัยในญี่ปุ่น ได้กำหนดวิชา “คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดทำระบบข้อมูลเป็นวิชาบังคับ และร้อยละ 80 ได้จัดให้มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์เป็นการเฉพาะ บางมหาวิทยาลัยได้จัดหาคอมพิวเตอร์ในสัดส่วน 1 เครื่องต่อนักศึกษา 1 คน โดยให้ใช้ตลอด 24 ชั่วโมง ยิ่งกว่านั้น ยังมีการพัฒนาทักษะการค้นคว้าข้อมูลจาก Internet และส่งรายงานทาง e-mail นอกจากนี้ได้ร่วมมือกับสถาบันแห่งชาติด้านสื่อประสม (The National Institute of Multimedia Education) ทำการวิจัย ทดลอง การใช้สื่อสมัยใหม่ในระดับอุดมศึกษา ในด้านการสนับสนุนภาคเอกชน ญี่ปุ่นได้ตรากฎหมายชื่อ “The Law Concerning Support for Private School Promotion” ในการจัดสรรเงินอุดหนุนแก่มหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งในรูปของการให้เปล่า และเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ

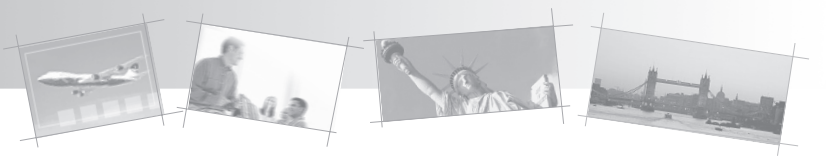

ซึ่งรวมไปถึงการวิจัย หน่วยงานที่ดำเนินการ คือ กองทุนส่งเสริมโรงเรียนเอกชน (The Japan Private School Promotion Foundation) นอกจากนั้นกองทุน The Japan Scholarship Foundation ได้จัดสรรเงินให้ทุนแก่นักวิจัยให้ดำเนินการวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาด้วย ทั้งนี้ รัฐบาลได้ลดหย่อนภาษีแก่สถาบันศึกษาที่จัดโดยภาคเอกชน และผู้บริจาคช่วยเหลือสถาบันอุดมศึกษา ในปี 1994 ได้อนุมัติยกเว้นภาษีให้แก่บริษัทกึ่งโรงเรียน (quasi-school corporations) ที่จัดตั้งวิทยาลัยฝึกอบรมพิเศษตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวง

แผนปฏิบัติการการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และกลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในประเทศญี่ปุ่นครั้งใหม่ ได้เริ่มขึ้นในปี 2000 โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เป็นผู้รอบรู้ 2) ระบบการศึกษาจะต้องพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน และสร้างให้เป็นผู้นำทางความคิด 3) พัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสังคมยุคใหม่ และมีระบบที่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียน

กระจายอำนาจการบริหารการศึกษา

ในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการฯ (Ministry of Education Culture, Sports, Science and Technology : MEXT) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมวิชาการ การกีฬา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐบาลส่วนกลางรับผิดชอบในการวางแผนกำหนดนโยบายการสนับสนุนด้านทรัพยากรและให้คำปรึกษาแนะนำการจัดการศึกษาแก่ท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2001 มหาวิทยาลัยแห่งชาติ วิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยี พิพิธภัณฑ์ และสถาบันทางวัฒนธรรม เป็นองค์กรอิสระ

ปรับปรุงระบบโรงเรียน

ตั้งแต่ปี 2002 โรงเรียนได้มีระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนใหม่ที่เรียกว่า Comprehensive Five-day School Week System ซึ่งเป็นระบบที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ (Self-Realization) และมีความเป็นตัวของตัวเอง มีเวลาสำหรับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ด้านสังคม ธรรมชาติ ฯลฯ เพื่อให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ การคิด และพัฒนาตนเองรอบด้าน โดยเป็นความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน

มุ่งเน้นการศึกษาตลอดชีวิต

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ในรูปของกิจกรรมกีฬา กิจกรรมทางวัฒนธรรม งานอดิเรก และกิจกรรมอาสาสมัครอื่น ๆ กิจกรรมเหล่านี้ได้ใช้สถานที่ต่าง ๆ ของ โรงเรียนประถม มัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ หอประชุมประชาชน ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สนามกีฬา ศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนอุตสาหกรรม ห้างร้านและบริบทต่าง ๆ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดทักษะ ความรู้ และความชำนาญ การฝึกปฏิบัติและการฝึกอบรมที่เรียกว่า on the job training

ส่งเสริมอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยในญี่ปุ่นมีลักษณะหลากหลาย โดยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัย

ของรัฐและมหาวิทยาลัยเยาวชน มหาวิทยาลัยมีบทบาทสำคัญในการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และการวิจัยในระดับภูมิภาค

ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ

ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ได้เริ่มในปี 2004 ทำให้เกิดกิจกรรมด้านการศึกษาและการวิจัยของมหาวิทยาลัยที่เด่นชัด มีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการตนเอง องค์ประกอบทางการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยแห่งชาติ ได้แก่

- ความร่วมมือของมหาวิทยาลัยระดับชาติแต่ละแห่ง ที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการตนเอง
- วิธีการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยอยู่ภายใต้แนวคิดภาคเอกชน (Private-section)
- ระบบการบริหารจัดการสถาบันเน้นความร่วมมือของภาคประชาชน
- ระบบการบริหารงานบุคคลได้เปลี่ยนไป ใช้ความยืดหยุ่นและไม่อยู่ภายใต้กฎหมายของหน่วยงานรัฐ หรือกฎระเบียบของข้าราชการ
- มีระบบการประเมินภายนอกเพื่อการตรวจสอบ

ปรับปรุงบัณฑิตวิทยาลัย ให้เป็นบัณฑิตศึกษาแนวใหม่ที่เน้นความเชี่ยวชาญทักษะ ด้านอาชีวศึกษา โดยนักศึกษาจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเชื่อมโยงภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ระบบนี้ได้เริ่มในปี 2003 โดยพิจารณาจากความต้องการของผู้ประกอบการภาคเอกชน การจัดการเรียนการสอนเป็นการสอนแบบกรณีศึกษา ภาคสนาม การอภิปราย ซักถามปัญหา และมีการประเมินผลการเรียนการสอน

สนับสนุนการศึกษาเอกชน

ให้การสนับสนุนสถาบันศึกษาเอกชนให้สามารถพัฒนาจุดเด่นของตนเองและมีความหลากหลายในเรื่อง หลักสูตรการศึกษา และการวิจัย และผู้มีบทบาทสำคัญในด้านการศึกษา ทั้งนี้รัฐได้ช่วยสนับสนุนในการปรับปรุงการศึกษาและการวิจัยในด้านงบประมาณ การรับนักศึกษาเข้าเรียน ฯลฯ เป็นต้น โดยมีการประเมินเพื่อการสนับสนุนดังนี้ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณในลักษณะ Subsidies ให้สถาบันเอกชน สนับสนุนการบริหารจัดการโครงการ สนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และภาษีจูงใจแก่ผู้ดำเนินการสถาบันศึกษาเอกชน

ส่งเสริมการศึกษาทางสังคม (Social Education)

การศึกษาทางสังคมเป็นกิจกรรมช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนของเยาวชน และประชาชนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่วนใหญ่จะใช้สถานที่สาธารณะ เช่น หอประชุม ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์เด็กและเยาวชน สนามกีฬา สมาคมสตรี ฯลฯ หน่วยงานด้านการศึกษาจะสนับสนุน ดังนี้ 1) พัฒนาครูผู้สอนสำหรับการศึกษาทางสังคม โดยจัดโครงการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน ระดับชาติ ภูมิภาค เพื่อยกระดับความสามารถ 2) ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสถานที่เรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม เช่น ศูนย์ประชุมแห่งชาติ หอประชุม ห้องสมุดพิพิธภัณฑ์ และศูนย์เด็กและเยาวชน และ 3) สร้างโอกาสสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ให้มีกิจกรรมในการเรียนรู้ ทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อทางการศึกษา

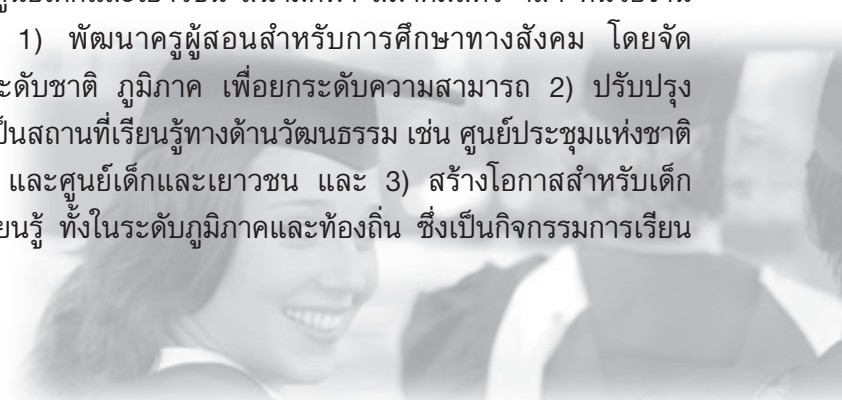

ระบบการศึกษาของญี่ปุ่น

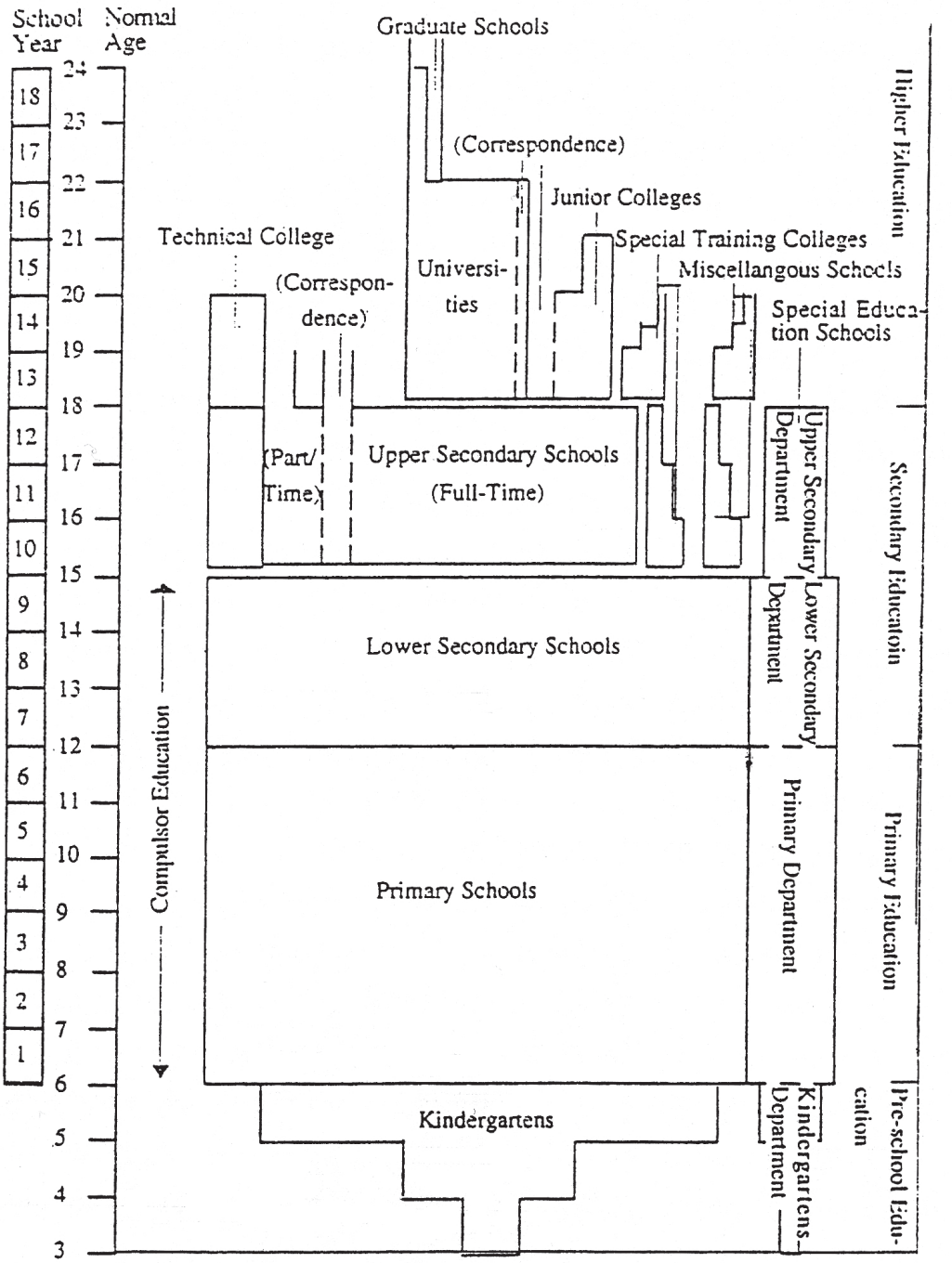

สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

รัฐบาลจีนได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก ในช่วง 5 ทศวรรษที่ผ่านมาการศึกษาในประเทศจีนมีความเจริญก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัด รัฐบาลจีนกำลังดำเนินงานจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ทั่วประเทศ ซึ่งในปี 2004 ร้อยละ 93.6 ของเด็กนักเรียนจีนทั่วประเทศได้รับการศึกษาภาคบังคับ ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษาและระดับอาชีวศึกษากำลังได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว รัฐบาลจีนมีบทบาทสำคัญสูงสุดในการกำหนดระบบการศึกษา โดยมีองค์กรทางสังคมอื่นๆ ร่วมเป็นหุ้นส่วนในการกำหนดระบบการศึกษาของประเทศจีนด้วย และในปัจจุบัน รัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการจัดการศึกษาบังคับ

สาธารณรัฐประชาชนมีระบบการศึกษาเป็น 4 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่

(1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การศึกษาก่อนวัยเรียน การประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และการศึกษาพิเศษ

การศึกษาก่อนวัยเรียน ใช้เวลาเรียน 3 ปี รับนักเรียนอายุตั้งแต่ 3-6 ปี ในปี 2003 มีนักเรียนจำนวน 20 ล้านคน

การศึกษาระดับประถมศึกษา ใช้เวลาเรียน 5-6 ปี รับนักเรียนอายุตั้งแต่ 7-12 ปี ในปี 2003 มีนักเรียนจำนวน 117.18 ล้านคน

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี รับนักเรียนอายุตั้งแต่ 13-15 ปี ในปี 2003 มีนักเรียนจำนวน 66.91 ล้านคน

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 2-4 ปี รับนักเรียน อายุตั้งแต่ 16-18 ปี ในปี 2003 มีนักเรียนจำนวน 32.41 ล้านคน

การศึกษาพิเศษ รัฐบาลจีนได้มุ่งเน้นการจัดการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กพิการ โดยเฉพาะผู้ที่พิการทางสายตา ทางการได้ยิน และทางสติปัญญา ในปี 2004 มีนักเรียนจำนวน 371,800 คน

(2) อาชีวศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาทุกรูปแบบของโรงเรียนอาชีวศึกษา และทุกรูปแบบของการให้การฝึกอบรมด้านอาชีพและเทคนิคโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาพิเศษ โรงเรียนช่างฝีมือ โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง การศึกษาด้านอาชีพจะรวมถึงการฝึกอบรมอาชีพชั้นต้นและการฝึกอบรมด้านเทคนิคก่อนเข้าทำงานแก่พนักงานคนงาน ใช้เวลาเรียน 2-4 ปี

(3) อุดมศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งหมด โดยมีการเปิดสอนทั้ง

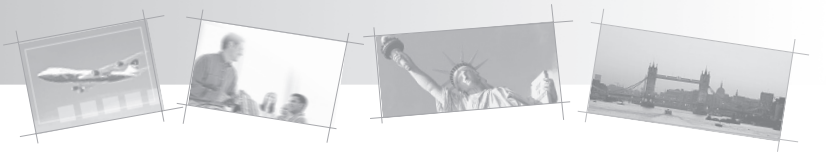

ด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย

การศึกษาระดับวิทยาลัยหรืออนุปริญญา ใช้เวลาเรียน 2-3 ปี

การศึกษาระดับปริญญาตรี ใช้เวลาเรียน 4 ปี แต่มีบางสาขาวิชาที่ใช้เวลาเรียน 5 ปี

การศึกษาระดับปริญญาโท ใช้เวลาเรียน 2-3 ปี

การศึกษาระดับปริญญาเอก ใช้เวลาเรียน 3 ปี

ผู้ที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในปี 2004 มีผู้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจำนวน 20 ล้านคน

(4) การศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อรู้หนังสือ การจัดการศึกษาทุกระดับที่จัดในระบบโรงเรียน และรูปแบบการศึกษาอื่น ๆ สำหรับกลุ่มเป้าหมายประชากรผู้ใหญ่เท่านั้น และหลักสูตรครบวงจรระยะสั้นจะใช้เวลาเรียน 2 หรือ 3 ปี สำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทจะต้องมีอายุต่ำกว่า 40 ปี ระยะเวลา 2 หรือ 3 ปี สำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกจะมีอายุต่ำกว่า 45 ปี ระยะเวลาเรียน 3 ปี

การศึกษาผู้ใหญ่เปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่สามารถเข้าเรียนการศึกษาทุกระดับที่เทียบเท่ากับระดับการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่จะเรียนในโรงเรียนไปรษณีย์หลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ จะมีระยะเวลาเรียนเหมือนกับนักเรียนภาคปกติ แต่ถ้าเลือกเรียนเวลาว่างหรือภาคค่ำก็ต้องเรียนมากเพิ่มขึ้นอีก 1 ปี และถ้าเรียนหลักสูตรปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาสำหรับผู้ใหญ่จะใช้เวลาเรียน 4 ปี หรือ 5 ปี แต่ถ้าเลือกเรียนหลักสูตรครบวงจรระยะสั้น ซึ่งจะมีหลายรูปแบบ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ในหลักสูตร 2 ปี และ 4 ปี

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

มุ่งเน้นการศึกษาภาคบังคับ

กฎหมายการศึกษาภาคบังคับของสาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดเงื่อนไขว่ารัฐจะต้องจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้กฎหมายได้ระบุว่า “เด็กทุกคนที่มีอายุ 6 ปี ไม่ว่าจะมีเพศ เชื้อชาติ สัญชาติใดก็ตาม จะเข้าเรียนตามระยะเวลาที่ได้กำหนด หากอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้ตามเกณฑ์อายุ การเริ่มเข้าเรียนสามารถเลื่อนไปจนถึงอายุ 7 ปี” รัฐ ชุมชน โรงเรียน และครอบครัวจะเห็นพ้องกับกฎหมายนี้และจะปกป้องสิทธิของการเข้าศึกษาของเด็กในวัยเรียน” ฉะนั้นอายุของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาจะเป็น 6 หรือ 7 ปี จนถึง 12 ปี หรือ 13 ปี ระดับมัธยมศึกษา นักเรียนจะมีอายุ 12 หรือ 13 ปี กับ 15 หรือ 16 ปี ระยะเวลาการเรียน การศึกษาภาคบังคับ 8 หรือ 9 ปี 5 ปี หรือ 6 ปี ในระดับประถมศึกษา และ 4 หรือ 3 ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ภายในปี 2005 รัฐบาลจีนมุ่งเน้นการจัดการศึกษาภาคบังคับให้เป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพและทั่วถึงในเขตพื้นที่ยากจนของประเทศ โดยวางแผนจัดสรรงบประมาณจำนวน 5 พันล้านหยวน หรือ 604.59 ล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้เข้ารับการศึกษาใน 522 มณฑล โดยสร้างหรือปรับปรุงโรงเรียนจำนวน 9,800 โรง ฝึกอบรมครู และจัดหาอุปกรณ์และตำราเรียนต่างๆ รวมถึงคอมพิวเตอร์ นักเรียนที่ยากจนจะได้รับแจกตำราเรียนได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนหรือมีสิทธิ์จ่ายค่าเล่าเรียนในอัตราต่ำตามความเหมาะสมแก่ฐานะของตน

ปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ปฏิรูปการศึกษาในปี 2001 โดยมีเป้าหมายเพื่อปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ เน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็นทำเป็น วัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

(1) ให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เพื่อให้มีทักษะและความรู้พื้นฐานในการแสวงหาความรู้ สามารถเลือกคุณค่าในสิ่งที่ถูกต้องได้

(2) การจัดการเรียนการสอนและระยะเวลาเป็นการจัดเพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาในแต่ละท้องถิ่นให้เหมาะสม โดยเน้นให้มีความหลากหลายวิชา และมีการบูรณาการ

(3) เน้นความเชื่อมโยงของเนื้อหาวิชาและหลักการ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนในสังคมสมัยใหม่ ที่เป็นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(4) การประเมินผลการศึกษาเป็นการพัฒนาผู้เรียน ครูเป็นผู้ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อเปลี่ยนบทบาทของการประเมินเดิม

(5) ลักษณะเด่นของการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนปฏิบัติการ “Action Plan for Rejuvenating 2003-2007” ในปี 2004 โดยเน้นแผนการพัฒนาการศึกษาของชาติสำหรับ 5 ปี ซึ่งมีกลยุทธ์ทางการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษา

ปฏิรูปการบริหารจัดการ : ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาเอกชน

ในปี 2000-2004 ได้ปรับปรุงกฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายการสนับสนุนโรงเรียนเอกชน กฎระเบียบเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชน และผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนั้นได้มีการออกกฎหมาย กฎระเบียบ การวางแผน การประเมินผลงาน การกำหนดนโยบาย เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้คล่องตัวและมีมาตรฐานการศึกษา รัฐบาลได้สนับสนุนให้ระบบโรงเรียนมีการพัฒนาหลายรูปแบบและให้มีความหลากหลาย โดยการออกกฎหมายที่ชื่อว่า “Private School Promotion Action of the People’s Republic of China” และกระเบียบสำหรับการปฏิบัติ

กระจายอำนาจ : การบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

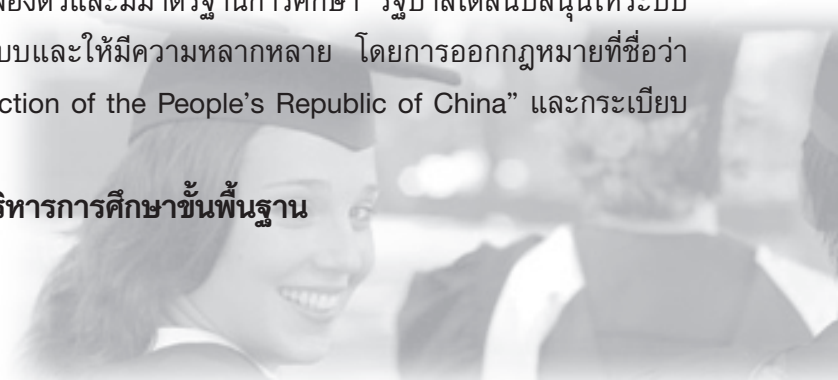

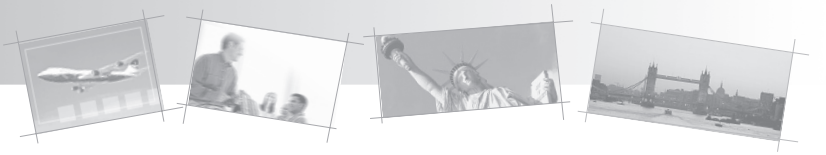

ได้ปฏิรูปการบริหารงานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น โดยได้จัดสรรงบประมาณกระจายไปยังพื้นที่ที่มีประชากรยากจน และเพิ่มงบประมาณในการลงทุนการศึกษาในชนบท โดยเน้นให้มีความเข้มแข็งด้านการศึกษามากขึ้น การลงทุนดังกล่าวได้ส่งผลต่อระดับอุดมศึกษาด้วย สถาบันอุดมศึกษาจำนวนมาก ได้จัดการจัดสรรหรือสนับสนุนจากความร่วมมือผ่านทางโรงเรียนหลายรูปแบบ

ปฏิรูปอุดมศึกษา : ปรับปรุงระบบการเข้ามหาวิทยาลัย การเงินและระบบการจ้างงาน การเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ได้เปิดกว้างโดยทั่วไป โดยผู้เรียนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษา แต่ขณะเดียวกันก็จัดสรรทุนการศึกษา เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา โครงการ work-study program เพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่มาจากครอบครัวยากจน รวมทั้งสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้มีการศึกษาต่อในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การศึกษาแบบเครือข่ายการศึกษา ภาคค่ำมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ที่ทำงาน (University for workers) มหาวิทยาลัยทางไปรษณีย์โทรทัศน์เพื่อการศึกษา

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน

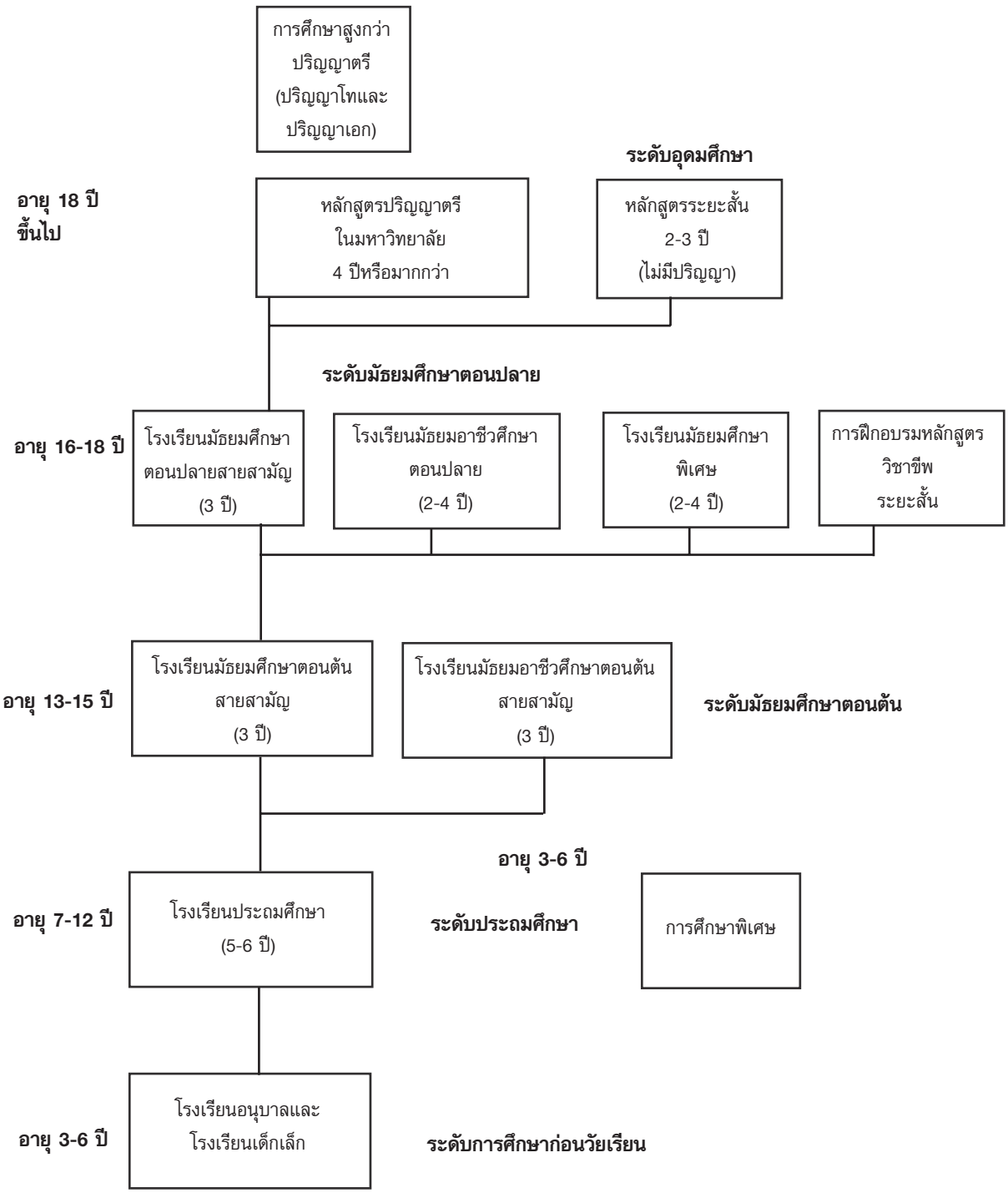

ออสเตรเลีย

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

การศึกษาของประเทศออสเตรเลียมีความแตกต่างกันในแต่ละรัฐ และเขตการปกครองตนเอง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 ประกอบด้วย **ระดับก่อนประถมศึกษา** 1 ปี และ**ประถมศึกษา** 6-7 ปี และการศึกษาในระดับก่อนประถมไม่บังคับ เป็นการศึกษาตามความสมัครใจ แต่ส่วนใหญ่นิยมเรียนชั้นปีที่ 7 บางรัฐจัดอยู่ในระดับมัธยม

ระดับที่ 2 ประกอบด้วย **ระดับมัธยมศึกษา** 5-6 ปี แบ่งออกเป็น 2 ช่วงชั้นช่วง ชั้นที่ 1 (First Stage) หรือมัธยมศึกษาตอนต้น (3-4 ปี) ตั้งแต่ชั้นปีที่ 7 หรือ 8 ถึงชั้นปีที่ 10 และช่วงชั้นที่ 2 (Second Stage) หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย (2ปี) ตั้งแต่ชั้นปีที่ 11 ถึงชั้น ปีที่ 12

ออสเตรเลียกำหนดการศึกษาภาคบังคับ รวม 10 ปี คือระดับที่ 1 และ 2 เป็นการศึกษาระดับโรงเรียน ผู้เรียนมีอายุระหว่าง 6 -15 ปี 2 ปีสุดท้าย (ปีที่ 11-12) ไม่บังคับ

สำหรับรัฐนิวเซาว์เวลล์ (NSW.) รัฐวิคทอเรีย (VIC.) รัฐทัสเมเนีย (TAS.) และเขตปกครองตนเองนครหลวงออสเตรเลีย (ACT.) จัดการศึกษาระดับโรงเรียนไว้ 13 ปี คือ ก่อนประถม 1 ปี ประถมศึกษา 6 ปี (ปีที่ 1-6) และมัธยมศึกษา 6 ปี (ขั้น 7-12)

ระดับที่ 3 ประกอบด้วย การศึกษา**ระดับอุดมศึกษา** ต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ปกติสถาบันการศึกษาที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยทั้งหมด 36 แห่ง จะรวมตัวกันเป็นระบบรวมแห่งชาติ (Unified National System = UNS) การศึกษาในระดับนี้ ยังรวมถึงสถาบันการศึกษาเฉพาะทางต่างๆ แปดแห่ง และการอาชีวศึกษาที่เทียบได้ในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาด้วย นอกจากนั้นยังรวมถึงมหาวิทยาลัยเอกชนอีกสองแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยบอนด์ (Bond University) ในรัฐควีนสแลนด์ และมหาวิทยาลัยนอทเทอร์ดัม (Notre Dam University) ในรัฐออสเตรเลียตะวันตก

การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม มีการจัดขึ้นทั้งในลักษณะที่เป็นการจัดการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ ทั้งเป็นการจัดการศึกษาเทียบเท่าการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเทียบเท่าการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย ส่วนใหญ่แล้วอยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (Technical and Further Education = TAFE) ซึ่งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษาของรัฐที่อยู่กระจายอยู่ทั่วไปในภูมิภาคของประเทศ นับว่าเป็นหน่วยงานการศึกษาและฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่ใหญ่ที่สุด และมีขอบเขตกว้างขวางที่สุดของประเทศ วิทยาลัยนี้ให้การศึกษาที่ครอบคลุมทักษะสำคัญๆทั้งหมดในวิชาชีพด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และศิลปะ ทั้งในระดับช่างฝึกหัด ช่างฝีมือ ช่างฝีมือชั้นสูง และช่างเทคนิค ตลอด

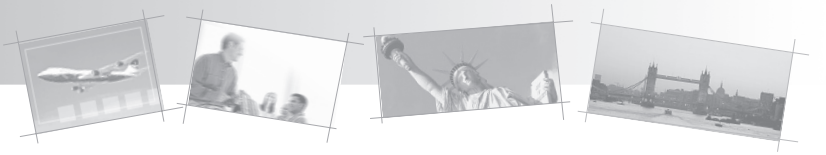

จนการศึกษาด้านเกษตรกรรม วิทยาศาสตร์ และความรู้ทั่วๆ ไป

การศึกษาระดับอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม มีตั้งแต่ประกาศนียบัตร ระดับที่ 1-4 อนุปริญญา และปริญญา บางระดับจัดอยู่ในการศึกษาอาชีวศึกษาในโรงเรียน บางระดับจัดอยู่ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ระบบการศึกษาของออสเตรเลีย

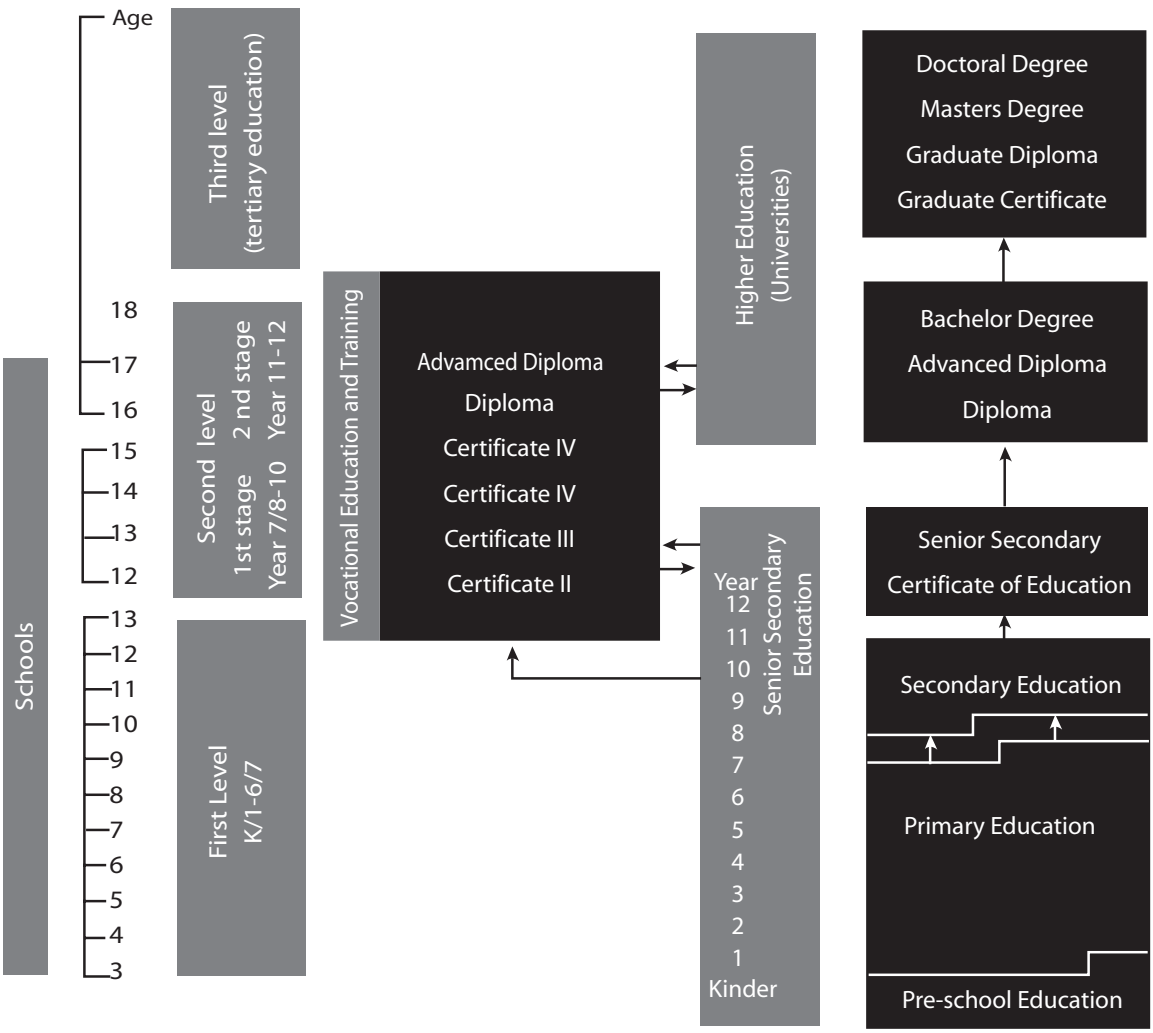

(a) End of compulsory schooling in some States

(b) IN some states, Year 7 is part of primary education, while in others it is part of secondary education

(c) Certificates I and II (perhaps higher in some States) are offered in the schools sectors sector as part of VET in schools

(d) Some Diplomas and Advanced Diplomas are offered in the higher education sector.

นิวซีแลนด์

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

ประเทศนิวซีแลนด์กำหนดในเรื่องของการศึกษาภาคบังคับ โดยยึดอายุเป็นเกณฑ์การเลื่อนชั้นเป็นไปตามอายุ โดยทุกคนจะต้องเรียนตั้งแต่อายุ 6 ปี ถึงอายุ 16 ปี การเรียกชื่อระดับชั้นต่าง ๆ แตกต่างกับที่ใช้กันโดยทั่วไปในประเทศอื่น ๆ บ้าง โดยมีการจัดระดับและเรียกชื่อดังนี้

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา (early childhood education) เป็นการศึกษาและดูแลเอาใจใส่เด็ก หรือทารกตั้งแต่เกิดจนถึงวัย 6 ขวบ มีรูปแบบในการจัดได้หลายรูปแบบ ได้แก่

- โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten)
- ศูนย์เด็กเล่น (Playcenter)
- ศูนย์ดูแลและสอนภาษาเด็กเล็กสำหรับชาวเมารี (Te Kohanga Reo)
- ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน (Child center)

รัฐบาลและชุมชนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษามากขึ้น ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เด็กอายุ 1 - 5 ขวบ เข้ารับการศึกษาระดับนี้ 60% เป็นเด็กอายุ 3 ขวบ 90% และ 4 ขวบ 98% รัฐมิใช่เป็นผู้จัดการศึกษาระดับนี้ แต่เป็นผู้กำหนดการพัฒนาหลักสูตร ระเบียบมาตรฐานขั้นต่ำและแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพ และการสนับสนุนทุนต่างๆ

การศึกษาระดับประถมศึกษา เริ่มตั้งแต่ ปีที่ 1 - ปีที่ 4 เป็นการศึกษาสำหรับนักเรียนอายุ 5-10 ปี นักเรียนอายุ 5-6 ขวบ เรียกว่า Junior 1 และ Junior 2 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนอายุ 7-10 ปี เรียกว่าระดับ Standard 1-4 ตามลำดับ โรงเรียนประถมศึกษาบางแห่งมีชั้นเรียนที่มีนักเรียนอายุ 11-12 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษารวมอยู่ด้วยระดับนี้เรียกว่า Form 1 และ Form 2 ตามลำดับ ในบางโรงเรียนมีการจัดเฉพาะ ชั้น Form 1 และ Form 2 ต่างหาก โรงเรียนที่จัดใน 2 ระดับนี้เรียกว่า Intermediate School

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เริ่มตั้งแต่ ปีที่ 9 - ปีที่ 13 เป็นการศึกษาสำหรับนักเรียนอายุ 11-16 ปี โดยโรงเรียนบางแห่งเปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้แก่ นักเรียนอายุ 11-12 ปี แต่บางแห่งเปิดสอนเฉพาะนักเรียนอายุ 13-16 ปี (Form 3 - Form 6) ก็ได้ ซึ่งในช่วง Form 3 ถึง Form 6 นี้เรียกว่าระดับ High School

อัตราเฉลี่ยครูต่อนักเรียนมีตั้งแต่ 1 : 19 ถึง 1 : 24 ปีการศึกษาของนิวซีแลนด์เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม แบ่งออกเป็น 4 ภาคเรียน

การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Tertiary Education) การศึกษาระดับนี้ จัดโดยสถาบันฝึก

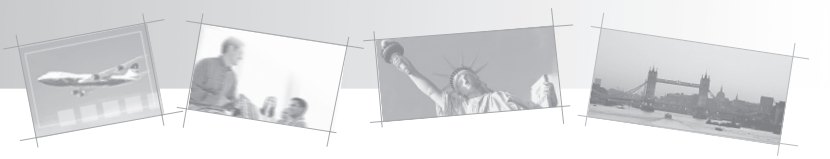

อาชีพ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย การจัดการศึกษาของสถาบันฝึกอาชีพชั้นสูงและวิทยาลัยนั้นส่วนใหญ่เน้นการฝึกทักษะอาชีพชั้นสูง การเสริมสร้างพัฒนาการทางความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของนิวซีแลนด์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ส่วนการศึกษา ในมหาวิทยาลัยมุ่งให้ความรู้และทักษะการวิจัยทั้งระดับพื้นฐานและวิจัยประยุกต์ที่สำคัญเพื่อนำไปใช้พัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการเตรียมการสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21

ตารางแสดงอายุและระดับชั้นเรียนของนักเรียนในประเทศนิวซีแลนด์

อายุ	ระดับชั้น
จบ Form 6 และมีอายุ 25 ปีขึ้นไป หรือสอบผ่าน Form 7 17 16 15 14 13	มหาวิทยาลัย, วิทยาลัย สถาบันฝึกอาชีพชั้นสูงหรือสารพัดช่าง Form 7* เตรียมเข้ามหาวิทยาลัย Form 6 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย Form 5* (Senior or Secondary School) Form 4 Form 3
12 11	Form 2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น Form 1 (Intermediate School)
10 9 8 7 6 5	Standard 4 Standard 3 Standard 2 ระดับประถมศึกษา Standard 1 (Primary School) Junior 2 Junior 1
4 3	Early childhood ระดับก่อนประถมศึกษา Education

หมายเหตุ

(1) ในการเลื่อนระดับชั้นใช้วิธีการเลื่อนตามกลุ่มอายุ ไม่มีการสอบอย่างเป็นทางการ เพื่อเลื่อนชั้น

(2) Form 5 และ Form 7 มีการสอบโดยใช้ข้อสอบกลางของประเทศ โดย Form 7 เป็นการสอบเพื่อเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

(3) การแยกระดับโรงเรียนไม่มีการแยกกันอย่างตายตัว โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และมีหลายแห่งที่เปิดสอนชั้น Form 1 Form 2 หรือ ระดับ Intermediate รวมอยู่ด้วย ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งมีอิสระที่จะพิจารณาเปิดเรียนถึงระดับใดก็ได้

(4) การศึกษาภาคบังคับ อายุระหว่าง 5-16 ปี และหากนักเรียนคนใดจบ Form 5 แล้วหากอายุยังไม่ครบ 16 ปี จะต้องเรียนชั้น Form 6 ต่อ

ระบบการศึกษาของนิวซีแลนด์

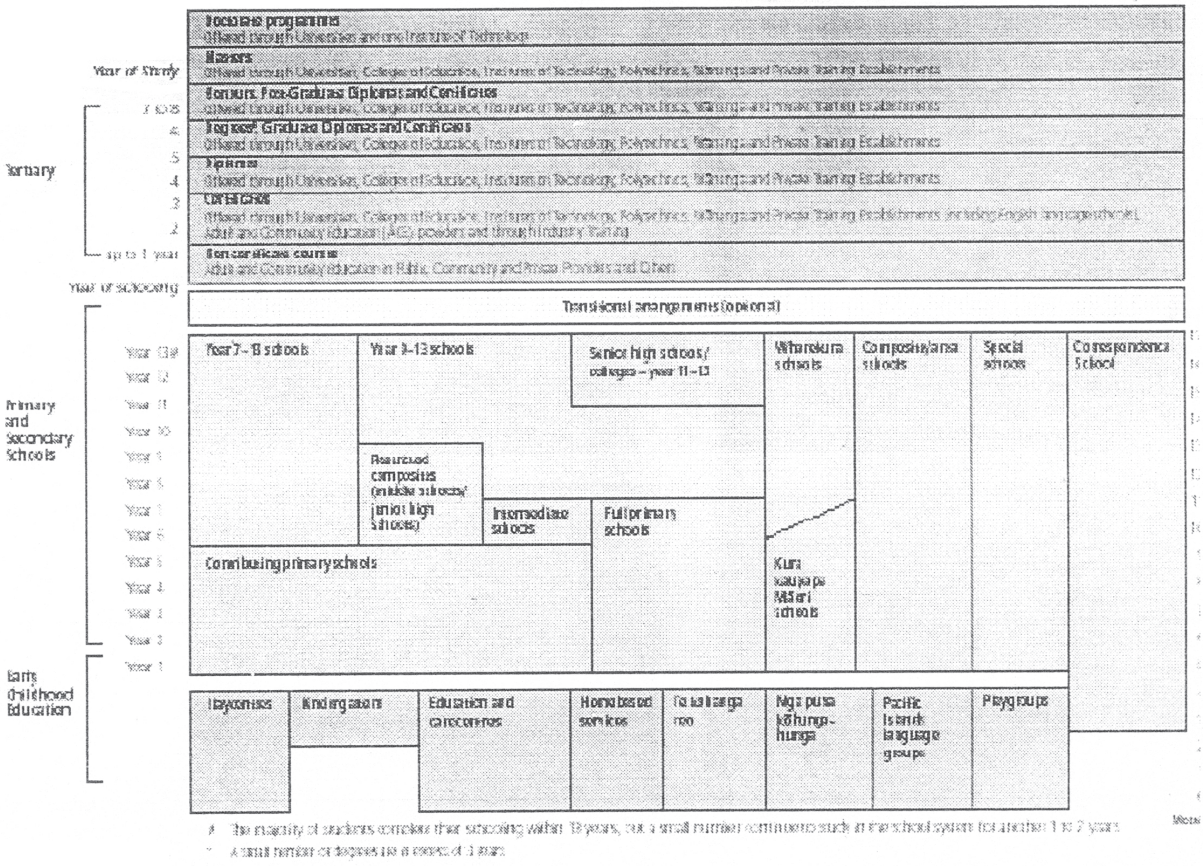

\# The majority of students complete their schooling within 13 years, but a small number continue study at the school system for another 1 to 2 years.

* A small number of students are in years 0 or 14.

2.2 ประเทศกลุ่มสหภาพยุโรป

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

ในปัจจุบันเยอรมนีมีนักเรียนนักศึกษาทั้งประเทศ ประมาณ 12.6 ล้านคน มีครูอาจารย์ประมาณ 780,000 คน อยู่ในสถานศึกษาทั้งหมดกว่า 52,000 แห่ง โดยระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของแต่ละรัฐ ซึ่งทั้ง 16 รัฐ มีกระทรวงที่รับผิดชอบด้านการศึกษาภายในรัฐของตน

การศึกษาก่อนประถมศึกษาหรืออนุบาล (Kindergarten) รับเด็กเข้าเรียน ตั้งแต่อายุ 3 ปี จนถึง 6 ปี การศึกษาระดับนี้ ส่วนใหญ่จัดโดยชุมชน โบสถ์ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร

การศึกษาภาคบังคับเริ่มตั้งแต่อายุ 6-18 ปี รวมการศึกษาภาคบังคับ ทั้งหมด 12 ปี ซึ่งนักเรียนจำเป็นต้องเรียนหลักสูตรภาคบังคับแบบเต็มเวลานี้ อย่างน้อย 9 ปี (ในบางรัฐ 10 ปี) หลังจากนั้นนักเรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรสายอาชีพหรือฝึกงาน ซึ่งเป็นการเรียนแบบไม่เต็มเวลาได้

ประถมศึกษา (Grundschule) โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนรัฐบาล เรียนฟรีไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน หนังสือและตำราเรียนมักมีให้นักเรียนยืมเรียนแต่ถ้าจำเป็นต้องให้เป็นของส่วนตัว จะให้ผู้ปกครองบริจาคเงินตามกำลังทรัพย์ที่มี เมื่อนักเรียนอายุ 6 ปี จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นเวลา 4 ปี หลังจากจบประถมศึกษาแล้วจึงศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 3 หรือ 4 ประเภท ได้แก่

มัธยมศึกษา

1. Secondary General School (Hauptchule) เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ให้การศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาที่สอน ได้แก่ ภาษาเยอรมัน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สังคมวิทยา ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และวิชาแนะนำวิชาชีพ เวลาเรียน 6 ปี หลังจบ นักเรียนจะได้รับใบประกาศนียบัตรเพื่อเป็นประตูสู่การศึกษาสายวิชาชีพ

2. Intermediate School (Redschule) เป็นโรงเรียนที่อยู่ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ให้การศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป (Secondary General School) กับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เน้นวิชาการ (Grammar School) หลักสูตรส่วนใหญ่จะเน้นวิชาพื้นฐานทั่วไป หลังจบหลักสูตร 6 ปี แล้วจะได้ประกาศนียบัตรเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เช่น โรงเรียนอาชีวะ ที่ต้องเรียนเต็มเวลา ประมาณ 40% ของผู้จบโรงเรียนมัธยมศึกษาจะได้ประกาศนียบัตรแบบนี้

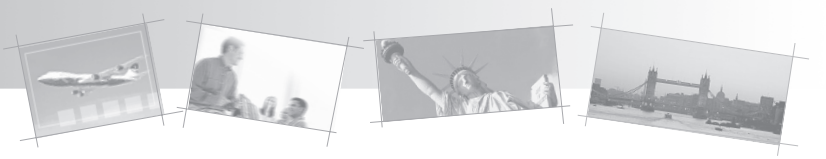

3. Grammar School (Gymnasium) เป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 9 ปี เป็นการเรียนการสอนที่เน้นวิชาการ และเมื่อเรียนในระดับเกรด 11-13 วิธีการเรียนจะแบ่งเป็นการเลือกกลุ่มวิชา (Course) ที่ถนัด เพื่อเน้นบางสาขาวิชาโดยเฉพาะ เพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนมหาวิทยาลัยหลังจากจบเกรด 13 แล้ว

4. Comprehensive School (Gesamtschule) เป็นการผสมผสานการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมทั้ง 3 ประเภท เข้าด้วยกันภายใต้การบริหารหนึ่งเดียว นักเรียนเริ่มเรียนตั้งแต่เกรด 5 ถึงเกรด 10 และจะเริ่มเรียนวิชาเฉพาะทาง ในระดับเกรด 7 บางกลุ่มวิชาจะมีการแบ่งการเรียนออกเป็นกว่า 11 ระดับ แล้วแต่ความยากง่าย

อุดมศึกษา

ในปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยเกือบ 120 แห่ง และสถาบันเทียบเท่ามหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยเทคนิคมากกว่า 200 แห่ง นอกจากนั้นยังมีสถาบันการศึกษาขั้นสูง เช่น มหาวิทยาลัยประยุกต์ มหาวิทยาลัยศิลปะการดนตรีและภาพยนตร์ เป็นต้น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นของรัฐบาล เปิดรับนักศึกษาทุกเชื้อชาติเรียนฟรี ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แม้กระทั่งนักศึกษานานาชาติก็ได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียน จำนวนนักศึกษาทั้งหมดเกือบ 2 ล้านคน โดยในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาต่างชาติประมาณ 9,400 คน

ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยไม่ใช่สถาบันเพื่อการศึกษาและฝึกอบรมเท่านั้น แต่ยังเป็นสถาบันที่ทำการวิจัยค้นคว้า ทั้งในลักษณะที่เป็นการวิจัยประยุกต์และงานด้านวิชาการล้วน ๆ มหาวิทยาลัยมอบปริญญาบัตรทั้งระดับปริญญาโท (Diploma หรือ Magister Artium) และระดับปริญญาเอก และยังมีการรับรองความสามารถในการสอน (Habilitation) ของผู้ขอตำแหน่งศาสตราจารย์ ซึ่งต้องผ่านการเป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยมาแล้วและมีการเสนอผลงานทางวิชาการก่อนจะมีการสอบทักษะต่าง ๆ อย่างเข้มงวดเพื่อแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์ ระยะหลังนี้ได้มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งมอบปริญญาบัตรซึ่งเทียบเท่าปริญญาตรีและโทแบบสากลทั่ว ๆ ไป ซึ่งเปิดโอกาสให้จบการศึกษาปริญญาตรีและโทง่ายขึ้น แขนงวิชาที่มีสอนในมหาวิทยาลัยที่สำคัญ คือ แพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ กฎหมาย เทววิทยา เศรษฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ เกษตรศาสตร์และวนศาสตร์ ในแต่ละสาขาวิชายังแบ่งสาขาย่อยออกไปหลากหลายเพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะทาง

มหาวิทยาลัยเทคนิค (Technical Universities)

เดิมนั้นสถาบันการศึกษาที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยเทคนิคนั้น ให้การศึกษาเฉพาะด้านวิศวกรรม แต่ต่อมาได้วิวัฒนาการ แขนงวิชาที่สอนไปยังด้านอื่น ๆ เช่น มนุษยศาสตร์ อย่างไรก็ดีก็ยังเน้นหนักที่ด้านวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเน้นภาคปฏิบัติ (University of Applied Sciences/ Fachhochschule)

มหาวิทยาลัยประเภทนี้เป็นที่นิยมของนักศึกษาต่างชาติ เป็นสถาบันที่เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้โอกาสจบปริญญาเร็วกว่ามหาวิทยาลัยแบบธรรมดา แต่ก็ไม่ได้หมายความจะด้อยคุณภาพ เพราะว่ามหาวิทยาลัยจะเน้นทั้งการสอนและการวิจัย การวิจัยจะเน้นการนำผลไปปฏิบัติได้โดยจะมีการติดต่อร่วมมือใกล้ชิดกับภาคอุตสาหกรรมของเอกชน หลักสูตรการศึกษามีแบบที่มอบปริญญาของเยอรมนีที่เรียกว่า Diploma หรือปริญญาตรีและปริญญาโท (Bachelor's and Master's degrees) แบบสากล

มหาวิทยาลัยศิลปะและการดนตรี

มหาวิทยาลัยศิลปะและการดนตรีมีจุดประสงค์เพื่อผลิตผู้จะออกไปยึดอาชีพศิลปะและการดนตรี รวมทั้งเพื่อเป็นอาจารย์ใน 2 แขนงนี้ ระเบียบการรับนักศึกษา วิธีการศึกษา และตารางการสอนจะแตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยทั่วไป

สถาบันอื่น ๆ ที่มีฐานะเทียบเท่ามหาวิทยาลัย

นอกจากสถาบันการศึกษาแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เยอรมนียังมีสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งให้การศึกษาอบรมผู้ที่จะออกไปดำเนินอาชีพครูในโรงเรียนระดับต่าง ๆ สถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยที่น่าสนใจอีกแบบหนึ่ง คือ มหาวิทยาลัย ที่เรียกเป็นภาษาเยอรมนีว่า Gesamthochschulen ซึ่งอาจจะแปลว่ามหาวิทยาลัยแบบผสม(Comprehensive University) ซึ่งเป็นสถาบันซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของมหาวิทยาลัย สถาบันฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยประยุกต์และมหาวิทยาลัย ศิลปะและการดนตรี โดยรวมเข้าเป็นสถาบันเดียวกัน ซึ่งมหาวิทยาลัยรวมแบบนี้จะทำให้นักศึกษามีโอกาสเปลี่ยนสาขาที่ศึกษาหรือเปลี่ยนปริญญาที่จะจบได้ในระหว่างที่ศึกษาอยู่

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว เยอรมนียังมีสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเน้นให้การศึกษาเพียงบางสาขาเท่านั้น เช่น สถาบันแพทยศาสตร์และสัตวแพทย์ ที่ฮันโนเวอร์ หรือมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ที่เมืองลูเบค มหาวิทยาลัยพลศึกษาที่เมืองโคโลญจ์ มหาวิทยาลัยศิลปะและการสื่อสารที่เมืองมิวนิค มหาวิทยาลัยการภาพยนตร์ ทั้งที่เมืองมิวนิค เมืองพอทสดัม-บาเบลเบิร์ก และที่เมืองลุดวิกส์บวร์ก สถาบันอบรมการบริหารแก่ข้าราชการพลเรือนเยอรมนี ที่เมืองสเปเยอร์ ซึ่งที่สถาบันนี้จะมีข้าราชการจากประเทศกำลังพัฒนาเข้าศึกษาด้วย และยังมีมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยที่ฝ่ายศาสนาตั้งขึ้น ซึ่งมักจะเป็นมหาวิทยาลัยไม่ใหญ่นัก

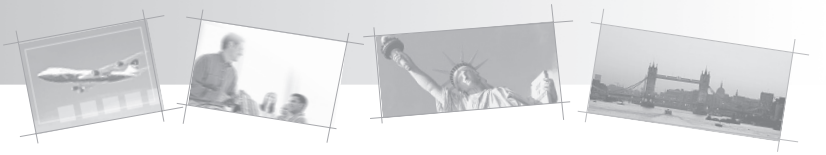

ระบบการศึกษาของเยอรมนี

<table>
<tr><td></td><td colspan="5">Further Education
(various forms of general and vocational further education)</td><td>Further Educ./ Tertiar Educ.</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="5">Degree or examination after a first course of study
(Diplom, Magister, Staatsexamen)</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Qualification of vocational further education</td><td colspan="2">Allgemeine Hochschulreife</td><td rowspan="2">UNIVERSITÄT
TECHNISCHE UNIVERSITÄT /
TECHNISCHE HOCHSCHULE
GESAMTHOCHSCHULE
PÄDAGOGISCHE HOCHSCHULE
KUNSTHOCHSCHULE /
MUSIKHOCHSCHULE
FACHHOCHSCHULE
VERWALTUNGSFACHHOCHSCHULE</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">FACHSCHULE</td><td colspan="2">ABENDGYMNASIUM /
KOLLEG</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td colspan="5"></td><td>Sec. level II</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="4"></td><td>Allgemeine Hochschulreife</td><td>19</td></tr>
<tr><td>13</td><td colspan="3">Vocational Qualification</td><td>Fachhoch-schulreife</td><td>GYMNASIALE OBERSTUFE</td><td>18</td></tr>
<tr><td>12</td><td colspan="2" rowspan="2">Vocational education in the
BERUFSSCHULE and
ON-THE-JOB-TRAINING
(Dual System)</td><td rowspan="3">BERUFS-FACH-SCHULE</td><td rowspan="3">FACHOBER-SCHULE</td><td rowspan="3">in the different school types:
Gymnasium,
Berufliches Gymnasium / Fachgymnasium,
Gesamtschule</td><td>17</td></tr>
<tr><td>11</td><td>16</td></tr>
<tr><td>10</td><td colspan="2">Berufsgrundbildungsjahr
at school or in cooperative form</td><td>15</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="5">Mittlerer Schulabschluß (Realschule leaving certificate) after 10 years,
First general education qualification (Hauptschule leaving certificate) after 9 years</td><td>Sec. level I
16</td></tr>
<tr><td>10</td><td></td><td>10th grade</td><td rowspan="3">REALSCHULE</td><td rowspan="3">GYMNASIUM</td><td></td><td>15</td></tr>
<tr><td>9</td><td rowspan="3">SONDER-SCHULE</td><td rowspan="3">HAUPTSCHULE</td><td rowspan="3">GESAMT-SCHULE</td><td>14</td></tr>
<tr><td>8</td><td>13</td></tr>
<tr><td>7</td><td>12</td></tr>
<tr><td>6</td><td rowspan="2"></td><td colspan="3" rowspan="2">Orientation phase
irrespective of the school type or as a separate school type</td><td>11</td></tr>
<tr><td>5</td><td>10</td></tr>
<tr><td></td><td rowspan="4">SONDER-SCHULE</td><td colspan="4" rowspan="4">GRUNDSCHULE</td><td>Primary Educ.</td></tr>
<tr><td>4</td><td>9</td></tr>
<tr><td>3</td><td>8</td></tr>
<tr><td>2</td><td>7</td></tr>
<tr><td>1</td><td rowspan="3">SONDER-KINDER-GARTEN</td><td colspan="4" rowspan="3">KINDERGARTEN
(optional)</td><td>6
Pre-school Educ.</td></tr>
<tr><td></td><td>5</td></tr>
<tr><td></td><td>4</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>3</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>age</td></tr>
</table>

อังกฤษ

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

ระบบการศึกษาของประเทศอังกฤษ แบ่งเป็น 4 ระดับ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับปริญญา การศึกษาภาคบังคับ 12 ปี เริ่มตั้งแต่อายุ 5 ปี ถึง 16 ปี เด็กส่วนใหญ่ประมาณ 95% จะเข้าศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาล ส่วนผู้ปกครองที่มีฐานะดี และมีรสนิยมสูงมักจะเลือกส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน

ระดับประถมศึกษา

การสอนเน้นให้เด็กมีทักษะในการเขียนและทักษะทางตัวเลข เพื่อพัฒนาเด็กให้มีความรู้ความสามารถ ตามความเจริญเติบโตตามวัยของเด็ก โดยในระดับเตรียมประถม Pre-Preparatory School รับเด็กอายุ 5-7 ปี ระดับประถม Preparatory School รับเด็กอายุ 8-13 ปี การเรียนระดับนี้จะมุ่งเน้นเตรียมนักเรียนเข้าสอบ Common Entrance Examination (CEE) เพื่อก้าวเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยม

ระดับมัธยมศึกษา

มีโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน สำหรับ Public School หมายถึง โรงเรียนมัธยมของเอกชน รับนักเรียนอายุตั้งแต่ 13 ปี ขึ้นไปที่สอบผ่าน CEE แล้วเข้าศึกษาต่อโรงเรียนมัธยมเอกชนส่วนมากเป็นมูลนิธิหรือเป็นองค์กรที่มิได้หวังผลกำไร โดยรายได้ของโรงเรียนมาจากค่าธรรมเนียม การเรียน และเงินบริจาค จึงมีความเป็นอิสระในการตัดสินว่า สิ่งใดจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาสูงสุดแก่นักเรียน โรงเรียนประเภทนี้มีให้เลือกทั้งแบบหญิงล้วน ชายล้วน หรือสหศึกษา ทั้งแบบประจำและไป-กลับ มีบางแห่งที่เปิดสอนเฉพาะนักเรียนที่มีพรสวรรค์พิเศษ เช่นทางกีฬาและดนตรีด้วย แต่ข้อดีของการศึกษาในโรงเรียนเอกชนคือ การจัดชั้นเรียนจะเล็กกว่าโรงเรียนรัฐบาล จึงทำให้ครูผู้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างใกล้ชิด โรงเรียนจะพัฒนานักเรียนแต่ละคนให้สามารถแสดงถึงการมีศักยภาพสูงสุดที่มีอยู่ให้ปรากฏเด่นชัด เน้นหนักทางด้านวิชาการและบุคลิกภาพในการวางตัวในสังคม โรงเรียนพร้อมที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาสิ่งแปลกใหม่ในวงการศึกษา และมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย โดยครูผู้สอนได้รับการคัดเลือกเป็นอย่างดี สนับสนุนกิจกรรมทางด้านกีฬาหลายประเภท เช่น รักบี้ ฟุตบอล ฮอคกี้ ว่ายน้ำ พายเรือ ขี่ม้า เรือใบ กอล์ฟ และอื่น ๆ เป็นต้น เน้นพัฒนาความสามารถในการรู้จักพึ่งตนเอง การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น การประสานงาน และการทำงานโดยพร้อมเพรียงกัน ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีวินัยซื่อสัตย์ และมีระเบียบเคร่งครัด เป็นสำคัญ ระบบโรงเรียนประจำในอังกฤษ นักเรียนที่มีอายุน้อยจะต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด และจะถูกฝึกฝนให้มีความรับผิดชอบในการทำประโยชน์ให้กับหอพัก ส่วน

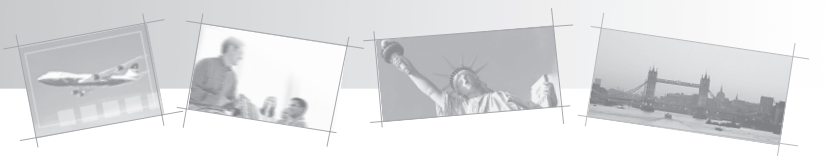

นักเรียนที่มีอายุมากกว่าจะได้รับการฝึกฝนให้เป็นผู้นำด้วยการได้รับสิทธิพิเศษ และมีความเป็นอิสระมากขึ้น

สำหรับการวัดผล ประเมินผลในระดับมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและวิทยาศาสตร์ของอังกฤษ กำหนดให้มีการสอบวัดผลความรู้ และความสามารถของเด็ก การสอบจะจัดโดยคณะกรรมการอิสระ ผลสอบดังกล่าว จะนำไปใช้ในการสมัครเข้าในระดับอุดมศึกษาต่อไปการสอบนี้มี 2 ประเภท คือ GCSE (General Certificate of Secondary Education) การสอบระดับนี้จะสอบเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 16 ปีขึ้นไป นักเรียนเลือกสอบประมาณ 8-12 วิชา เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาต่างประเทศ ศิลป ฯลฯ และผลการสอบจะแบ่งเป็น 7 ระดับ คือ Grade A, B, C, D, E, F, G ผู้ที่สอบได้ Grade C ขึ้นไปจึงจะถือว่าสอบผ่าน นักเรียนที่สอบ GCSE จนได้รับวุฒิบัตร สามารถเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสายสามัญ “A” Level ได้หรือหลักสูตรสายวิชาชีพ Advanced GNVQ สำหรับ GCE A Level (GCE Advanced) เป็นการสอบวัดผล ความสามารถทางวิชาการของเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป วิชาที่สอบมีให้เลือก 50 กว่าวิชา ส่วนใหญ่จะสอบ 2-3 วิชาที่มีความสัมพันธ์กันคือ ทางด้าน Science หรือทางด้าน Humanity ผลการสอบมี 5 ระดับคือ A, B, C, D, E แต่ Grade ที่ได้ทั้ง 5 ถือว่าผลสอบผ่านทั้งหมด มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่พิจารณารับผู้ที่ได้คะแนนระดับ A และ B ผลสอบ GCE “A” Level นี้ จะเป็นเกณฑ์ที่สถานศึกษาใช้ในการพิจารณารับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ ในระดับปริญญาตรี

ปัจจุบันเริ่มตั้งแต่ปี 2000 ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างระบบการเรียน A Level ให้มีความคล่องตัว และยืดหยุ่นขึ้น โดยแบ่งวิชาให้เลือกเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ A Level (Advance Level), AS Level (Advance Subsidiary Level), Vocational A Level ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา โดยทั่วไปการเรียน A Level จะใช้เวลาประมาณ 2 ปี นักเรียนที่จบ A Level จะใช้เวลาเรียนระดับปริญญาตรีเพียง 3 ปี

ระดับอาชีวศึกษา (Further Education)

เป็นการศึกษาที่จัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนที่มีอายุ 16 ปีไปแล้ว ไม่ประสงค์จะศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา แต่ต้องการจะมีคุณวุฒิทางสายวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังเปิดสอนวิชาสามัญ คือ GCSE และ GCE “A” Level สถาบันการศึกษาด้านอาชีวศึกษามีทั้งของรัฐบาล และเอกชน

1. สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐบาล มีประมาณ 500 กว่าแห่ง หลักสูตรที่จัดสอน ได้แก่ วิชาบริหารธุรกิจการโรงแรม วิศวกรรมศาสตร์ ช่างเทคนิค การเกษตร ฯลฯ สถาบันการศึกษาของรัฐบาล ได้แก่ College of Further Education, College of Education, Technical College, College of Technology, College of Art, College of Commerce, Agricultural College

ในอังกฤษ การศึกษาระดับอาชีวะจะได้รับวุฒิบัติจาก Business and Technician Education Council (BTEC) แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- First Certificate/Diploma (FC/FD) เป็นการศึกษาในระดับที่ต้องการจะช่วยเหลือผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียน (อายุเกิน 16 ปี) โดยได้รับประกาศนียบัตร GCSE เพียงไม่กี่วิชา หรือไม่ได้รับเลย ซึ่งต้องการจะหางานทำในสายวิชาชีพต่าง ๆ หลักสูตรการศึกษา 1 ปี เมื่อจบแล้วสามารถเรียนต่อในระดับสูงขึ้นได้อีก

- National Certification/Diploma (NC/ND) เป็นการศึกษาในสายวิชาชีพที่คุณวุฒิสูงขึ้นจาก FC/FD ใช้เวลาเรียน 2 ปี โดยรับผู้มีคุณวุฒิ FC/FD หรือประกาศนียบัตร GCSE อย่างน้อย 4 วิชา ผู้ที่จบระดับ NC/ND นี้ นอกจากมีวุฒิบัตรวิชาชีพแล้ว ยังเทียบได้เท่ากับ GCE “A” Level ด้วย ซึ่งหากได้คะแนนดีมาก สามารถสมัครเรียนระดับปริญญาตรีได้

- Higher National Certificate (HNC) Higher National Diploma (HND) เป็นการศึกษาในระดับสูงสุดของระดับอาชีวศึกษาหลักสูตร 2 ปี ซึ่งถือว่าระดับนี้เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Higher Education) ด้วยเช่นกัน รับผู้ที่จบการศึกษา NC/ND หรือผู้มีคุณวุฒิ GCSE 3 วิชา + GCE “A” Level 1 วิชา ผู้ที่จบหลักสูตรนี้ถือว่าได้มีคุณวุฒิสูงกว่าอนุปริญญาของไทย แต่ต่ำกว่าปริญญาตรี 1 ชั้น นอกจากนี้ หากประสงค์จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ก็สามารถทำได้โดยใช้เวลาศึกษาอีก 2 ปี แต่ทั้งนี้ผลการเรียนต้องดีเด่น

- National Vocational (NVQ) หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรสายอาชีพ เป็นการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติร่วมกันแต่จะเน้นภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนได้รับการฝึกฝน และมีความพร้อมก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพจริง

2. สถาบันอาชีวศึกษาของเอกชน ส่วนใหญ่มอบเพียงประกาศนียบัตร ดังนั้นสำหรับสถานศึกษาเอกชนจึงควรเลือกสถานศึกษาที่ได้รับรองวิทยฐานะจาก The British Accreditation Council For Further and Higher Education (BAC) ซึ่งเป็นหลักประกันว่ามีมาตรฐานการเรียนการสอนที่เชื่อถือได้ สถาบันอาชีวศึกษาของเอกชน ได้แก่

- Tutorial College เป็นสถานศึกษาที่เรียนเน้นหนักเฉพาะวิชาที่สอบ GCSE~ และ GCE “A” Level ลักษณะของโรงเรียนเป็นทำนองเดียวกับโรงเรียนกวดวิชาของไทยโดยสอนนักเรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ห้องเรียนจำกัดจำนวนนักเรียน ดังนั้นนักเรียนจะมีโอกาสใกล้ชิดกับครู สามารถซักถามข้อสงสัยเป็นการส่วนตัวจากครูและไม่ต้องเสียเวลาเรียนวิชาที่อื่น

- College หรือ College of Higher Education เป็นสถาบันการศึกษาของเอกชนที่เปิดสอนสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น บริหารธุรกิจ บัญชี คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งให้คุณวุฒิประกาศนียบัตร BTEC First หรือ National หรือ Higher National Diploma (FD/ND/HND) Secretarial College สอนวิชาเลขานุการ พิมพ์ดีด ธุรกิจ ชวเลข และงานทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงาน เพื่อรับประกาศนียบัตรของโรงเรียนเอง หรือของ Pitman หรือ London

Chamber of Commerce หลักสูตรทั่วไปใช้เวลา 1 ปี

ระดับอุดมศึกษา

ได้แก่ การศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และ College of Higher Education ปัจจุบันมหาวิทยาลัยในสหราชอาณาจักร มีประมาณกว่า 100 แห่ง เป็นของรัฐบาลเกือบทั้งหมด ยกเว้น University of Buckingham ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนเพียงแห่งเดียว สำหรับ College of Higher Education มีประมาณ 243 แห่ง หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แบ่งเป็น

- Undergraduate หรือ Diploma of Higher Education (Dip.HE) หลักสูตร 2 ปี ส่วนใหญ่เปิดสอนใน College of Higher Education วิธีการสมัครต้องสมัครผ่าน UCAS (Universities Central Admission System) เช่นเดียวกับปริญญาตรี

- First Degree (Bachelor's Degree) หลักสูตรส่วนใหญ่ 3 ปี ยกเว้นบางสาขาเช่น วิศวกรรมศาสตร์ (4 ปี) สถาปัตยกรรมศาสตร์ (5 ปี) ทันตแพทย์ (5 ปี) สัตวแพทย์ (5 ปี) แพทย์ (6 ปี) ปริญญา ที่ให้ ได้แก่ Bachelor of Arts (BA), Bachelor of Sciences (B.Sc), Bachelor of Education (B.Ed.), Bachelor of Engineering (B.Eng.) ผู้สมัครต้องสมัครผ่านองค์กรกลางคือ UCAS เช่นเดียวกัน

การศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีมี 3 ระดับ ได้แก่ Post-Graduate Certificate Diploma หลักสูตร 9 เดือน ถึง 1 ปี รับผู้สำเร็จปริญญาตรี Master Degree หลักสูตร 1-2 ปี รับผู้สำเร็จปริญญาตรีที่มีผลการเรียนดีและ Doctoral Degree หลักสูตรการทำวิจัยใช้เวลา 3-4 ปี

ระบบการศึกษาของอังกฤษ

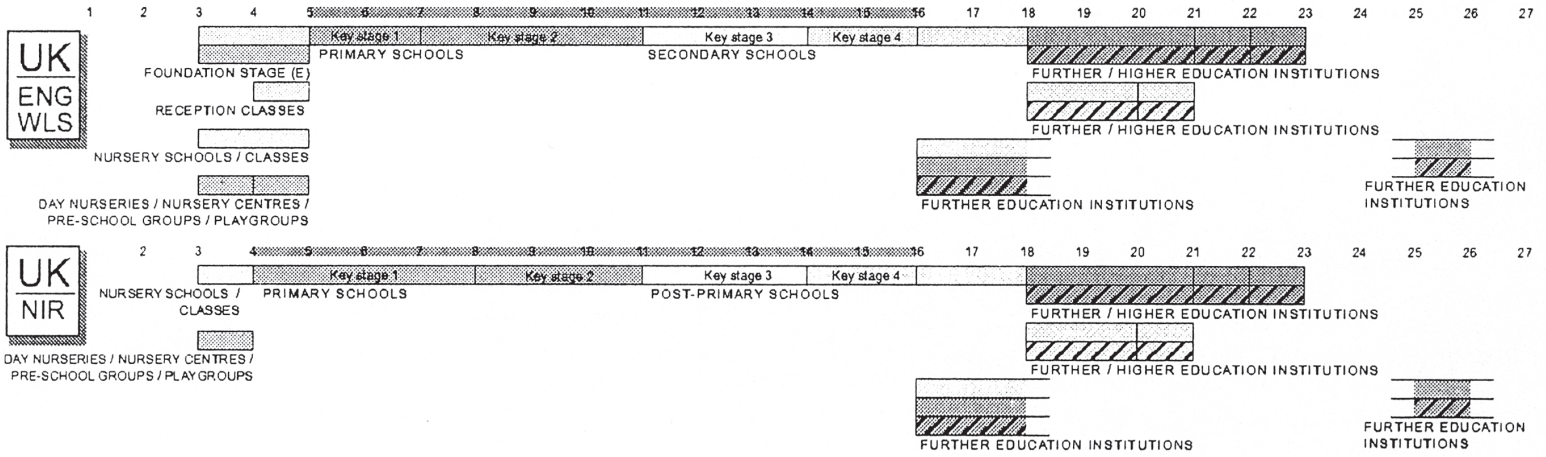

ฝรั่งเศส

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

โรงเรียนอนุบาล

การศึกษาก่อนเข้าโรงเรียน (Nursery School) หรืออนุบาล เป็นการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่อายุ 2-6 ปี การศึกษาช่วงนี้ไม่เป็นการบังคับ แต่ประชาชนต้องการมาก ร้อยละ 99 ของเด็กวัย 3 ปี จะเข้าการศึกษาก่อนโรงเรียน โรงเรียนอนุบาลจัดเป็น 3 ชั้นเรียน คือ ชั้นเด็กเล็ก (la petite section) เด็กกลาง (la moyenne section) และเด็กโต (la grande section) วัตถุประสงค์ไม่ใช่เพื่อการเรียนวิชาการ แต่เพื่อให้เด็กได้ฝึกการอยู่ร่วมกันพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะการใช้ภาษา และเป็นการสร้างความประสานสอดคล้องทางสังคม การศึกษาในระดับอนุบาลไม่มีการสอบ ความใกล้ชิดระหว่างครูกับเด็กอนุบาลจะทำให้ทราบว่าเด็กมีความบกพร่องทางกายและจิตอย่างใดบ้าง จะได้รับการแก้ไขแต่เนิ่น ๆ จากการศึกษาพบว่าการศึกษาก่อนโรงเรียนนี้มีผลดีต่อการศึกษาในโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษา

การศึกษาประถมศึกษาเป็นการบังคับ เริ่มเมื่อเด็กอายุ 6 ปี ประถมศึกษาใช้เวลา 5 ปี แบ่งเป็น 3 วงจร

วงจรแรก (1 ปี) เรียกว่าชั้นเตรียมตัว (cours preparatoire)

วงจรที่ 2 (2 ปี) เรียกว่าชั้นเบื้องต้น (cours elementaire) 1 และ 2

วงจรที่ 3 (2 ปี) เรียกว่าชั้นกลาง (cours moyen) 1 และ 2

ในช่วง 3 ปีแรกคือ ชั้นเตรียมตัวและชั้นเบื้องต้นนั้น จะเชื่อมโยงกับการเรียนก่อนโรงเรียนในเรื่องทักษะพื้นฐาน ใน 2 ปีหลังก็จะพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้สมบูรณ์ขึ้น

โรงเรียนมัธยมต้น (College)

การศึกษามัธยมต้นเวลา 4 ปี มี 2 วงจร วงจรละ 2 ปี วงจรแรกประกอบด้วยชั้น 6 กับชั้น 5 เรียกว่าวงจรสังเกตการณ์ (Observation cycle) วงจรที่ 2 ประกอบด้วยชั้น 4 กับชั้น 3 (ตัวเลขยิ่งน้อยหมายถึงชั้นที่สูงขึ้น) เรียกว่าวงจรแนะแนว (Orientation cycle) เด็กที่ต้องการเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถเข้าได้เลย ไม่ว่าจะมีผลสัมฤทธิ์การศึกษาเป็นอย่างไร เพราะวงจรการศึกษาในวงจรต่าง ๆ จัดให้ยืดหยุ่นเชื่อมโยงไม่ใช่กำหนดผลสัมฤทธิ์ตายตัวเป็นปี ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เวลาแก่เด็กในการปรับตัว โดยวิธีนี้มีเด็กมาเข้าเรียนมัธยมตอนต้น เพิ่มขึ้นเกือบล้านคน

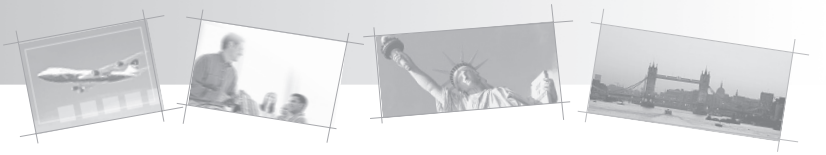

โรงเรียนมัธยมปลาย (Lycee)

การเรียนมัธยมปลายมี 3 ชั้น คือชั้น 2 ชั้น 1 และชั้นสุดท้าย เมื่อสอบได้รับประกาศนียบัตรมัธยมปลายหรือ Baccalaureat หรือเรียกสั้น ๆ ว่า BAC ประเทศฝรั่งเศสเน้นเรื่องให้เด็กฝรั่งเศสจบ BAC ให้มากที่สุด เมื่อได้ BAC แล้วมีสิทธิเข้าเรียนอุดมศึกษาทุกคนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก โรงเรียนมัธยมปลายหรือ lycee มี 3 ชนิด คือ

โรงเรียนมัธยมปลายสายวิชาชีพ (Lycee professionnel) เตรียมนักเรียนเข้าสู่อุตสาหกรรมและบริการ

โรงเรียนมัธยมปลายสายสามัญและสายเทคโนโลยี ในการได้รับประกาศนียบัตรมัธยมตอนปลายสายสามัญ นักเรียนจะต้องเลือกเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งใน 3 วิชา คือ 1) อักษรศาสตร์ 2) วิทยาศาสตร์ 3) สังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ส่วนประกาศนียบัตรมัธยมปลายสายเทคโนโลยี นักเรียนเลือกเรียนเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ

การศึกษาภาคบังคับนั้น ทุกคนต้องเรียนหนังสือใน ช่วงอายุระหว่าง 6-16 ปี

อุดมศึกษา

อุดมศึกษาหรือการศึกษาหลังมัธยมปลายของประเทศฝรั่งเศส แบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) การศึกษาระยะสั้น การศึกษานี้เน้นการศึกษาวิชาชีพ ใช้เวลา 2-3 ปี หลังจากมัธยมศึกษา การศึกษานี้จัดในโรงเรียนมัธยมปลาย (Lyee) บางแห่ง และในสถาบันเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัย (Institute Universitaire de Technologie = IUT)

(2) การศึกษาระยะยาวในมหาวิทยาลัย ทำปริญญาตรี โท เอก ใช้เวลา 3-9 ปี

(3) Grandes Ecoles (โรงเรียนใหญ่) หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูง อันเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะของประเทศฝรั่งเศส

(1) การศึกษาระยะสั้น

ก. ประกาศนียบัตรช่างเทคโนโลยีชั้นสูง

เรียน 2 ปี หลังจบมัธยมศึกษาสายเทคนิคหรือสายสามัญก็ได้ การศึกษาระดับนี้มีให้เลือกกว่า 90 แขนง เช่น เกษตรกรรม วิศวกรรม การไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ การสื่อสารการบริหารบุคคล ศิลปกรรม ฯลฯ ปีแรกเรียนทฤษฎี ปีที่สองเน้นการปฏิบัติ จบแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ทันที

ข. ปริญญาด้านเทคนิค

มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะตั้งสถาบันเทคโนโลยีของตนไว้เรียกว่า สถาบันเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัย (Institute Universitaire de Technologie = IUT) รับนักศึกษาที่จบมัธยมปลายมาเรียน 2 ปี จบแล้วไปทำงานหรือเตรียมเข้าศึกษาต่อไปในโรงเรียนชั้นสูง (Grandes

Ecoles)

(2) การศึกษาระยะยาว

หมายถึง การศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้ที่จบมัธยมศึกษาทุกคนมีสิทธิ์ศึกษาโดยไม่มีการสอบคัดเลือก

การศึกษาแบ่งเป็น 3 วงจร (cycles)

วงจร 1 ปี เป็นการศึกษาทั่วไป

วงจร 2 ปี 3 จบสอบรับปริญญาตรี

ปี 4 จบสอบรับปริญญาโท

วงจร 3 เป็นการศึกษาระดับสูงเฉพาะสาขาเพื่อให้เชี่ยวชาญหรือเพื่อทำการค้นคว้าวิจัย เมื่อจบแล้วมีสิทธิ์สมัครเรียนปริญญาเอก

(3) Grandes Ecoles (สถาบันการศึกษาชั้นสูง)

โรงเรียนชั้นสูงเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศส ตั้งแต่คริสตศตวรรษ ที่ 18 ในขณะที่มหาวิทยาลัยที่ตั้งมาตั้งแต่สมัยกลางกำลังมีวิกฤตการณ์ กระทรวงต่าง ๆ ได้ตั้ง Grandes Ecoles ในแต่ละด้าน โรงเรียนเหล่านี้ต้องแข่งขันกันสูงจึงจะสอบเข้าได้ Ecoles Normales Superieures มีศิษย์ได้รับรางวัลโนเบลหลายคน

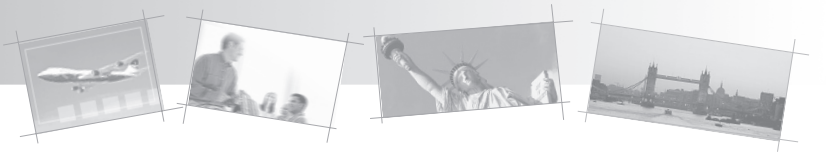

ระบบการศึกษาของฝรั่งเศส

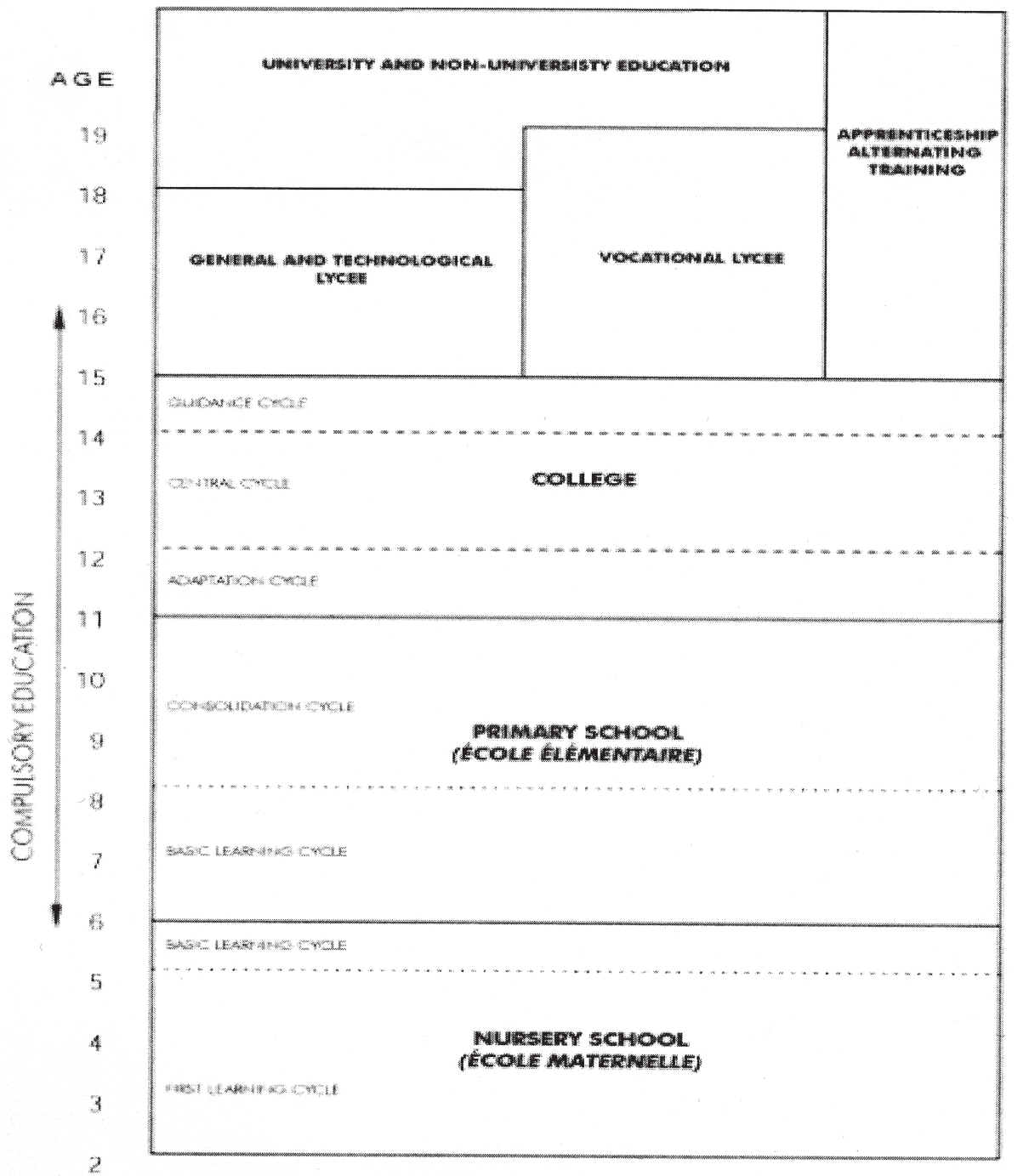

ฟินแลนด์

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

ระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์เน้นการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อคนทุกคน เป้าหมายของนโยบายการศึกษา พลเมืองทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา รวมทั้งมีโอกาสในการศึกษาต่ออย่างกว้างขวางและเหมาะสมกับความต้องการและความถนัดของแต่ละบุคคล เป้าหมายของระบบการศึกษาก็เพื่อให้แน่ใจว่าพลเมืองมีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นการประกันถึงคุณภาพการศึกษาในทุกระดับการศึกษา ภาษาราชการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นภาษาฟินแลนด์ (Finnish), Swedish และภาษาอื่น ๆ

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาในระดับนี้ไม่ใช่การศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศฟินแลนด์ แต่จะเป็นการเตรียมเด็กที่มีอายุ 6 ปี เป็นการเลี้ยงดูเด็กในศูนย์หรือกลุ่มเตรียมอนุบาลก่อนที่เข้าเรียนในโรงเรียนทั่วไป

การศึกษาในระดับประถมศึกษา

การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคบังคับไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ที่ใช้เวลา 9 ปี โดยเป็นระบบโครงสร้างของโรงเรียนทั่วไปในฟินแลนด์

การศึกษาในระดับมัธยมปลาย

การศึกษาในระดับนี้ใช้เวลา 3 ปี เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเตรียมนักเรียนให้เข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งหลังจากจบการศึกษาในระดับนี้นักเรียนจะต้องสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป จำนวนนักเรียนหนึ่งในสามของโรงเรียนมัธยมปลายจะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย และ 2 ใน 3 จะไปเรียนต่อที่สถาบันอาชีวศึกษาหรือสถาบัน AMK หรือ “Polytechnics” และเป็นไปได้ที่บางคนเรียนในระบบและอาชีวศึกษาในเวลาเดียวกันได้ เป็นการศึกษาที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย นักเรียนจะเสียเฉพาะค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนเท่านั้น

สถาบันอาชีวศึกษา (Vocational institutions)

การศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนมัธยมฯและระดับอนุปริญญา (Post-secondary Level) การศึกษาเป็นทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติรวมกันอยู่ในหลักสูตร นักศึกษาที่จบหลักสูตรจะออกไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือภาค
อุตสาหกรรม

ผู้ที่เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาจะใช้เวลา 2-3 ปี จึงจะจบหลักสูตรการฝึกอบรมนักศึกษาที่จบระดับนี้ไปแล้ว สามารถศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษาที่สูงขึ้น เช่น การเข้าเรียนใน

มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนน้อยที่จบจากระดับนี้เข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย หลักสูตรการฝึกงาน ใช้เวลา 2-4, 5 ปี

สถาบันอาชีวศึกษา AMK

สถาบัน AMK เป็นสถาบันอาชีวศึกษาที่ให้การรับรองประกาศนียบัตร (degree awarded) เช่นเดียวกับสถาบันอื่น ๆ หรือสถาบันของประเทศอื่น เช่น Distriktahogskola ของสวีเดน สถาบันโปลีเทคนิคในอังกฤษ, Fachhochschule ในเยอรมนี, Hoogesschole ในเนเธอแลนด์ หลักสูตร ใช้เวลา 3-4, 5 ปี สถาบันนี้ตั้งขึ้น ครั้งแรกในปี 1996 มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายในภาคอุตสาหกรรม โดยนักศึกษาจะเรียนมากกว่า 1 อาชีพใน 1 หลักสูตร มีการทำวิจัยประยุกต์ แต่ไม่เหมือนกับการวิจัยในระดับปริญญาเอก

สถาบันอุดมศึกษา (Universities)

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และศิลปะ โดยให้การรับรองในระดับปริญญา (ใช้ Candidate, Master) ระดับปริญญาเอก (ใช้ Licentiate, Doctor) การเรียนการสอนใช้การทำวิจัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

การศึกษาผู้ใหญ่ (Adulte education)

การศึกษาผู้ใหญ่มีหลายรูปแบบ ศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ (adult education center) ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย ส่วนหนึ่งก็เป็นการศึกษาเพื่ออาชีพของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะสถาบันอาชีวศึกษาจะเชื่อมต่อกับโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจการทำงาน นักศึกษาผู้ใหญ่จะเข้าศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ เช่นเดียวกับนักศึกษาธรรมดาและสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น นักศึกษาผู้ใหญ่สามารถนำทักษะในงานอาชีพมาใช้ในการสอบได้

การฝึกงาน (Apprenticeship training)

การฝึกงานจะอยู่ในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาของรัฐ และอยู่ในข้อกำหนดของสถาบันเป็นการให้โอกาสได้เรียนรู้ เพื่อนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเข้าทำงาน นักศึกษาจะทำทฤษฎีและการทำงานมาใช้ร่วมกัน

ระบบการศึกษาของฟินแลนด์

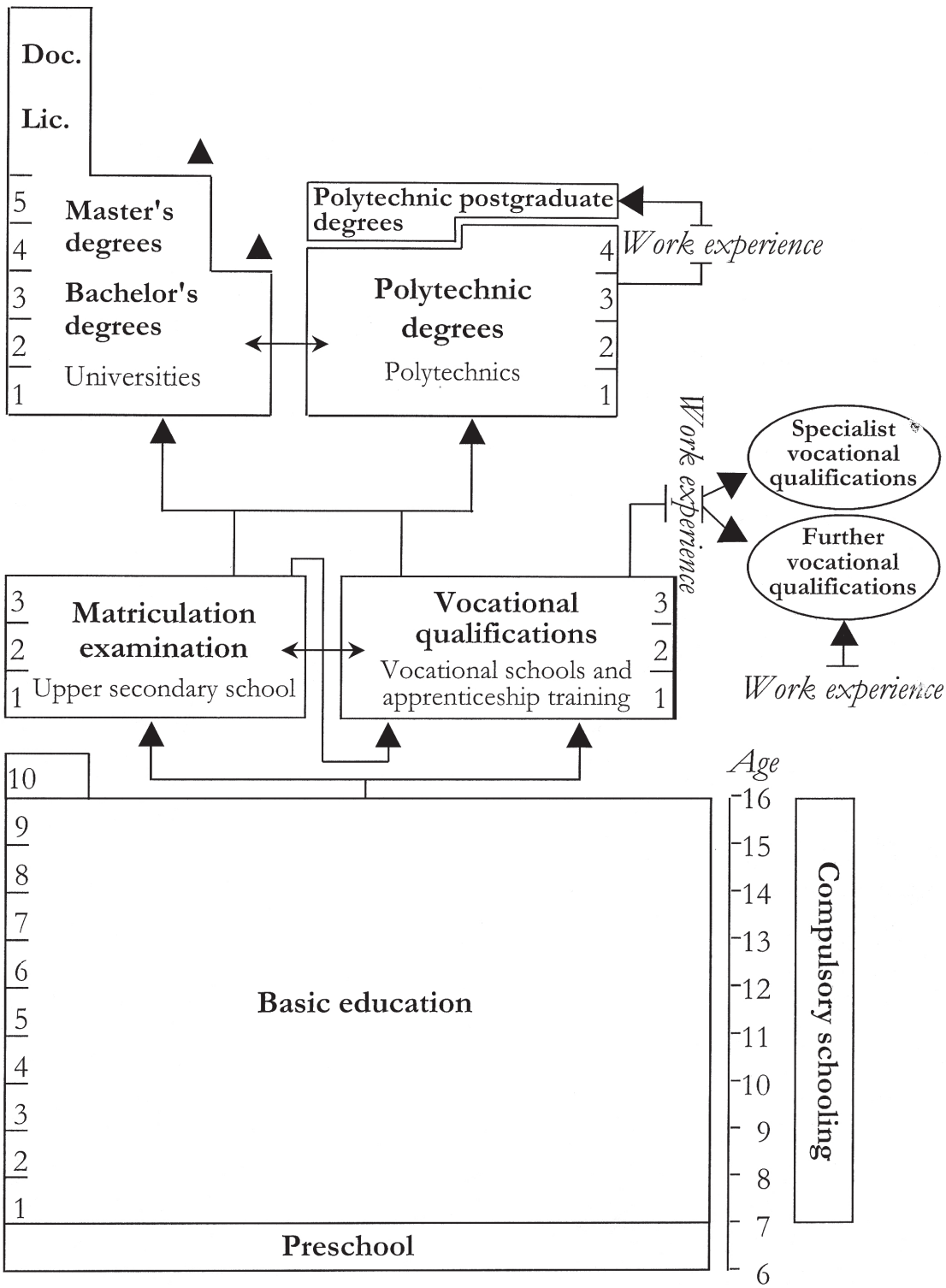

สวีเดน

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน

การศึกษาในประเทศสวีเดนมีการบริหารการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีกระทรวงการศึกษาและวิทยาศาสตร์ (Ministry of Education and Science) เป็นผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา กำหนดกรอบและวางแผนการศึกษาในทุกระดับการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ และระดับอุดมศึกษา

กรอบการศึกษาของชาติ กำหนดตามกฎหมายการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตร วัตถุประสงค์และการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งมีระบบการประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งหน่วยงานการศึกษาของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามประเมินผล และให้คำแนะนำแก่โรงเรียนต่าง ๆ หน่วยงานการศึกษาของชาติในระดับอุดมศึกษา รับผิดชอบติดตามประเมินผลและให้คำแนะนำแก่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และในระดับนานาชาติด้วย โดยระบบการศึกษากำหนดดังนี้

การศึกษาก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาโดยท้องถิ่นสำหรับเด็กทุกคน ที่มีอายุตั้งแต่ 1-5 ปี เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองที่ต้องทำงานและ/เรียนหนังสือ การจัดการศึกษาในระดับนี้ใช้งบประมาณส่วนหนึ่งจากท้องถิ่นและจากผู้ปกครอง ส่วนการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุ 6 ปี ในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบในโรงเรียนของรัฐโดยใช้เวลา 3 ชั่วโมงต่อวัน ไม่เสียค่าใช้จ่าย ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน โดยนำมาประยุกต์ใช้ ไม่มีตารางเรียนในชั้นเรียน

การศึกษาภาคบังคับ (เต็มเวลา) ใช้ชื่อว่า Grundskola เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีอายุ 6-7 ปี จนถึงอายุ 15-16 ปี ให้เข้าเรียนในระดับนี้ เกณฑ์การรับเข้าเรียน โรงเรียนจะให้เด็กที่อยู่ใกล้บ้านเข้าเรียนก่อนและให้เรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ไม่มีขนาดของชั้นเรียน ครู 1 คน จะสอนทุกวิชา ยกเว้นวิชาสุขศึกษา ศิลป ดนตรี เนื้อหาหลักสูตรเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ครูมีอิสระในการจัดการเรียนการสอน สามารถเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ ภาษาที่สอนจะใช้ภาษาสวีดีช และภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ การประเมินผลจะเป็นการประเมินผลการทดสอบการอ่าน เขียน และคณิตศาสตร์ และในระดับ Grundskola นี้จะมีใบประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา

การศึกษามัธยมศึกษาและการศึกษาหลังมัธยมศึกษา ใช้ชื่อว่า gymnasieskola เป็นการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 16-19 ปี เกณฑ์การรับเข้าใช้หลักฐานทางการศึกษา โดยทุกคนต้องสอบผ่านหลักสูตรของภาษาสวีดีช อังกฤษ และคณิตศาสตร์ จะเข้าไปศึกษาต่อโดยไม่

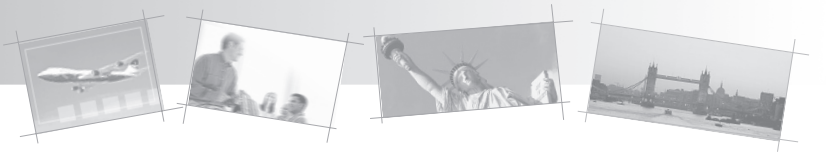

เสียค่าใช้จ่าย ใน 17 หลักสูตรจะเป็นหลักสูตรสายอาชีพ 15 หลักสูตร และสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อไป

การศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาในระดับนี้จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย (University) และ University colleges (hogskola) เกณฑ์การคัดเลือกมี 2 ประเภท คือ ผู้ที่ผ่านหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องผ่านเกณฑ์อย่างน้อย ร้อยละ 90 ของหน่วยกิต และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน โดยผู้สมัครที่มีประสบการณ์การทำงานจะต้องมีอายุอย่างน้อย 25 ปี ทำงานมาแล้ว 4 ปี มีความรู้ทางภาษาสวีดิช อังกฤษ ส่วนใหญ่เป็น หลักสูตรเฉพาะด้าน เกณฑ์การคัดเลือก คือ พิจารณาจากเกรดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การสอบเจตคติ (aptitude test) และประสบการณ์ทำงาน หลักสูตรที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา เรียน 2 ปี ให้ diploma หลักสูตรปริญญาตรี เรียน 3 ปี (Bachelors degree) หลักสูตรระดับปริญญาโท (Master's degree 4 ปี) และหลักสูตรเฉพาะทาง (professional degrees) ระยะเวลา 2-5 ปี และ 1/2 ปี

ระบบการศึกษาของสวีเดน

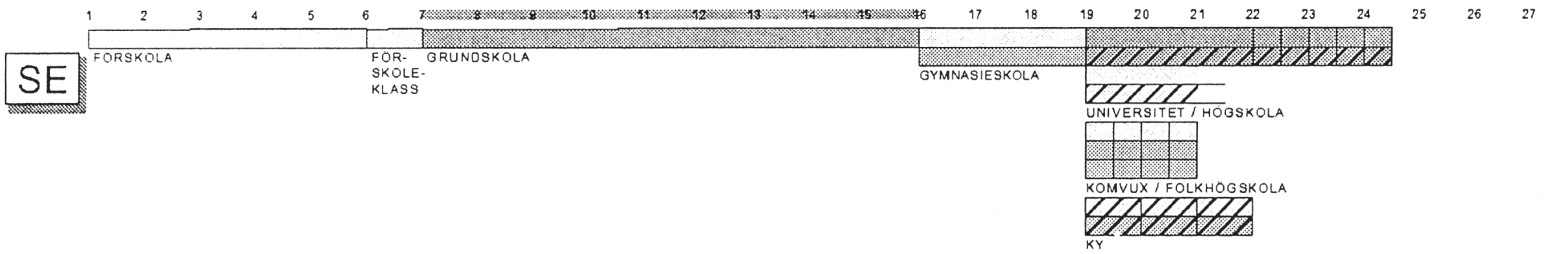

บทที่ 3
ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3.1 ความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษา

ก่อนการปฏิรูปการศึกษาประเทศเยอรมนีต้องประสบปัญหาต่าง ๆ รอบด้าน โดยเฉพาะวิกฤตปัญหาเกี่ยวกับการเงินและงบประมาณ ซึ่งเป็นผลมาจากการรวมประเทศ ทำให้ต้องใช้เงินจำนวนมหาศาลในการสร้างปัจจัยพื้นฐานของรัฐต่าง ๆ ที่เคยอยู่ในเยอรมนีตะวันออก จึงต้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษา นับตั้งแต่ปี 2533 ซึ่งมีการรวมประเทศเป็นต้นมา เยอรมนีได้ปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1) การปฏิรูปการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าการที่เด็กได้เข้าเรียนในระดับอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษาจะส่งผลให้การศึกษาในระบบโรงเรียนมีการออกกลางคันน้อยลง และเชื่อว่าการที่เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมจะทำให้ชีวิตการเรียนในโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น ซึ่งในเรื่องนี้รัฐบาลได้ใช้งบประมาณจำนวนมาก ในการเพิ่มจำนวนโรงเรียนและห้องเรียนในระดับนี้ เพื่อให้สามารถรับเด็กเข้าเรียนได้มากขึ้น รูปแบบการเรียนการสอน เน้นการให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข การเล่นเกมส์ ร้องเพลงเล่นดนตรีและศิลปะกีฬา

2) การปฏิรูปหลักสูตรในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ได้ปฏิรูปหลักสูตรเนื้อหาวิชาที่สอน และรูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งเกณฑ์การได้รับประกาศนียบัตร ในปี 2540 และ 2541 มีการทบทวนหลักสูตร เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และพิจารณาถึงความต้องการของผู้เรียน ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เพื่อการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมในการก้าวสู่โลกแห่งศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนปลงที่สำคัญก็คือ ตัดทอนเนื้อหาวิชาที่ไม่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งได้มีการเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา และเน้นเฉพาะวิชาที่สำคัญที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้จริง ๆ เช่น ภาษาต่างประเทศ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยมีคณะทำงานด้านการปฏิรูปหลักสูตร และได้คำนึงถึงความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่เกี่ยวกับการเรียนของเด็กมาพิจารณาด้วย

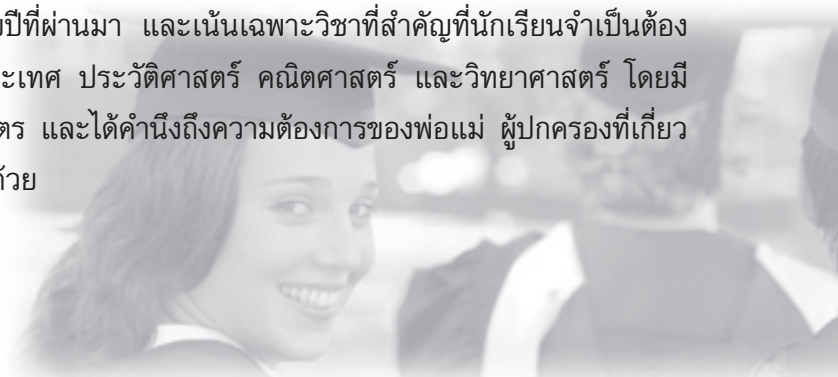

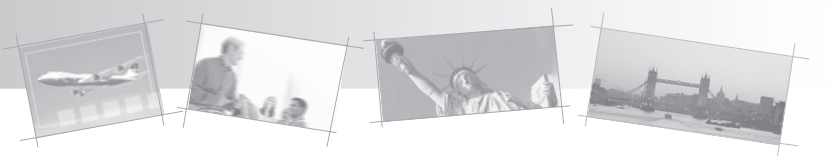

3) การปฏิรูปอุดมศึกษา

เพื่อให้การบริหารและโครงสร้างของการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย มีความสอดคล้องและสามารถตอบสนองต่อระบบเศรษฐกิจ และการพัฒนาการด้านประชากรของประเทศ จึงได้มีข้อเสนอในการปฏิรูปในเรื่องสำคัญ ๆ ดังนี้

(1) การทบทวนกฎระเบียบที่มีความเคร่งครัด ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งรวมถึงกฎหมายการจัดจ้าง

(2) การนำระบบการสนับสนุนงบประมาณ โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานเป็นเกณฑ์ รวมถึงระบบการประเมิน โดยผู้ร่วมปฏิบัติงาน

(3) มีการมอบหมายความรับผิดชอบไปยังมหาวิทยาลัยมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียน การสัมภาษณ์

(4) การปฏิรูปด้านโครงสร้างของมหาวิทยาลัย การลดระยะเวลาการศึกษาลง และการจัดให้มีการทดสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อติดตามผลการเรียนของนักศึกษา

(5) การจัดหลักสูตรระดับปริญญา แบบ 2 ภาษา (bilingual) การใช้ระบบเครดิต ทั้งในระดับปริญญาตรี และโท เพื่อทำให้มหาวิทยาลัยในเยอรมนีมีความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติมากขึ้น

4) การปฏิรูปการศึกษาตลอดชีวิต

จากเหตุการณ์ทางการเมืองและสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างค่อนข้างมากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาในประเทศเยอรมนี เช่น การรวมประเทศเยอรมันตะวันออก และตะวันตก การวางระบบตลาดร่วมยุโรป การพัฒนาในประเทศแถบยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก และการอพยพย้ายถิ่นระหว่างกันเพิ่มมากขึ้น ล้วนเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิตมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเยอรมันมากขึ้น ทั้งนี้ไม่เพียงเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้เล็งเห็นความสำคัญของความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในระดับโลกเท่านั้น แต่ยังเป็นหนทางที่จะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอีกด้วย ในเรื่องนี้รัฐต่าง ๆ ได้ร่วมกันร่าง “ข้อเสนอแนะครั้งที่สามของการประชุมร่วมของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรมในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Third Recommendation of the Standing Conference of the Ministers of Education and Cultural Affairs on Lifelong Learning) ขึ้น ในเดือนธันวาคม 2537 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาครูผู้สอนการกำหนดมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนตลอดชีวิตให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งจัดให้มีระบบการควบคุมคุณภาพขึ้นด้วย นอกจากนั้นยังได้กำหนดระบบการได้รับวุฒิบัตรที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย และเลือกเรียนวิชาที่ตนต้องการได้อย่างกว้างขวาง

5) การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเทศเยอรมนี ได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญสูง เนื่องจากมีส่วนสนับสนุนในการเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ทั้งในด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สังคม และเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญ การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศได้รับความสนใจมาตลอด และในระยะที่ผ่านมาก็ยิ่งได้รับความสำคัญและมีความหลากหลายทางภาษามากขึ้น ประเทศเยอรมนีมีแนวคิดว่าการรู้หลายภาษาเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นในสังคมของประเทศยุโรป จึงได้มีข้อเสนอแนะที่เรียกว่า “ข้อเสนอแนะด้านการเรียนในระดับประถมศึกษา” (Recommendations for Work in Primary School) ในเดือนพฤษภาคม 2537 โดยกำหนดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในประเด็นสำคัญดังนี้

ระดับประถมศึกษา (เกรด 1-4 ผู้เรียนอายุ 6-9 ปี) ให้เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่เกรด 3 และ 4 โดยให้เรียนเป็นวิชาที่มีลักษณะพิเศษ และใช้วิธีการสอนเฉพาะ มีการเรียนการสอนในรูปของการเล่น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนตามความสามารถ นอกจากนั้นยังใช้วิธีการผสมผสานเนื้อหาภาษาต่างประเทศเข้ากับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ โดยเฉพาะภาษาพูด โดยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการใช้ภาษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาจากสถานการณ์จริง และอาจใช้ได้หลายภาษา

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (เกรด 5-10 ผู้เรียนอายุ 10-15 ปี) ภาษาต่างประเทศจะผสมผสานอยู่ทั้งในการเรียนสายสามัญ และสายอาชีพ นักเรียนจะต้องเรียนภาษาต่างประเทศ 1 ภาษา เป็นวิชาบังคับ ไม่ว่าจะเรียนอยู่ในโรงเรียนประเภทใด ซึ่งส่วนใหญ่ภาษาที่เรียนในระดับนี้เป็นภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามในบางรัฐหรือในโรงเรียนบางประเภท อาจมีการเรียนภาษาละติน ฝรั่งเศส สเปน หรือรัสเซียแทน ความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนภาษาต่างประเทศที่ 1 (ภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศส) นี้ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนใน “มาตรฐานการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ที่กำหนดขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2538

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 11-13) นักเรียนจะต้องเรียนภาษาที่เลือกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่อไปจนถึงเกรด 11 จึงเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศที่ 2

ในช่วงปี 2538-2539 ได้เริ่มมีโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และโครงการความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการจัดหลักสูตรแบบ 2 ภาษา (Bilingual) เพิ่มมากขึ้น โดยเน้นในเรื่องการจัดหลักสูตรแบบ 2 ภาษา มีการฝึกอบรมครูทั้งก่อนและระหว่างประจำการ ให้ครูจากประเทศที่มีความร่วมมือกันมาร่วมจัดหลักสูตร 2 ภาษา และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ในการสอนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น โครงการความร่วมมือที่สำคัญโครงการหนึ่งที่มีการประชุมทุกปี คือโครงการความร่วมมือด้านภาษาเยอรมัน และฝรั่งเศสโดยกำหนดให้ปี 2543 มีการประเมินผลครั้งสำคัญหลังจากที่ได้นำโครงการสู่การปฏิบัติในโรงเรียนในประเทศเยอรมนี

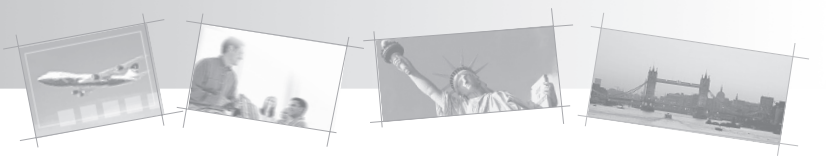

6) การจัดตั้งโครงการในโรงเรียนเครือข่าย (On-line Schools)

โครงการโรงเรียนเครือข่ายนี้ เป็นโครงการริเริ่มของกระทรวงศึกษาธิการของรัฐบาลร่วมกับองค์การคมนาคมแห่งประเทศเยอรมัน มีจุดประสงค์เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสารสนเทศ โดยผ่านทางเครือข่ายการสื่อสาร จากการหารือร่วมกัน ปี 2539 รัฐต่าง ๆ ได้ให้ความเห็นชอบและร่วมมือกับรัฐบาลเป็นอย่างดีในการดำเนินงานโครงการนี้

7) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน 3 วิชา (เยอรมัน คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศที่ 1 เป็นไปตามข้อตกลงในที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาและวัฒนธรรม เพื่อให้รัฐต่าง ๆ ได้รับทราบร่วมกันถึงระดับมาตรฐานของวิชาหลัก ๆ ที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่คาดหวังในตัวผู้เรียนเมื่อเรียนจบเกรด 10 ข้อตกลงเรื่องมาตรฐานดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้รัฐต่าง ๆ สามารถสร้างหลักสูตรการเรียนการสอนได้เองตามความต้องการและความชำนาญของแต่ละรัฐหรือท้องถิ่น อย่างไรก็ตามได้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนในระดับชาติไว้ด้วย เพื่อที่จะประกันว่ามาตรฐานของรัฐต่าง ๆ มีความเท่าเทียมกัน

3.2 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศเยอรมนี

1) จัดทำข้อตกลงที่ประชุมร่วมรัฐมนตรี

เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ที่ประชุมร่วมของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรม (Standing Conference of Ministers of Education and Cultural Affairs) ได้จัดทำข้อตกลงในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงสร้าง และหลักสูตรใหม่ของโรงเรียน จากเหตุการณ์เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2533 ซึ่งได้มีการรวมตัวอย่างเป็นทางการของเยอรมัน ทั้ง 2 ประเทศ รัฐต่าง ๆ ได้มีการจัดระเบียบการศึกษาในขอบเขตความรับผิดชอบของตนใหม่ อันเนื่องมาจากโครงสร้างของการจัดการศึกษาในเยอรมนีตะวันตก และเยอรมนีตะวันออกเดิมมีความแตกต่างกัน โดยในเยอรมนีตะวันออกนั้นยึดถือค่านิยมในการจัดการศึกษาแบบยึดหลักการรวม (instrumental rationality) ส่วนในเยอรมนีตะวันตกมีค่านิยมแบบเสรีภาพของปัจเจกชน (liberal individualism) จากความแตกต่างดังกล่าวของโครงสร้างการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากค่านิยมทางสังคม ได้ก่อให้เกิดผลต่อกระบวนการในทางปฏิบัติที่เห็นได้ก็คือ ในเยอรมนีตะวันออกเดิม ชุมชน ผู้ปกครองและตัวผู้เรียน เป็นผู้กระทำมากกว่าเป็นผู้คิดริเริ่มทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นใหม่ แนวทางการปฏิรูประบบการศึกษาของเยอรมันตะวันออกเดิม จึงต้องมีการปรับปรุง เพื่อให้มีความทันสมัยเท่าเทียมกับเยอรมนีตะวันตก ทั้งนี้ได้มีการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะบทบาททางวิชาชีพของครูโดยมีการนำเสนอแนวทางคือ

กำหนดคุณลักษณะของผู้ที่จะเป็นครูสมัยใหม่ เช่น แนวคิดเรื่องความสามารถทางวิชาการ สถานภาพทางด้านอาชีพ โอกาสในการทำงาน การประเมินผลครู และกำหนดสถานะทางสังคมในวิชาชีพครู

2) ประกาศใช้กฎหมายการศึกษา

การศึกษาของเยอรมนี มีกฎหมายรัฐธรรมนูญ (Basic Law) รองรับโดยบัญญัติไว้ว่า ทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างอิสระ ในกรณีที่ไม่ได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นอย่างอื่น อำนาจและความรับผิดชอบด้านการศึกษาของรัฐบาลมอบให้แต่ละรัฐดูแลเองในรัฐธรรมนูญกำหนดเฉพาะประเด็นพื้นฐานในเรื่องของการศึกษา วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ เช่น ความมีเสรีภาพในด้านการศึกษา การวิจัยและการสอน ความเชื่อของบุคคล การประกอบอาชีพ และสิทธิของผู้ปกครอง ส่วนเรื่องระบบโรงเรียนทั้งหมดอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐแต่ละรัฐ รัฐต่าง ๆ มีสิทธิในการออกกฎหมายข้อบังคับเอง ซึ่งหมายถึงโรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ระบบการบริหารการศึกษา จะขึ้นอยู่กับรัฐแต่ละรัฐ โดยมีการกำหนดข้อบังคับต่าง ๆ ของรัฐ และออกกฎหมายเฉพาะของรัฐ เช่น กฎหมายการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง

สำหรับความรับผิดชอบของรัฐบาลกลางในด้านการศึกษา จะเกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้

- กฎเกณฑ์ในการฝึกงานและฝึกอบรมวิชาชีพ
- การให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษา
- การส่งเสริมวิทยาศาสตร์และการวิจัย
- การให้หลักประกันแก่ผู้ที่เข้าเรียนหลักสูตรต่าง ๆ
- โครงสร้างทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักการอุดมศึกษา
- การส่งเสริมการวิจัยและเทคโนโลยี
- หลักเกณฑ์การส่งเสริมเยาวชนและสวัสดิการทางสังคม
- หลักเกณฑ์การเข้ารับการฝึกอบรมและเข้ารับการศึกษาทางแพทยศาสตร์
- หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติผู้ที่จะเข้ารับการศึกษาทางด้านผู้พิพากษาและทนายความ
- มาตรการส่งเสริมการมีงานทำและการวิจัยด้านตลาดแรงงาน

นอกจากเรื่องเหล่านี้แล้ว รัฐบาลกลางยังมีอำนาจหน้าที่ในทางกฎหมายในเรื่องการจ่ายเงินเดือน และบำนาญของข้าราชการ (เช่น ครู อาจารย์ในมหาวิทยาลัย) และบริการสาธารณะต่าง ๆ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาแต่ละระดับ

ระดับประถมศึกษา

รัฐธรรมนูญและกฎหมายต่าง ๆ จะมีเรื่องพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (เช่น การ

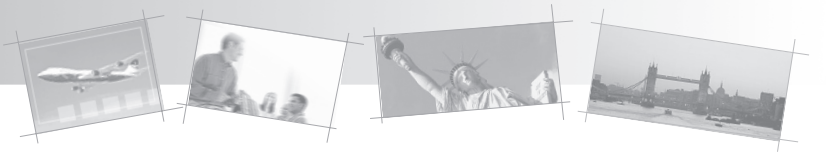

ตรวจสอบ สิทธิของผู้ปกครอง การศึกษาภาคบังคับ การสอนวิชาเกี่ยวกับศาสนา โรงเรียนเอกชน) การกำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กทุกคนจะบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.การศึกษา (Education Act) และ พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ (Compulsory Schooling Act) และยังมีระบุไว้ในกฎระเบียบของโรงเรียนของแต่ละรัฐ

ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สอนวิชาสามัญและวิชาชีพ มี พ.ร.บ.การศึกษา พ.ร.บ.บริหารการศึกษา (School Administration Act) และ พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับของแต่ละรัฐ

การอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษาที่มีการฝึกงานในโรงงานและสถานฝึกงานฝีมือจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ใน พ.ร.บ.การฝึกอบรมอาชีวศึกษา (Vocational Training Act) และ พ.ร.บ.งานฝีมือ (Handicrafts Act) ตามลำดับ กฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของผู้ฝึกและผู้ให้การฝึก นอกจากนั้นยังมี พ.ร.บ.ส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีวศึกษา (Vocational Training Promotion Act) ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับแผนงาน และการจัดองค์กรของสถาบันฝึกอบรม และ พ.ร.บ.การคุ้มครองผู้เยาว์ในการทำงาน (Protection of Young Persons at Work Act) ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ฝึกงานซึ่งเป็นผู้เยาว์

การศึกษาพิเศษ

สิทธิของเด็กพิการในการเรียนและฝึกอบรมตามความเหมาะสมกับความต้องการของตน กำหนดไว้ในธรรมนูญของรัฐ และมีการกำหนดรายละเอียดในกฎหมายการศึกษาของรัฐ

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

การอุดมศึกษาในสหพันธรัฐเยอรมนี อยู่ภายใต้กฎหมายที่เรียกว่า “พ.ร.บ.อุดมศึกษา” (Framework Act for Higher Education) และกฎหมายอุดมศึกษาของแต่ละรัฐ ซึ่งจะอยู่ภายใต้กรอบ พ.ร.บ.อุดมศึกษาดังกล่าว

การศึกษาผู้ใหญ่

การศึกษาต่อเนื่องในเยอรมัน ไม่ค่อยมีการควบคุมโดยรัฐเท่าใดนัก เพื่อให้การศึกษาในรูปแบบนี้สามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบันได้อย่างหลากหลาย

3.3 วิเคราะห์จุดเด่นระบบการศึกษาของเยอรมนีในปัจจุบัน

1) การบริหารการศึกษาเน้นการกระจายอำนาจ

ในประเทศเยอรมนี รัฐแต่ละรัฐมีบทบาทสำคัญในการบริหารโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การกำหนดเงื่อนไขนี้มีปรากฏในรัฐธรรมนูญ (Basic Law 1949) ที่กำหนดว่า “ระบบ

โรงเรียนทั้งหมดจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลโดยรัฐ" ซึ่งไม่เพียงแต่เฉพาะโรงเรียนรัฐบาลเท่านั้น แต่รวมไปถึงสถาบันการศึกษาเอกชนด้วย รัฐจะเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการโรงเรียนที่อยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับในระดับมหาวิทยาลัย รัฐจะทำหน้าที่เฉพาะในส่วนของการ "กำกับดูแล" โดยมหาวิทยาลัยจะมีอิสระและรับผิดชอบ ในการบริหารงานของตนเอง สำหรับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา รัฐจะสนับสนุน หน่วยงาน/องค์กร/ท้องถิ่น/ชุมชน ในการจัดการศึกษา รวมทั้งเอกชนและสถาบันเอกชน ส่วนการอาชีวศึกษาเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม การพาณิชยกรรม และเกษตรกรรม รัฐจะกำหนด ข้อบังคับ ในประเด็นสำคัญ ๆ

ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ความรับผิดชอบบางประการทางด้านการศึกษาอยู่ในความควบคุมดูแลของรัฐบาลสหพันธรัฐ การประสานงานระหว่างรัฐบาลสหพันธรัฐและรัฐต่าง ๆ มีการดำเนินการในลักษณะคณะกรรมการร่วม กฎหมายการศึกษาและการบริหาร การศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในความรับผิดชอบของรัฐแต่ละรัฐ โดยกระทรวงศึกษาและวัฒนธรรม (Ministry of Education and Cultural Affairs) และกระทรวงวิทยาศาสตร์ วิจัยและศิลปะ (Ministry of Science Research and Arts) ของรัฐแต่ละรัฐเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุดในด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย ศิลป และวัฒนธรรม มีขอบเขตความรับผิดชอบครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น การศึกษาในโรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา การบริหารห้องสมุด การศึกษาผู้ใหญ่ ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ ในบางรัฐกระทรวงศึกษาธิการ ดูแลเกี่ยวกับการกีฬาและกิจการเยาวชนด้วย กระทรวงศึกษาฯของแต่ละรัฐ มีหน้าที่พัฒนาแนวนโยบายในด้านการศึกษาและวัฒนธรรม มีรัฐมนตรี (Minister) เป็นผู้รับผิดชอบ

การควบคุมดูแลโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เป็นความรับผิดชอบโดยตรงของกระทรวงการศึกษาฯของรัฐแต่ละรัฐ การวางแผนและจัดองค์กรของระบบโรงเรียนทั้งหมดเป็นความรับผิดชอบของกระทรวงการศึกษาในระดับรัฐ รัฐแต่ละรัฐไม่เพียงแต่ควบคุม ดูแลเรื่องการจัดโครงสร้างระบบโรงเรียน และกำหนดเนื้อหาหลักสูตรการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังรับผิดชอบในการนิเทศ ดูแลงานของครูผู้สอนในโรงเรียนรัฐบาลอีกด้วย หลักสูตรวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนทุก ๆ ระดับ รวมทั้งหนังสือเรียนจะอยู่ภายใต้การพิจารณาของกระทรวงศึกษาในระดับรัฐและมีการเผยแพร่รายการหนังสือที่ผ่านการพิจารณาให้ใช้ในโรงเรียนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสถาบันของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐต่าง ๆ สถาบันเหล่านี้มีสิทธิในการบริหารงานด้วยตนเองภายใต้กรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถาบันอุดมศึกษาสามารถกำหนดข้อกฎหมายของตนเองแต่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐ การบริหารสถาบันอุดมศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงการศึกษาของรัฐ ส่วนการศึกษาต่อเนื่องการศึกษาประเภทนี้มีสถาบันที่หลากหลาย มีทั้งที่เป็นของรัฐบาลและของเอกชน ตลอดทั้งแบบไม่หวังผลกำไร (non-profit) และหรือหวังผลกำไร (commercial) สถาบันประเภทนี้มีความ

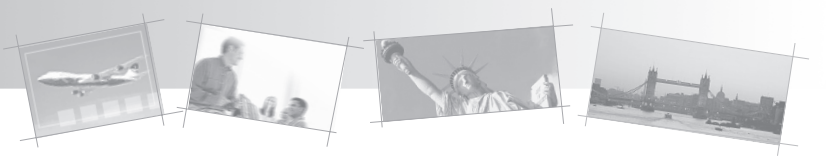

เป็นอิสระมาก สามารถจัดหลักสูตรตามที่เหมาะสมกับผู้ที่จะรับการศึกษาหรือชุมชน

ในด้านงบประมาณ ระบบการเมืองและการบริหารในประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน แบ่งเป็น 3 ระดับ 1) สหพันธรัฐ 2) ระดับรัฐ และ 3) ระดับท้องถิ่น เช่น อำเภอ เทศบาล งบประมาณด้านการศึกษาส่วนใหญ่กว่า 90% มาจากระดับรัฐและท้องถิ่น นอกจากนี้ ภาคเอกชนยังร่วมรับภาระในด้านการศึกษา โดยเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ในสาขาอาชีวศึกษา การศึกษาต่อเนื่อง และการวิจัยเพื่อการพัฒนา โดยเฉพาะการฝึกอบรม ในระบบ Dual system ซึ่งจัดโดยสถานประกอบการ และสถาบันฝึกอบรม สำหรับในโรงเรียน อาชีวศึกษาที่ดำเนินการร่วมกับสถานประกอบการในการฝึกอบรม จะได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากรัฐบาล

2) การศึกษาทุกระดับเน้นความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

ประเทศเยอรมนีให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของประชากรและเชื่อมั่นในระบบการศึกษาของประเทศ จึงมุ่งให้ประชากรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคในทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยรัฐจัดการศึกษาให้ฟรี ตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย แม้แต่ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในเยอรมนีก็เรียนฟรี การศึกษาระดับอนุบาลหรือประถมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ดำเนินการโดยชุมชนหรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร รับเด็กอายุ 3 ปี จนเริ่มเข้าเรียนประถมศึกษาเมื่ออายุ 6 ปี การศึกษาระดับนี้แม้ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ แต่รัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการศึกษาระดับนี้มีความสำคัญมากในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กซึ่งจะทำให้การเรียนในระบบโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น การเรียนระดับนี้เน้นให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ในระดับประถมศึกษา (Grundschule) (เกรด 1-4 ผู้เรียนอายุ 6-9 ปี) ใช้เวลาเรียน 4 ปี เด็กจะต้องเข้าเรียนเมื่ออายุ 6 ปี ซึ่งเป็นการเริ่มต้นการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี (6-18 ปี) การเรียนในระดับประถมศึกษาเน้นวิชาที่จำเป็นต้องเรียนรู้จริง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษา

เมื่อจบประถมศึกษานักเรียนสามารถศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายตามความถนัดและความสามารถ โดยโรงเรียนจะให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนตามความถนัดและความสามาารถของนักเรียนหากผู้ปกครองเห็นด้วยก็สมัครเข้าเรียนในโรงเรียนที่ต้องการ แต่หากไม่สอดคล้องกับความต้องการก็สามารถให้เด็กสอบคัดเลือกได้ โรงเรียนมัธยมแบ่งเป็น 3 หรือ 4 ประเภท ได้แก่ “Hauptschule” ซึ่งมุ่งสู่การศึกษาต่อสายวิชาชีพ โดยสามารถศึกษาต่อในโรงเรียน/วิทยาลัยอาชีวศึกษา (เต็มเวลา) สำหรับ “Realschule” มุ่งสู่ “ระบบทวิภาคี (Dual System)” ซึ่งมีการฝึกอบรมในสถานประกอบการ และเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ส่วน “Gymnasium” เน้นการเรียนการสอนเป็นวิชาการเพื่อเตรียมตัวเข้ามหาวิทยาลัย ประมาณร้อยละ 60 ของนักเรียนในกลุ่มอายุระดับมัธยมศึกษาจะเข้าเรียนในระบบอาชีวศึกษา ประมาณร้อยละ 30 ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 60 ส่วนที่เหลือจะ

ออกสู่ตลาดแรงงาน การศึกษาทุกระดับและประเภททั้งสายวิชาการและสายวิชาชีพมีคุณภาพเท่าเทียมกัน ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และมีโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพเท่าเทียมกัน โดยมีกฎหมายรองรับความเท่าเทียมกัน

3) อุดมการณ์แห่งชาติเน้นการพัฒนาคนรอบด้าน

เยอรมนีมุ่งพัฒนาคนหรือเอาคนเป็นตัวตั้งและพัฒนาให้ครบทุกมิติทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความคิด ทักษะ ความสามารถ รวมทั้งทักษะชีวิต ในการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นทั้งวิชาการและวิชาชีพ ส่งเสริมกระบวนการคิด เน้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการพัฒนาบุคลิกภาพ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง รวมทั้งปลูกฝังความมีวินัย การรู้จักสิทธิและหน้าที่การเป็นพลเมืองดมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รักและหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้น ยังให้ความสำคัญกับกิจกรรมกีฬา หรือพลศึกษา โดยเชื่อมั่นว่าเพื่อให้เด็กที่มีร่างกายที่แข็งแรง จะส่งผลให้มีจิตใจที่แข็งแกร่ง มีทักษะชีวิต สามารถต่อสู้กับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และส่งเสริมดนตรีและศิลปะ เพื่อปลุกฝังให้เป็นผู้มีสุนทรียภาพ หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เน้นวิชาสามัญที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้จริง เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งพิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่มากหมายและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้นักเรียน มีความชื่นชม ซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม มีความเข้าใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติและประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยถือเป็นวิชาบังคับในระดับมัธยม เพื่อส่งเสริมความเป็นนานาชาติ

4) อาชีวศึกษาเน้นการเรียนรู้จากการฝึกอบรมและการทำงาน

เยอรมนีเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าในด้านอาชีวศึกษามาเป็นระยะเวลายาวนาน โรงเรียนอาชีวศึกษามีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งโรงเรียนอาชีวบางเวลา (Part-Time Vocational School หรือ Berufsschule) ซึ่งถือเป็นอาชีวชั้นต้น นอกจากนั้นยังมีโรงเรียนอาชีวศึกษาแบบเต็มเวลา (Berufsfachschule) ซึ่งหลักสูตรแบบเต็มเวลาให้เป็นทางเลือกและโรงเรียนวิชาชีพเฉพาะด้าน (Wirtschaftsschule) เป็นการเตรียมนักศึกษาเพื่อทำงานในสำนักงานโดยเฉพาะ ในระดับสูงขึ้นมีวิทยาลัยเทคนิค (Technical schools) ผู้ที่ต้องการศึกษาในระดับสูงขึ้นอีกสามารถศึกษาต่อวิชาชีพเฉพาะทางในวิทยาลัยที่เรียกว่า Fachschule และ Fachakademie ซึ่งจะไปเป็นผู้บริหารระดับกลาง เช่น ช่างเทคนิคที่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐหรือช่างที่มีความชำนาญพิเศษหรืออาจประกอบอาชีพชั้นสูงในด้านบริการสังคม นอกจากนั้นก็สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Fachhochschule)

ระบบอาชีวศึกษาของเยอรมนีไม่เพียงแต่มีโครงสร้างและมาตรฐานที่มั่นคงเท่านั้น แต่ยังมีชื่อเสียงในระดับนานาชาติด้วย ระบบการอาชีวศึกษาที่มีความโดดเด่นและประสบความสำเร็จมากคือ ระบบทวิภาคี (Dual System) ซึ่งเป็นการฝึกอบรมในสถานประกอบการและใน

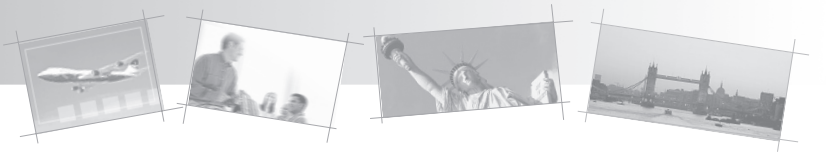

วิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือเข้าไปฝึกทำงานเป็นหลักและเสริมด้านการเรียน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระบบทวิภาคีถือกันว่าเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ความมั่นคงของระบบ dual system ถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาช้านาน โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสถานประกอบการ เพื่อให้ได้แรงงานที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมก็สามารถพัฒนาตัวเองให้ทันสมัยและได้รับเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ รัฐบาลกลางได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ ทั้งงบประมาณด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยสำหรับสถานประกอบการที่จัดฝึกอบรม มีหน่วยให้บริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้มีการยกระดับอาชีวอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเปิดโอกาสให้ครูที่จบด้านอาชีวศึกษาและมีประสบการณ์ด้านอาชีพได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับเทคนิคที่สูงขึ้นหรือแม้แต่มหาวิทยาลัย นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้มีการส่งเสริมสนับสนุนที่ชัดเจนในเรื่อง “ความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย” ของการศึกษาสายสามัญและสายอาชีว เพื่อเป็นแนวทางสู่การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ในการฝึกอบรมเพื่อให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ มีสถาบันกลาง เพื่อการฝึกอบรมวิชาชีพของสหพันธรัฐหรือรัฐบาลกลาง ที่เรียกว่า The Federal Institute for Vocational Training -BIBB จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ.2513 เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อรัฐบาลสหพันธรัฐ ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลกลางโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการศึกษาและการวิจัยของรัฐบาลกลาง มีหน้าที่สำคัญในการดำเนินการวิจัยและให้คำปรึกษาในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพในการดำเนินงาน BIBB มีคณะกรรมการบริหาร (Board) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนสหภาพนายจ้าง ผู้แทนสหภาพการค้า ผู้แทนจากรัฐบาลของ 16 รัฐ และผู้แทนจากรัฐบาลกลาง มีคณะกรรมการอำนวยการ (Standing Committee) และประธาน (President) รับผิดชอบงานของสถาบัน

5) อุดมศึกษามุ่งการวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยสถาบันอุดมศึกษามีจำนวนมากและหลากหลาย ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยเกือบ 120 แห่ง และสถาบันเทียบเท่ามหาวิทยาลัยเช่น มหาวิทยาลัยเทคนิค (Technical Universities) มากกว่า 200 แห่ง กระจายทั่วประเทศ มหาวิทยาลัยประยุกต์ (Universities of Applied Sciences/Fachhochschule) เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ นอกจากนั้นยังมีสถาบันการศึกษาชั้นสูง เช่น มหาวิทยาลัยเน้นภาคปฏิบัติ (Fachhochschule) มหาวิทยาลัยศิลปะการดนตรีและภาพยนตร์ เป็นต้น สถาบันการศึกษาระดับสูงส่วนใหญ่เป็นของรัฐบาล เปิดรับนักศึกษาทุกเชื้อชาติเรียนฟรี ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน แม้กระทั่งนักศึกษานานาชาติก็ได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนโดยรัฐบาลเยอรมัน

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยก็คือWilhelm von Humboldt (มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ.1767-1835) ผู้ซึ่งเน้นความสำคัญของหลักการศึกษาที่สำคัญคือ “การแยกกันไม่ออกระหว่างการสอนและการวิจัย” ตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันมหาวิทยาลัยของเยอรมันก็ได้ยึดถือหลักการนี้ไว้ตลอด ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงไม่ใช่สถาบันเพื่อการศึกษาและฝึก

อบรมเท่านั้น แต่ยังเป็นสถาบันที่ทำการวิจัยค้นคว้า ทั้งในลักษณะที่เป็นการวิจัยประยุกต์และงานด้านวิชาการล้วน ๆ เยอรมนีให้ความสำคัญกับการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และได้รับการยอมรับในระดับโลก คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้รับรางวัลโนเบล (Nobel Prize) ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย Wurzburg ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเยอรมนี รุ่นแรก ๆ จากการที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาโดยตลอด คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยจึงมีโอกาสทำงานวิจัยและผลงานวิจัยได้รับการยอมรับในระดับโลก โดยได้รางวัลโนเบล (Nobel Prize) จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นผลการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์

นอกจากนั้น เยอรมนียังส่งเสริมการวิจัยโดยให้ความช่วยเหลือประเทศต่าง ๆ ในการทำวิจัย โดยมีหน่วยงานบริการการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ (German Academic Exchange Service : Deutscher Akademischer Austauschdienst) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า DAAD เป็นองค์กรอิสระเกี่ยวกับการให้บริการการแลกเปลี่ยนทางวิชากาารให้กับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการศึกษากับนานาประเทศในลักษณะโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและคณาจารย์ในด้านการศึกษาและการวิจัย DAAD ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเยอรมนี เพื่อให้การสนับสนุนนักศึกษาระดับอุดมศึกษา นักวิชาการและนักวิจัยทั้งในเยอรมันและต่างประเทศ งานหลักของ DAAD ได้แก่ การให้ทุนการศึกษา และทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา และนักวิชาการ สำหรับประเทศไทย DAAD ได้ดำเนินงานมากกว่า 40 ปีแล้ว โดย มอบทุนการศึกษาประจำปี ทุนการวิจัยระยะสั้น สนับสนุนการร่วมมือและประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยให้ทุนศึกษาต่อและทุนวิจัยแก่อาจารย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย ให้การสนับสนุนทุนวิจัยให้แก่ผู้มีความสามารถพิเศษ อันเป็นการส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ภารกิจที่กองทุนดำเนินการอยู่มีทั้งการให้ทุนทำวิจัยและมอบรางวัลผลงานวิจัยที่มีคุณภาพสูง โดยให้ทุนและรางวัลวิจัยสำหรับนักวิจัยทุกประเทศและทุกสาขาวิชา ได้แก่ ทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาและนักวิทยาศาสตร์ต่างประเทศ ทุนวิจัยสำหรับนักศึกษาและนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมนี รางวัลผลงานวิจัยสำหรับนักศึกษาและนักวิทยาศาสตร์ต่างประเทศ

6) การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในเยอรมนี (Germany University Ranking) มีลักษณะพิเศษ

คุณภาพของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเยอรมนีไม่แตกต่างมากเหมือนบางประเทศ ความแตกต่างในคุณภาพของแต่ละคณะและแต่ละสาขา ภายในมหาวิทยาลัยอาจจะเกิดความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในคณะเองซึ่งไม่ได้เป็นผลจากมหาวิทยาลัยโดยรวมเพราะฉะนั้นภายในมหาวิทยาลัยเดียวกันอาจจะมีคณะที่มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลกและบางคณะที่ไม่มีชื่อเสียงมากนัก

สำหรับการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในเยอรมันจัดทำโดยศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Center of Higher Education : CHE) โดยทำการตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ชื่อ

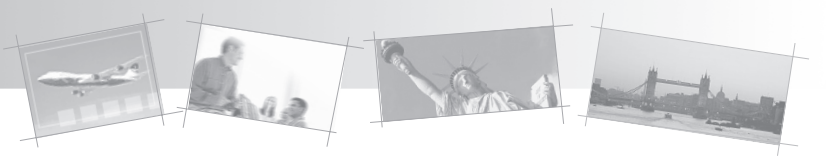

"Stern" และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ เพื่อเป็นการบริการแก่นักศึกษาชาวต่างชาติเกี่ยวกับรายละเอียดและคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในเยอรมนี และ/นักวิชาการของมหาวิทยาลัยที่ต้องการศึกษาและเปรียบเทียบสถาบันการศึกษาในระดับนานาชาติ

การจัดอันดับมหาวิทยาลัยในเยอรมนีมีลักษณะพิเศษ 3 ประการ คือ

(1.) การจัดอันดับมีความครอบคลุมมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเยอรมนี โดยเป็นมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ 110 แห่ง และมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ จำนวน 147 แห่ง รวมประมาณ 257 แห่ง มีจำนวนนักศึกษามากกว่า 180,000 คน และจำนวนศาสตราจารย์ที่สอนมากกว่า 16,000 คน

(2.) การจัดอันดับเป็นรายละเอียดการวิเคราะห์มากกว่าเป็นการจัดอันดับ โดยทั่ว ๆ ไป และเป็นการจัดอันดับแบบหลายมิติ โดยใช้เกณฑ์ที่แตกต่างกัน นำเสนอในภาพที่หลากหลาย ทั้งจุดเด่น จุดด้อย โดยนำเสนอทั้งในสาขาวิชาเดียวกัน และหลากหลายสาขาวิชาเนื่องจากไม่มีมหาวิทยาลัยใดที่ดีที่สุด ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยหนึ่งอาจเป็นผู้นำทางด้านการวิจัย แต่ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน หรือบางแห่งมีชื่อเสียงทางด้านการศึกษาในเยอรมนี แต่อ่อนทางด้านเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ ดังนั้นจึงเป็นการจัดอันดับในหลายมิติ และเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

(3.) การพิจารณาจัดอันดับจะเป็นกลุ่ม ๆ โดยแบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ

สาขาวิชาที่มีการจัดอันดับ ได้แก่

1) วิทยาศาสตร์นานาชาติ (National Sciences)
2) แพทยศาสตร์ (Medicine)
3) กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์
4) สาขาภาษาและอารยธรรมศึกษา จิตวิทยา
5) วิศวกรรมศาสตร์

องค์ประกอบของการจัดอันดับ มีดังนี้

1. ข้อมูลและความคิดเห็นของนักศึกษา ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน โครงสร้างหลักสูตร ผลการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน (เครื่องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลองปฏิบัติการ การศึกษา ฯลฯ) ปฏิบัติการวิจัย และการปฐมนิเทศนักศึกษาต่างชาติ
2. เงื่อนไขการศึกษาของนักศึกษา
3. คำแนะนำของอาจารย์
4. สถานที่ เวลา ข้อมูล กีฬาของมหาวิทยาลัย และกิจกรรมอื่น ๆ
5. ข้อมูลของมหาวิทยาลัยในเมือง
6. เกณฑ์การจัดอันดับของ CHE และ Stern ที่สำคัญ ได้แก่ ความคิดเห็นของอาจารย์

ด้านการศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษา (ความพึงพอใจมากที่สุด) และผลการศึกษา (ระยะเวลาที่สั้นที่สุดในการศึกษา)

7. การจัดอันดับเฉพาะสถาบัน โดยวัดความพึงพอใจที่มีต่อสถาบัน

8. การเลือกของบุคคล โดยใช้ดัชนีและความพึงพอใจส่วนตัวประกอบกัน

9. การคัดเลือกมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดโดยพิจารณาจากกลุ่มนักศึกษา 3 ประเภท คือ

1) นักศึกษาที่ต้องการคำแนะนำ คำปรึกษาที่ดี เพื่อให้สำเร็จการศึกษาโดยเร็ว พิจารณาจากเกณฑ์ ได้แก่ ความคิดเห็นของนักศึกษา ระยะเวลาของหลักสูตรการติดต่อกับครูผู้สอน และสัดส่วนของนักศึกษา : อาจารย์

2) นักศึกษาที่ทำวิจัย โดยมีเกณฑ์ ได้แก่ คำแนะนำของอาจารย์ การประเมินผลการวิจัยที่ดีของอาจารย์ จำนวนนักศึกษาปริญญาเอก : จำนวนศาสตราจารย์ จำนวนการขอทุนหรือจำนวนการตีพิมพ์เอกสารทางวิชาการ

3) นักศึกษาที่ฝึกงานเป็นนักศึกษาที่ต้องการจบการศึกษาเพื่อออกไปทำงานโดยเร็ว โดยมีเกณฑ์ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาในปีการศึกษา การสนับสนุนของมหาวิทยาลัยระหว่างการฝึกงาน และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ดี

ข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของเยอรมนี

เยอรมนีเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติน้อย แต่มีความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์ การวิจัย ปรัชญา และศิลปะ มีสถาบันอุดมศึกษาเก่าแก่ ประมาณ 300 แห่ง เช่นมหาวิทยาลัย Heidelberg (ตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ.1385) มหาวิทยาลัยของรัฐมีความเป็นเอกภาพทางด้านการสอนและการวิจัย มีเสรีภาพทางวิชาการ นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจด้านอาชีวศึกษา การฝึกปฏิบัติการและประสบการณ์ต่าง ๆ โดยมีหลักสูตรเปิดสอนมากกว่า 400 หลักสูตร ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างความเชี่ยวชาญและการผสมผสานการวิจัย (interdisciplinary research) ที่นักศึกษาสามารถเลือกศึกษาได้

การไปศึกษาที่เยอรมนี จะต้องมีการวางแผนมีการบริหารจัดการที่ดี และสามารถหาข้อมูลหรือขอคำแนะนำได้จาก DAAD โดยส่วนใหญ่แล้ว การศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถ้าเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการเรียน แต่มหาวิทยาลัยเอกชนจะเสียค่าธรรมเนียมค่อนข้างแพง คณะวิชาหรือภาควิชามีระเบียบการให้สอบถาม โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดสอน คณะผู้สอน ผู้ช่วยสอน เพื่อนร่วมงาน ห้องสมุด รวมทั้งผู้บรรยายที่มีความเชี่ยวชาญ การเข้าศึกษาในหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบสัมมนา ซึ่งประกอบด้วยการปฏิบัติการ การฝึกฝนฝึกหัด และการมอบหมายงานให้ทำ คณะผู้สอนจะกระตุ้นให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนก่อนเปิดภาคเรียน ซึ่งจะมี Course Programmer และตารางเรียน

การบริการให้คำปรึกษาจะมีสำนักงานการศึกษานานาชาติ ใช้ชื่อว่า “International Office”

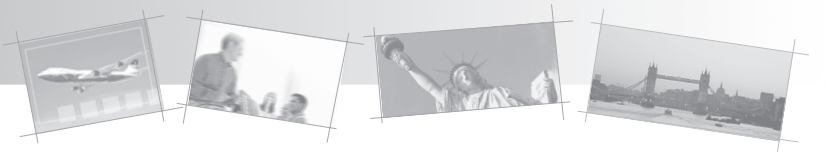

หรือในภาษาเยอรมัน Akademisches Auslandsamt-AAA เป็นหน่วยงานติดต่อสอบถาม/ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ รับผิดชอบการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยนานาชาติ ส่วน DAAD เป็นหน่วยงานบริการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษาตั้งอยู่ที่กรุงบอนน์ หน่วยงานนี้ให้บริการนักศึกษาต่างชาติ นักวิทยาศาสตร์ และนักวิชาการ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานกิจการนิสิต นักศึกษา (Department for student-Affairs) ซึ่งตั้งอยู่ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รับผิดชอบทั้งนักศึกษาในประเทศและต่างประเทศ นักศึกษาที่จะไปศึกษาต่อที่เยอรมันจะต้องติดต่อสำนักงานการศึกษานานาชาติ ในเรื่องทุนการศึกษา ข้อมูลทางด้านการสอบภาษาต่างประเทศ การฝึกอบรม หรือคำแนะนำเกี่ยวกับภาษาและการวางแผนในการเรียน อย่างน้อย 6 เดือน ก่อนเดินทางไปศึกษาที่เยอรมัน เพื่อเลือกสถาบันการศึกษา รวมทั้ง AAA จะเป็นหน่วยงานให้คำปรึกษาในระหว่างการศึกษาที่ประเทศเยอรมนี

สำหรับการเรียนภาษาในเยอรมนี นักศึกษาไม่จำเป็นต้องพูดภาษาเยอรมันได้ แล้วถึงค่อยไปเรียน อาจเข้าเรียนภาษาเยอรมันก่อนที่จะศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยจะเข้าเรียนสถาบัน DSH (Deutsche Spranchprufung Fir den Hochschulzngang auslandischer Studien Bewerber) สถาบันนี้จะกำหนดการสอบของตนเอง หลักสูตรบางหลักสูตรได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียน เช่น หลักสูตรนานาชาติ และบางหลักสูตรในระดับปริญญาเอก ดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติสอบคัดเลือกในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับและใช้ภาษาเยอรมันในการจัดการเรียนการสอน 2) สถาบัน Goethe-Institute ที่ใช้ภาษาเยอรมันเป็นวิชาเอกและวิชาโท โดยได้รับประกาศนียบัตร รวมทั้งเป็นหลักสูตรระดับ Advanced Levelและ Advanced Language Test และ 3) เป็นผู้ที่มีประกาศนียบัตรทางด้านภาษาเยอรมัน

บทที่ 4
การปฏิรูปการศึกษาไทย : วิเคราะห์เปรียบเทียบ

4.1 ความเคลื่อนไหวในการปฏิรูปการศึกษาไทย

ในช่วงก่อนการปฏิรูปการศึกษา ระบบการศึกษาไทยอ่อนด้อยกว่าประเทศอื่น ๆ ในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านคุณภาพประชากรไทย ในปี 2539 แรงงานไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่มีจำนวน 31.5 ล้านคน ร้อยละ 73.4 สำเร็จการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษาหรือแรงงานไทยโดยเฉลี่ย มีการศึกษาเพียง 5.8 ปี ซึ่งต่ำกว่าแรงงานญี่ปุ่น เกาหลีใต้และสิงคโปร์ ซึ่งมีการศึกษา โดยเฉลี่ย 11, 9.5 และ 9.1 ปี ในด้านคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จากการแข่งขันวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของ IEA(International Association for the Evaluation of Education Achievement) ครั้งที่ 3 ซึ่งมีประเทศเข้าร่วมโครงการ 41 ประเทศ ในระดับประถมศึกษาไทยได้คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในอันดับ 22 จาก 26 ประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในอันดับ 24 จาก 26 ประเทศ และคะแนนต่ำกว่าทุกประเทศในภูมิภาคเอเชีย ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไทยได้คะแนนในอันดับที่ดีกว่าระดับประถมศึกษา แต่ก็ได้คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ น้อยกว่าประเทศในเอเชีย (สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และฮ่องกง) ในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในปี 2541 ไทยอยู่ในอันดับต่ำมากคืออันดับที่ 39 (จาก 46 ประเทศ)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 เป็นต้นมา ได้มีความเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปการศึกษาไทยอย่างต่อเนื่อง ได้มีการขับเคลื่อนในการร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ อย่างไรก็ดีวิกฤตปัญหาเศรษฐกิจในปี 2540 ได้มีผลต่อทุกส่วนของสังคมรวมทั้งการศึกษา ปัญหาการศึกษาที่สะสมมาอย่างต่อเนื่องได้กลายเป็นวิกฤตส่งผลต่อคุณภาพประชากร ในที่สุดได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และการประกาศใช้พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลให้การปฏิรูปการศึกษากลายเป็นวาระแห่งชาติ รัฐบาล (พันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี) ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจนที่จะปฏิรูปการศึกษาไทย เพื่อพัฒนาคุณภาพประชากรไทย โดยเน้นการสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว (2545-2559) ที่บูรณาการการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ระบบการศึกษาไทย ซึ่งพบว่ายังมีจุดอ่อนหลายด้านสรุปได้ดังนี้

1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่สามารถสร้างความ

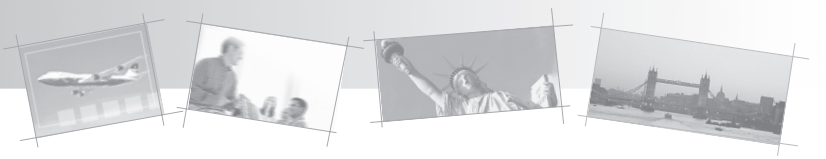

เสมอภาคและความเป็นธรรมในการเข้ารับบริการการศึกษาได้อย่างทั่วถึง หลักสูตรการเรียนการสอน ความเข้าใจหลายเรื่องในระหว่างผู้ปฏิบัติยังไม่ตรงกัน โครงสร้างของหลักสูตร มีกลุ่มสาระการเรียนรู้และมาตรฐานกำกับมากเกินไป วิธีการเรียน การสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดผล ประเมินผล ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการสร้างคนดี คนเก่ง หรือให้มีความรู้คู่คุณธรรม นอกจากนั้นการผลิต พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ไม่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ขาดการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูที่มีคุณภาพ ทั้งด้านการผลิต การพัฒนา และการบริหารงานบุคคล

2) การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ยังขาดศักยภาพและความคล่องตัวในการดำเนินงาน ขาดทิศทางและความเชื่อมโยงในการผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ

3) อุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยังจัดได้ไม่มาก ขาดความหลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ ความขาดแคลนการวิจัยและพัฒนา ที่จะสร้างและพัฒนาฐานความรู้และการจัดการความรู้ของประเทศ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและกระจายความรู้สู่สถานศึกษา ชุมชน และสังคมไทยยังทำได้ไม่มาก

4) การจัดการศึกษานอกระบบ การจัดการศึกษานอกระบบ ยังจัดได้ไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรและสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเชื่อมโยงและเทียบโอนความรู้ระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ยังทำได้น้อย การศึกษาตามอัธยาศัย ยังไม่สามารถสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ เนื่องจากแหล่งการเรียนที่มีคุณภาพ ยังได้รับการพัฒนาไม่เพียงพอและกระจายไม่ทั่วถึง

5) การมีส่วนร่วม การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา จากส่วนต่าง ๆ ของสังคม ยังดำเนินการได้ไม่มากเท่าที่ควร ชุมชน และผู้ปกครอง ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรต่าง ๆ ยังขาดการเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังแรงงานไทยมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ และขาดทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการคือ 1) พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล 2) สร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมทางสังคม

4.2 ระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน

การปฏิรูปการศึกษาตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งถือเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษา ได้กำหนดระบบการศึกษา สรุปดังนี้

1) การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสามารถเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่าง รูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

2) การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

3) การศึกษาภาคบังคับ กำหนดไว้เก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก

4) การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถจัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ฯลฯ ในโรงเรียนได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ๆ และศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ ฯลฯ

5) การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดได้ในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น

6) การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ จัดได้ในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการหรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

7) กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงาน โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

4.3 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

ในการดำเนินงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทาง แผนการดำเนินงาน อำนวยการและกำกับดูแลการปฏิรูปการศึกษา กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ประสานและผลักดันการปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษาได้จัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในด้านต่างๆ 7 ด้าน คือ 1) ยุทธศาสตร์ด้านหลักสูตร การเรียนการสอนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครู 3) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปอาชีวศึกษาและฝึกอบรม 4) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา 5) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อ

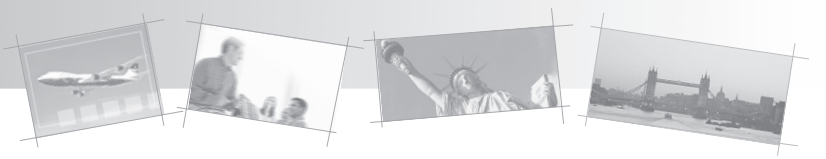

ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 6) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชนและเอกชนในการจัดการศึกษา และ 7) ยุทธศาสตร์การปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ 1) การสร้างโอกาสทางการศึกษา 2) การพัฒนาการจัดการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และ 3) การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบ สรุปและเสนอแนะ

ระบบการศึกษาเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งในสังคมที่จะต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับระบบย่อยอื่น ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่เป็นสังคมฐานความรู้ การพัฒนาความรู้และการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง การศึกษาจึงต้องเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีดุลยภาพและยั่งยืน นอกจากนั้นในสภาวการณ์ของโลกไร้พรมแดนที่ประเทศต่าง ๆ ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นประชาคมโลก ประเทศต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในทุกด้าน

ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีความพยายามในการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมมาโดยตลอด ทำให้ประเทศไทยมีแนวโน้มการพัฒนาการศึกษาดีขึ้นในปี 2543 ประชากรมีการศึกษาโดยเฉลี่ย 7.2 ปี ซึ่งใกล้เคียงกับสิงคโปร์ (7.1) และมาเลเซีย (6.8) สูงกว่าจีน (6.4) แต่ต่ำกว่าเกาหลีใต้ (10.8) และญี่ปุ่น (9.5) (Human Development Report 2001, UNDP) ในปี 2547 แรงงานไทยได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 38.2 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) และคนไทยมีการศึกษาโดยเฉลี่ย 8.1 ปี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) ในปัจจุบัน ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ซึ่งมีผลให้ในปี 2547 IMD (International Institute for Management Development) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 29 จากทั้งหมด 60 ประเทศ ดีขึ้นกว่าปี 2546 ซึ่งอยู่ในระดับที่ 30 โดยด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจประเทศไทยมีความโดดเด่นที่สุดคืออยู่ในอันดับที่ 9 จาก 60 ประเทศ

อย่างไรก็ดี หากเปรียบเทียบอันดับความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมของประเทศไทยกับประเทศในเอเชีย 10 ประเทศ พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ต่ำกว่า 6 ประเทศ คือ สิงคโปร์ (2) ฮ่องกง (6) ไต้หวัน (12) มาเลเซีย (16) ญี่ปุ่น (23) จีน (24) ในขณะที่ไทยอยู่ในอันดับที่ 29 ซึ่งสูงกว่าอินเดีย (34) เกาหลี (35) ฟิลิปปินส์ (52) อินโดนีเซีย (58) สำหรับในด้านการศึกษาประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 48 จาก 60 ประเทศในขณะที่สิงคโปร์ อยู่ในอันดับที่ 14

มาเลเซีย อันดับที่ 24 ญี่ปุ่นอันดับที่ 25 เกาหลีอันดับที่ 14 อย่างไรก็ตามอันดับความสามารถของไทยยังดีกว่าจีน ฟิลิปปินส์ อินเดีย อินโดนีเซีย ซึ่งอยู่อันดับที่ 53, 57, 59 และ 60 สาเหตุสำคัญที่ทำให้ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทยเท่ากับร้อยละ 55.4 (ปี 2544) ประชากรไทยอายุ 25-34 ปี ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 14.5 นอกจากนั้น ระบบการศึกษาของไทยยังตอบสนองความสามารถในการแข่งขันได้น้อย

ทั้งนี้ ในการจัดอันดับความสามารถด้านการศึกษาของ IMD ประเมินจากเกณฑ์ชี้วัดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สำหรับเกณฑ์การชี้วัดเชิงปริมาณมี 7 เกณฑ์ คือ 1) การลงทุนทางการศึกษา 2) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษา 3) อัตราส่วน นักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา 4) อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา 5) ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา (ร้อยละของประชากรอายุ 25-34 ปี ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป) 6) การประเมินผลทางการศึกษาระดับนานาชาติ และ 7) การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ส่วนเกณฑ์ชี้วัดเชิงคุณภาพคือ 1) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษา 2) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย 3) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจ 4) การศึกษาด้านการเงิน 5) วิศวกรที่มีวุฒิตามความต้องการของตลาดแรงงาน และ 6) การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทธุรกิจกับมหาวิทยาลัย

ในด้านคุณภาพการเรียนรู้ จากรายงานการวิจัยโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของประเทศสมาชิก OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) เพื่อสำรวจความรู้และทักษะของประชาชนอายุ 15 ปี ซึ่งไม่ใช่การประเมินผลตามหลักสูตร แต่เป็นการประเมินว่าระบบการศึกษาของประเทศได้เตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้และเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคตได้ดีหรือไม่เพียงใด โดยมีการประเมินการเรียนรู้ (Literacy) ของนักเรียนในด้านต่าง ๆ คือการอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) และวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ซึ่งรวมการแก้ปัญหา (Problem Solving) สำหรับโครงการนี้แม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้เป็นสมาชิกของ OECD แต่ก็ได้เข้าร่วมโครงการ จากผลการประเมินพบว่า ในบรรดาประเทศนอกกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ 14 ประเทศ นักเรียนฮ่องกงมีคะแนนการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาตร์สูงที่สุด ส่วนนักเรียนไทยมีคะแนนการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับกลางๆ โดยเมื่อจำแนกตามสังกัดพบว่า ทุกสังกัดมีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของ OECD ยกเว้นโรงเรียนสาธิต ซึ่งมีคะแนนสูงกว่าทุกสังกัด และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย OECD

อาจกล่าวได้ว่า นับตั้งแต่ได้มีการปฏิรูปการศึกษา ปี 2542 เป็นต้นมา ได้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ในปี 2544 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษา ต่อมาในปี 2546 หลังจากมีการปรับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวง

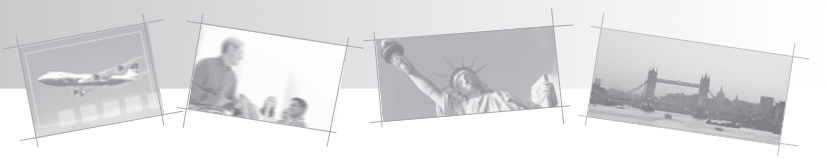

ศึกษาธิการ ได้มีการประกาศยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ และจัดทำแผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ.2548-2551) โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ซึ่งทำให้การปฏิรูปการศึกษามีทิศทางที่ชัดเจนขึ้น โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาการจัดการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และความสามารถในการแข่งขัน ในด้านการดำเนินงานเพิ่มมาตรฐานการศึกษาการศึกษาและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้มีการดำเนินงานที่สำคัญคือ การเพิ่มมาตรฐานการศึกษาให้ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น การส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษากับองค์กรต่างประเทศ สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองตลาดเฉพาะ (Niche Market) แลกเปลี่ยนทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ ส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติ ส่งเสริมหลักสูตรนานาชาติ ผลิตสื่อตำราเรียนสองภาษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริมความเป็นเลิศและพัฒนาอัจฉริยภาพ พัฒนาการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากรด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ด้วยการวางแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาให้มีเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนและด้วยการรวมพลังขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาขององค์กรหลักทั้ง 5 องค์กร องค์กรที่เกี่ยวข้อง และทุกภาคส่วนของสังคม จึงเป็นที่คาดหวังได้ว่าการศึกษาไทยจะมีความเข้มแข็ง มีแนวโน้มและพัฒนาการศึกษาที่ดีขึ้น และจะมีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น อย่างไรก็ดีในการที่ประเทศไทยจะเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ควรที่จะศึกษาแนวโน้มความเคลื่อนไหวและยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศเอเชีย-แปซิฟิกที่ไทยร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งหลายประเทศมียุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาที่ก้าวหน้าท้าทาย และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศชั้นนำในเวทีโลกที่มีจุดเด่นด้านการศึกษา รวมทั้งควรมีการติดตามและวิเคราะห์เปรียบเทียบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถมองภาพระบบการศึกษาไทยในภาพรวมเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์และพัฒนานโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานในระดับสากล และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยในเวทีนานาชาติ

บรรณานุกรม

Bavaria State Ministry of Education. (2003). ***Education in Bavaria.***

BIBB. (2004). ***Evaluation in the Federal Institute for Vocational Training.*** Bonn : BIBB.

_____. (2004). ***Inter-company vocational training facilities.*** http://www.bibb.de/en/print/5257.htm.

_____. (2002). ***Education in Korea 2001-2002 : Ministry of Education and Human Resource Development (2002).*** Bonn : BIBB.

_____. (2001). ***The Federal Institute for Vocational Training.*** Bonn : BIBB.

_____. (2002). ***Training Regulations and the Procedure for Producing Them.*** Bonn : BIBB.

_____ . (2004). ***Visit of Delegation from the Ministry of Education.*** Bonn : BIBB.

_____. (2002). ***Vocational training in Germany.*** Bonn : BIBB.

Chines National Commission for Unesco. (2004). ***Educational Development in China.***

Chinese National Commission for UNESCO. (2004). ***Educational Development in China***

Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD). (2003). ***Destination Germany : guide for international students.*** Bonn : DAAD.

_____. (2004). ***Germany University Ranking.*** http://www.daad.de/deutschland/en/2.2.9/html.

_____. (2004). ***Welcome to DAAD.*** http://www.daad.de.

Education in Singapore : Reforms and Change, a country report by Singapore Teachers' Union. October 2004.

EU. (2004). ***Europe in 12 lessons : Historie steps.*** http://www.europa.eu.int/comm/publications/bookets/eu-glance/222en.pd.

Europe in 12 lessons (2004). Historic steps. http://europa.eu.int/comm/publications/booklets/eu-glance/22/en.pd

European Union (EU). (2004). ***The European Union of a Glance.***

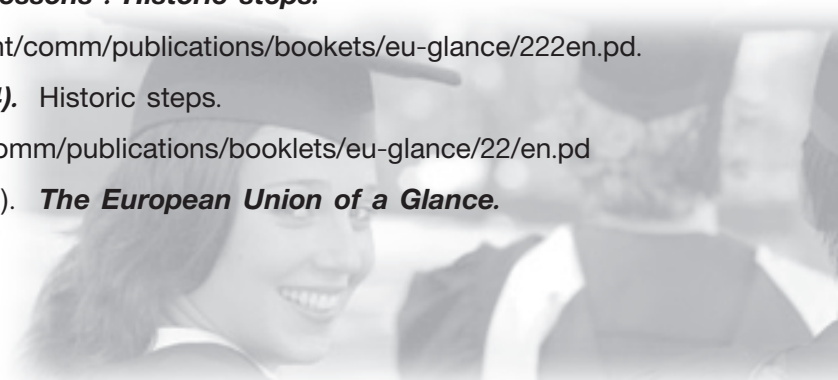

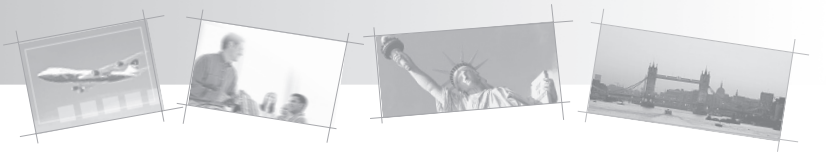

http://www.europa.eu.int/abe/print__index-en.htm.

Finland National Report 2004. (2004). ***The Education System at the beginning of the twenty-first Century : An Overview.*** http://www.ibe.unesco.org/International/ICE 47/english/natreps/reports/finland.pdf.

Germany National Report 2004 (2004). ***Quality Education for all young people : Challenges, Trends and priorities.*** http://www.ibe.unesco.org;International/ICE 47/english/Natreps/reports/germany.pdf.

Hassan bin Said. "Higher Education Reform in Malaysia. ***Higher Education Reform in Southeast Asian Countries.*** Bangkok : Lincoln Promotion.

IMOVE. (2004). ***Training Made in Germany : New Concept for global challenges.*** Boon : BIBB.

Japan National Report 2004 (2004). ***The Development of Education in Japan.*** http://www.ibe.unesco.org/International/ICE47/english/Natreps/reports/japan.pdf.

Malaysia. "The 21st Asean Council of Teachers (Act) Convention", ***Country Report of Malaysia.***

Malaysia National Report-2004. (2004). ***The Development of Education.*** http://www.ibe.unesco.org/international/ice47/ english/Natreps/reports/malaysia.pdf.

Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology. (MEXT). (2004). ***The Development of Education in Japan, National Report of Japan,*** August

Ministry of Education & Human Resources Development. (2002). ***Education in Korea 2001~2002,*** Republic of Korea.

New Zealand National Report 2004. (2004). ***The Development of Education.*** http://www.ibe.unesco.org/International/ice47/english/natreps/reports/newzealand. Pdf.

Sweden National Report 2004. (2004). ***The Development of Education.*** http://www.ibe.unesco.org/International/ice47/english/natreps/reports/sweden.pdf.

The Republic of Korea National Report 2004 (2004). ***Quality Education for All Young People : Challenges, Trends and Priorities.*** http://www.ibe.unesco.org/international/ice47/english/natreps/reports/korearep.pdf.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). ***ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ.*** กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กาญจนา คุณารักษ์และประกอบ คุณารักษ์. (2540). ***รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย.*** กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2541). ***การปฏิรูปการศึกษา : ทางออกเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน.*** กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ฉันทนา จันทร์บรรจง. (2540). ***รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น.*** กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.

ดีเอเอดี. (2547). ***คู่มือศึกษาต่อในประเทศสาธารณรัฐเยอรมนี.*** กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

นิรมล กิตติวิบูลย์. (2540). ***กระแสการพัฒนาการศึกษาของประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก.*** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

. (2541). ***รายงานการปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์.*** กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.

นิรมล กิตติวิบูลย์ (2539) ***รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนี*** กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา

ประเวศ วะสี. (2542). ***การปฏิรูปการศึกษาในประเทศฝรั่งเศส.*** กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์.

พิณสุดา สิริธรังศรี. (2540). ***การปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์.*** กรุงเทพฯ : เชเว่นส์พรินติ้งส์ กรุ๊ป.

วรมน จุละจาริตต์. (2547). ***การปฏิรูปอุดมศึกษาในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.*** กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

ศรีสว่าง เลี้ยววาริณ. (2541). ***การปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน.*** กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2540). ***การปฏิรูปการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี.*** กรุงเทพฯ : ที.พี.พริ้นท์.

สุนีย์ คล้ายนิล. (2547). ***รายงานการวิจัยโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programe for International Student Assessment : PISA 2000 และ PISA Plus).*** สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกับ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), กรุงเทพฯ 2547.

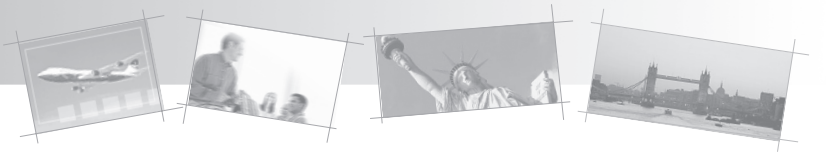

สุวัฒนา อุทัยรัตน์ และ สร้อยสน สกลรักษ์. (2540). ***รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศมาเลเซีย.*** กรุงเทพฯ : พิมพ์ลายเสือ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ***การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางการศึกษาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก : แนวโน้มและประเด็นสำคัญ.*** กรุงเทพฯ : ฟันนี่ พลับลิชชิ่ง.

_____. (2545). ***พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) .*** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). ***แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) : ฉบับสรุป.*** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). กระทรวงศึกษาธิการ **ข้อเสนอยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา** โดยคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา

_____. (2547). ***แผนยุทธศาสตร์ (พ.ศ.2547-2549) และแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2547 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.*** กรุงเทพฯ : 21 เซ็นจูรี่.

_____. (2547). ***แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548-2551).*** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

_____. (2547). ***รายงานการศึกษาดูงานและเจรจาธุรกิจ : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศในยุโรป (สาธารณรัฐเช็คและออสเตรีย).*** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (เอกสารอัดสำเนา).

_____. (2547). ***รายงานศักยภาพของคนไทยกับขีดความสามารถในการแข่งขันปี 2547.*** (เอกสารอัดสำเนา).

สัมภาษณ์ (กรณีศึกษาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี)

1. Johann Jovanovici. Director International Relations Office, Bayerische Julius-Maximilians-Universitat Wurzburg.
2. Thomas Berndt. Deputy Director, Inernational Office Bayersiche Julius-Maximilians-Universitat Wurzburg. (2004)
3. Hans Wilheml Thome. Director, Department of Vocational and Technical Education, State of Bavaria, Ministry of Education and Cultural Affairs.
4. Karl-Heinz Kammerlohr. Head of Department of International and EU-Affairs Ministry of Science, Research and the Arts.

5. Dr.Irene Jansen. Asia, Australia, New Zealand, Oceania North Africa, Near East German Academic Exchange Service. (DAAD).
6. Prof. Dr.Helmut Putz. President, Federal Institute for Vocational Training. (BIBB).
7. Dr.Georg B.Schutta. Secretary General Alexander Von Humboldt, Foundation.

เว็บไซต์

http://www.mfa.go.th
http://www.kln.gov.my
http://www.studyinter.com/v2/abroad/malaysia.php.
http://www.nesdb.go.th
http://www.onec.go.th/publication/4210017/malay.pdf.
http://www.kmutt.ac.th/organization/Research
http://www.moe.edu.sg
http://www.studyinter.com/v2/abroad/singapore.php.
http://www.neb.gov.sg/nch/vision.asp.
http://www.minedu.govt.nz
http://www.nzealand/education/html
http://www.studyinaustralia.gov.au/sia/th
http://www.studyinaustralia.gov.cu/sia/th
http://www.studyinavstralia.gov.au
http://www.sverigeturism.se/smorgasbord/smorgasbosd/society/education/overview.html
http://www.wikkipedia.org/wiki/Education-in-Sweden
http://www.prointered.com/aus__content__03/th
http://www.manager.co.th/china/viewnews.aspx?NewID=9470000051951
http://www.paksoi.com/pda/madules.php?name=News&File=arficle&sid=1462
http://www.mfa.go.th/web/479.php?id=63
http://www.finearts.cmu.ac.th/cmu/oct__47__01__text01.html
http://www.vacationzone.co.th/index__vietnam.asp
http://web.utk.edul~eoh1/education.html
http://www.moe.go.kr/en/etc.education.html
http://www.ibe.unesco.org/International/ICE47/english/Natreps/reports/china-ocp.pdf

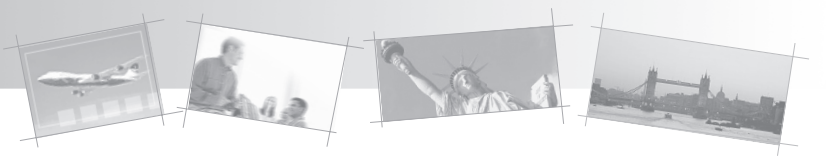

ประวัติย่อผู้วิจัย

การศึกษาและฝึกอบรม

- อักษรศาสตร์บัณฑิต	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประกาศนียบัตร Evaluation and Policy Analysis	University of Oregon สหรัฐอเมริกา
- ประกาศนียบัตรนักบริหารระดับสูง (นบส.1) รุ่นที่ 35	วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- ประกาศนียบัตรหลักสูตรพัฒนาผู้บริหาร	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ประกาศนียบัตรหลักสูตรการวิเคราะห์ประเมิน- และพัฒนานโยบาย	กระทรวงศึกษาธิการ

ผลงานวิชาการที่สำคัญ (ด้านการปฏิรูปการศึกษาต่างประเทศ)

1. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (2541)
2. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) (2542)
3. กระแสการพัฒนาการศึกษาของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (2540)
4. การปฏิรูปการศึกษาของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนี (2539)
5. การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางการศึกษาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก : แนวโน้ม และประเด็นสำคัญ (2543)

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่าง ๆ

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ร.ต.อ.ดร.วรเดช จันทรศร เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.อำรุง จันทวานิช รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สิริพร บุญญานันต์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้พิจารณารายงาน

ศาสตราจารย์ ร.ต.อ.ดร.วรเดช จันทรศร

ผู้วิจัย

นางนิรมล กิตติวิบูลย์
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ

ผู้ประสานงาน

นางสาวภัทณิดา พันธุมเสน
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาวิชาการระหว่างประเทศ
นางสาววรมน จุละจาริตต์
หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ

ผู้จัดพิมพ์รายงาน

นางกนกพรรณ ปัญโญสุข

ผู้สืบค้นข้อมูล

นางสาวเอ็นดู ศิริเจียมรัตน์
นางสาวคัทริยา แจ้งเดชา
นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์
นายดุลยภาค ปรีชารัชช
นางสาวเรียวจันทร์ ธีรชู ผลอนันต์
นางสาวสุพัตรา สุริโย
นางสาวธัญชนก รัตนพันธ์
นางสาวณัฐจิดาภา โพธิ์ทอง
นายภาณวัฒน์ เถียรชนำ

หน่วยงานรับผิดชอบ

ศูนย์พัฒนาการศึกษาระหว่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ